

Γενική Γραμματεία Επαγγελματικής Εκπαίδευσης,
Κατάρτισης και Διά Βίου Μάθησης

ΟΔΗΓΟΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ

Ειδικότητα: «Βοηθός Νοσηλευτικής
Ογκολογικών Παθήσεων»

Κωδικός: 27-00-13-1

ΣΑΕΚ

Ημερομηνία Έκδοσης
Σεπτέμβριος 2024

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού,
Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

**Συγγραφή Οδηγού Κατάρτισης
στην Ειδικότητα:
«Βοηθός Νοσηλευτικής Ογκολογικών Παθήσεων»**

Συγγραφική ομάδα
Μπελετσιώτη Χρυσούλα
Χατζηπέτρου Μαρία
Κουλούρη Αγορίτσα

**Σύμβουλος μεθοδολογίας ανάπτυξης του
οδηγού κατάρτισης**
Καρβούνης Ιωάννης

Το περιεχόμενο του Οδηγού Κατάρτισης της ειδικότητας διαμορφώθηκε από τη συγγραφική ομάδα με βάση μεθοδολογικές προδιαγραφές και ειδικά πρότυπα που επεξεργάστηκε το ΚΑΝΕΠ-ΓΣΕΕ στο πλαίσιο της Πράξης «ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΟΔΗΓΩΝ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΩΝ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΩΝ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ (ΙΕΚ)» [κωδικός ΟΠΣ (ΜΙΣ) 5069281] του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού, Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση 2014-2020», που υλοποιήθηκε από σύμπραξη των κοινωνικών εταίρων, και ειδικότερα από το ΚΑΝΕΠ/ΓΣΕΕ (επικεφαλής εταίρος της κοινοπραξίας), το ΙΝΕ/ΓΣΕΕ, το ΙΜΕ/ΓΣΕΒΕΕ, το ΚΑΕΛΕ/ΕΣΕΕ, το ΙΝΣΕΤΕ, καθώς και από τον ΕΟΠΠΕΠ, και συγχρηματοδοτήθηκε από την Ελλάδα και την Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΚΤ).

Περιεχόμενα

1. Πρόλογος	6
2. Εισαγωγή	7
Μέρος Α΄ – ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑΣ	9
1. Τίτλος της ειδικότητας και ομάδα προσανατολισμού	10
1.1 Τίτλος ειδικότητας	10
1.2 Ομάδα προσανατολισμού (επαγγελματικός τομέας)	10
2. Συνοπτική Περιγραφή Ειδικότητας	10
2.1. Ορισμός ειδικότητας	10
2.3 Προοπτικές απασχόλησης στον κλάδο ή τομέα	11
3. Προϋποθέσεις εγγραφής και διάρκεια προγράμματος κατάρτισης	12
3.1. Προϋποθέσεις εγγραφής	12
3.2 Διάρκεια προγράμματος κατάρτισης	12
4. Χορηγούμενοι τίτλοι - Βεβαιώσεις - Πιστοποιητικά	12
5. Κατατάξεις τίτλων επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης στην ειδικότητα	12
5.1 Κατάταξη στην ειδικότητα αποφοίτων άλλων ειδικοτήτων της ίδιας ομάδας προσανατολισμού	12
5.2 Κατάταξη αποφοίτων της δευτεροβάθμιας επαγγελματικής εκπαίδευσης στην ειδικότητα	13
6. Πιστοποίηση αρχικής επαγγελματικής κατάρτισης αποφοίτων ΙΕΚ	13
7. Εθνικό Πλαίσιο Προσόντων	14
8. Πιστωτικές μονάδες	15
9. Επαγγελματικά δικαιώματα	15
10. Σχετική νομοθεσία	15
11. Πρόσθετες πηγές πληροφόρησης	16
Μέρος Β΄ - ΣΚΟΠΟΣ & ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ ΤΗΣ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑΣ	18
1. Σκοπός του προγράμματος κατάρτισης της ειδικότητας	19
2. Προσδοκώμενα Μαθησιακά Αποτελέσματα του προγράμματος κατάρτισης	19
Μέρος Γ΄ - ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΕΣ ΠΡΟΔΙΑΓΡΑΦΕΣ & ΑΝΑΛΥΤΙΚΟ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΤΗΣ ΘΕΩΡΗΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑΚΗΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ	22
Γ1 - ΑΝΑΛΥΤΙΚΟ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΤΗΣ ΘΕΩΡΗΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑΚΗΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ	23
2. Αναλυτικό περιεχόμενο προγράμματος θεωρητικής και εργαστηριακής κατάρτισης	25

2.1. ΕΞΑΜΗΝΟ Α΄	25
2.1.Α. ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗ ΝΟΣΗΛΕΥΤΙΚΗ	25
2.1.Β. ΑΝΑΤΟΜΙΑ	26
2.1.Γ. ΦΥΣΙΟΛΟΓΙΑ	27
2.1.Δ. ΦΑΡΜΑΚΟΛΟΓΙΑ	28
2.1.Ε. ΥΓΙΕΙΝΗ-ΜΙΚΡΟΒΙΟΛΟΓΙΑ	29
2.1.ΣΤ. ΠΡΩΤΕΣ ΒΟΗΘΕΙΕΣ	30
2.2. ΕΞΑΜΗΝΟ Β΄	32
2.2.Α. ΒΑΣΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΝΟΣΗΛΕΥΤΙΚΗΣ	32
2.2.Β. ΧΕΙΡΟΥΡΓΙΚΗ ΝΟΣΗΛΕΥΤΙΚΗ	33
2.2.Γ. ΠΑΘΟΛΟΓΙΚΗ ΝΟΣΗΛΕΥΤΙΚΗ	34
2.2.Δ. ΓΥΝΑΙΚΟΛΟΓΙΚΗ-ΠΑΙΔΙΑΤΡΙΚΗ ΝΟΣΗΛΕΥΤΙΚΗ	36
2.2.Ε. ΝΟΣΗΛΕΥΤΙΚΗ ΨΥΧΙΚΗΣ ΥΓΕΙΑΣ	37
2.2.ΣΤ. ΒΑΣΙΚΕΣ ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ ΣΤΗ ΝΟΣΗΛΕΥΤΙΚΗ (ΚΛΙΝΙΚΗ ΑΣΚΗΣΗ ΣΤΟ ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΟ)	38
2.3. ΕΞΑΜΗΝΟ Γ΄	39
2.3.Α. ΒΑΣΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΟΓΚΟΛΟΓΙΚΗΣ ΝΟΣΗΛΕΥΤΙΚΗΣ	39
2.3.Β. ΕΙΔΙΚΕΣ ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ ΣΤΗΝ ΟΓΚΟΛΟΓΙΚΗ ΝΟΣΗΛΕΥΤΙΚΗ	40
2.3.Γ. ΓΕΝΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ ΣΤΗΝ ΟΓΚΟΛΟΓΙΚΗ ΦΡΟΝΤΙΔΑ	42
2.3.Δ. ΧΗΜΕΙΟΘΕΡΑΠΕΙΑ-ΑΚΤΙΝΟΘΕΡΑΠΕΙΑ	43
2.3.Ε. ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΑΝΑΙΣΘΗΣΙΟΛΟΓΙΑΣ-ΑΝΑΝΗΨΗΣ	44
2.4. ΕΞΑΜΗΝΟ Δ΄	45
2.4.Α. ΑΝΑΚΟΥΦΙΣΤΙΚΗ ΦΡΟΝΤΙΔΑ ΟΓΚΟΛΟΓΙΚΩΝ ΑΣΘΕΝΩΝ	45
2.4.Β. ΑΠΟΣΤΕΙΡΩΣΗ-ΑΠΟΛΥΜΑΝΣΗ	46
2.4.Γ. ΨΥΧΟΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΔΙΑΣΤΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΝΟΣΗΛΕΥΤΙΚΗΣ ΦΡΟΝΤΙΔΑΣ ΤΩΝ ΟΓΚΟΛΟΓΙΚΩΝ ΑΣΘΕΝΩΝ-ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΚΕΣ ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ	47
2.4.Δ. ΕΙΔΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ ΟΓΚΟΛΟΓΙΚΗΣ ΦΡΟΝΤΙΔΑΣ	49
2.4.Ε. ΠΡΟΗΓΜΕΝΕΣ ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ ΣΤΗΝ ΟΓΚΟΛΟΓΙΚΗ ΝΟΣΗΛΕΥΤΙΚΗ	50
1. Αναγκαίος και επιθυμητός εξοπλισμός και μέσα διδασκαλίας	52
2. Διδακτική μεθοδολογία	53
3. Υγεία και ασφάλεια κατά τη διάρκεια της κατάρτισης	54
3.1 Βασικοί κανόνες υγείας και ασφάλειας	55
3.2 Μέσα ατομικής προστασίας	56
Μέρος Δ΄ – ΠΡΟΔΙΑΓΡΑΦΕΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΠΡΑΚΤΙΚΗΣ ΑΣΚΗΣΗΣ	57
1. Ο θεσμός της πρακτικής άσκησης	58
2. Οδηγίες για τον/την πρακτικά ασκούμενο/η	59

2.1 Προϋποθέσεις εγγραφής στο πρόγραμμα πρακτικής άσκησης	59
2.2 Δικαιώματα και υποχρεώσεις του/της πρακτικά ασκούμενου/ης/	59
2.3 Φορείς υλοποίησης πρακτικής άσκησης	61
3. Οδηγίες για τους εργοδότες που προσφέρουν θέση πρακτικής άσκησης	61
4. Ο ρόλος του/της εκπαιδευτή/τριας της πρακτικής άσκησης	63
5. Ενότητες προσδοκώμενων μαθησιακών αποτελεσμάτων της πρακτικής άσκησης	63
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ: Προφίλ εκπαιδευτών/τριών	67
BIBΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	69
A. Βιβλιογραφικές αναφορές σχετικές με την ειδικότητα	69
B. Βιβλιογραφικές αναφορές σχετικές με τη μεθοδολογία ανάπτυξης των Οδηγών Κατάρτισης	72
Γ. Σχετική εθνική νομοθεσία	73

1. Πρόλογος

Ο Οδηγός Κατάρτισης της ειδικότητας **«Βοηθός Νοσηλευτικής Ογκολογικών Παθήσεων»**, αναπτύχθηκε στο πλαίσιο της Πράξης «ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΟΔΗΓΩΝ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΩΝ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΩΝ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ (ΙΕΚ)¹» [κωδικός ΟΠΣ (MIS) 5069281] του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού, Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση 2014-2020», που υλοποιήθηκε από σύμπραξη των κοινωνικών εταίρων, και ειδικότερα από το ΚΑΝΕΠ/ΓΣΕΕ (επικεφαλής εταίρος της κοινοπραξίας), το ΙΝΕ/ΓΣΕΕ, το ΙΜΕ/ΓΣΕΒΕΕ, το ΚΑΕΛΕ/ΕΣΕΕ, το ΙΝΣΕΤΕ, καθώς και από τον ΕΟΠΠΕΠ, και συγχρηματοδοτήθηκε από την Ελλάδα και την Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΚΤ).

Το έργο αυτό αποτέλεσε μια ολοκληρωμένη παρέμβαση για τη βελτίωση και ενίσχυση του θεσμού της αρχικής επαγγελματικής κατάρτισης σε μια περίοδο κατά την οποία, περισσότερο από ποτέ, το αίτημα της διασύνδεσής του με την αγορά εργασίας είναι επιτακτικό και επίκαιρο. Ιδιαίτερα, μετά τη μακρά περίοδο οικονομικής κρίσης και ύφεσης την οποία αντιμετώπισε η ελληνική κοινωνία αλλά και τις συνέπειες από την πανδημική κρίση Covid-19, οι αναδυόμενες προκλήσεις καθιστούν αναγκαία στοχευμένα μέτρα εκσυγχρονισμού του. Το συγκεκριμένο έργο αποτέλεσε συστηματική προσπάθεια αντιμετώπισης χρόνιων αδυναμιών του πεδίου, αναβάθμισης του επιπέδου των παρεχόμενων γνώσεων, των δεξιοτήτων και των ικανοτήτων, καθώς και βελτίωσης των μαθησιακών αποτελεσμάτων που απορρέουν από την επαγγελματική κατάρτιση σε συγκεκριμένες ειδικότητες.

Καθώς εμπερικλείει μια καινοτομική δέσμη αλληλοσυμπληρούμενων δράσεων, μεθόδων και πρακτικών, επιδίωξε να συμβάλει με πολλαπλασιαστικό τρόπο στην ενίσχυση της ποιότητας και της αποτελεσματικότητας του πεδίου της αρχικής επαγγελματικής κατάρτισης. Ειδικότερα, στο πλαίσιο του έργου:

- Διεξήχθη ποιοτική έρευνα με στόχο τη διερεύνηση των χαρακτηριστικών και της δυναμικής που διέπει το πεδίο της αρχικής επαγγελματικής κατάρτισης στη χώρα μας και στον ευρωπαϊκό χώρο, με στόχο τη διαμόρφωση σχετικών προτάσεων πολιτικής.
- Αναπτύχθηκαν:
 - Επικαιροποιημένοι «οδηγοί κατάρτισης» για 130 ειδικότητες αρχικής κατάρτισης.
 - Αντίστοιχα εκπαιδευτικά εγχειρίδια, για την υποστήριξη της κατάρτισης/εκπαίδευσης των σπουδαστών.
 - Συναφείς τράπεζες θεμάτων για κάθε ειδικότητα.
- Το σύνολο των παραπάνω στηρίχθηκε σε ένα ενιαίο μεθοδολογικό πλαίσιο, μέσω του οποίου επιδιώχθηκε η σύνδεση της κοινωνικής εμπειρίας της εργασίας, της εκπαίδευσης και της πιστοποίησής της, λαμβάνοντας υπόψη του το ισχύον θεσμικό πλαίσιο, καθώς και τις ιδιαιτερότητες του πεδίου της αρχικής επαγγελματικής κατάρτισης.

¹ Όπου αναφέρεται ο όρος «Ινστιτούτα Επαγγελματικής Κατάρτισης» ή το αρκτικόλεξο «ΙΕΚ», νοούνται οι Σχολές Ανώτερης Επαγγελματικής Κατάρτισης ή το αρκτικόλεξο «Σ.Α.Ε.Κ», αντίστοιχα, παρ. 2 άρθρο 3 του ν. 5082/2024(Α'9)

- Τέλος, με γνώμονα την ενίσχυση της θετικής επενέργειας του έργου σε θεσμικό επίπεδο, αναπτύχθηκε μια μεθοδολογία ευέλικτης τακτικής περιοδικής επανεξέτασης και επικαιροποίησης των περιεχομένων των Οδηγών Κατάρτισης, των Εγχειριδίων και των Τραπεζών Θεμάτων, έτσι ώστε αυτά να βρίσκονται - κατά το δυνατόν - σε αντιστοιχία με τα νέα τεχνολογικά, οργανωσιακά, εργασιακά, περιβαλλοντικά, κοινωνικά και οικονομικά δεδομένα και τις ανάγκες της αγοράς εργασίας και των εκπαιδευομένων.

2. Εισαγωγή

Στόχος του παρόντος εγχειριδίου είναι η περιγραφή των εκπαιδευτικών και λοιπών προδιαγραφών υλοποίησης ενός προγράμματος αρχικής επαγγελματικής κατάρτισης στην ειδικότητα «**Βοηθός Νοσηλευτικής Ογκολογικών Παθήσεων**», και η ενημέρωση του συνόλου των συντελεστών του, λαμβάνοντας υπόψη τα περιεχόμενα των καθηκόντων και τις ιδιαιτερότητές της, καθώς και τους ισχύοντες θεσμικούς περιορισμούς στο πεδίο.

Απευθύνεται κυρίως στα στελέχη σχεδιασμού, στους/στις εκπαιδευτές/τριες των προγραμμάτων, καθώς και στους σχετικούς φορείς υλοποίησής τους - στα Ινστιτούτα Επαγγελματικής Κατάρτισης. Επιπλέον, αποτελεί ένα χρήσιμο εγχειρίδιο για τους/τις εκπαιδευόμενους/ες αλλά και για το σύνολο των υπόλοιπων δυνάμει συντελεστών ενός προγράμματος αρχικής επαγγελματικής κατάρτισης, ιδιαίτερα για όσους/ες συμμετέχουν στην υλοποίηση της πρακτικής άσκησης/μαθητείας.

Ο Οδηγός αυτός αποτελεί μια συστηματική βάση η οποία περιλαμβάνει σημαντικές πληροφορίες για την κατανόηση του ίδιου του πεδίου της συγκεκριμένης ειδικότητας αλλά και των απαραίτητων προϋποθέσεων για τον σχεδιασμό, την υλοποίηση και την αξιολόγηση ενός οποιουδήποτε προγράμματος που στοχεύει στην ποιοτική και αποτελεσματική κατάρτιση μιας ομάδας εκπαιδευομένων.

Στην κατεύθυνση αυτή, για το κάθε πρόγραμμα αρχικής επαγγελματικής κατάρτισης το οποίο δύναται να υλοποιηθεί, είναι απαραίτητο να ληφθούν συστηματικά υπόψη τα εκπαιδευτικά περιεχόμενα αλλά και οι μεθοδολογικές προδιαγραφές που περιλαμβάνονται.

Ειδικότερα, ο Οδηγός Κατάρτισης αποτελείται από τέσσερα (Α΄-Δ΄) Μέρη.

- Το Μέρος Α΄ παρέχει όλες τις πληροφορίες που αφορούν την περιγραφή της ειδικότητας, τόσο ως ενεργό πεδίο εργασιακής εμπειρίας όσο και ως πεδίο υλοποίησης σχετικών προγραμμάτων αρχικής επαγγελματικής κατάρτισης.

Περιλαμβάνει την περιγραφή της ειδικότητας, των βασικών εργασιακών καθηκόντων της, των προοπτικών απασχόλησης σε αυτήν, τη σχετική νομοθεσία και τα αναγνωρισμένα επαγγελματικά της δικαιώματα, τις ισχύουσες αντιστοιχίσεις της, τις προϋποθέσεις εγγραφής και τη διάρκεια κατάρτισης των υλοποιούμενων προγραμμάτων, τις κατατάξεις εγγραφής άλλων τίτλων επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης στην ειδικότητα, καθώς και την κατάταξη του προγράμματος στο Εθνικό Πλαίσιο Προσόντων, συνοδευόμενα από την παράθεση προτεινόμενων πηγών πληροφόρησης για την ειδικότητα.

- Το Μέρος Β' επικεντρώνεται στον καθορισμό των ευρύτερων αλλά και των επιμέρους Ενοτήτων προσδοκώμενων μαθησιακών αποτελεσμάτων του προγράμματος κατάρτισης.

Αναφέρεται στις δραστηριότητες που θα είναι σε θέση να επιτελέσουν οι εκπαιδευόμενοι/ες μετά το πέρας της συνολικής κατάρτισής τους στη συγκεκριμένη ειδικότητα.

- Το Μέρος Γ' εστιάζεται στο περιεχόμενο και στη διάρθρωση του προγράμματος θεωρητικής και εργαστηριακής κατάρτισης, καθώς και στις εκπαιδευτικές προδιαγραφές της υλοποίησής του.

Περιλαμβάνει το ωρολόγιο πρόγραμμα, καθώς και την περίληψη, τους εκπαιδευτικούς στόχους και τις ώρες διδασκαλίας ανά εβδομάδα της κάθε μαθησιακής ενότητας. Επιπλέον, αναφέρεται σε μια σειρά άλλων προδιαγραφών, όπως στον αναγκαίο εξοπλισμό, στους απαραίτητους κανόνες υγείας και ασφάλειας, στην προτεινόμενη διδακτική μεθοδολογία.

- Το Μέρος Δ' εστιάζεται στην περιγραφή του περιεχομένου, των χαρακτηριστικών και των προδιαγραφών υλοποίησης της πρακτικής άσκησης.

Περιλαμβάνεται η περιγραφή του θεσμού της πρακτικής άσκησης και παρέχονται χρήσιμες οδηγίες για τους/τις εκπαιδευόμενους/ες, τους εργοδότες και τους/τις εκπαιδευτές/τριες στον χώρο εργασίας. Στα περιεχόμενα συγκαταλέγονται, επίσης, οι ενότητες μαθησιακών αποτελεσμάτων της πρακτικής άσκησης.

Περιλαμβάνεται η περιγραφή του θεσμού της μαθητείας και παρέχονται χρήσιμες οδηγίες για τους/τις μαθητευόμενους/ες, τους εργοδότες και τους/τις εκπαιδευτές/τριες στον χώρο εργασίας. Στα περιεχόμενα συγκαταλέγονται, επίσης, το πρόγραμμα μαθητείας στο ΙΕΚ, οι ενότητες προσδοκώμενων μαθησιακών αποτελεσμάτων του προγράμματος μάθησης σε εργασιακό χώρο και το ημερολόγιο μάθησης.

Τέλος, στο παράρτημα του Οδηγού Κατάρτισης περιλαμβάνεται το προσήκον, ανά μαθησιακή ενότητα, προφίλ εκπαιδευτών.

Οι Οδηγοί Κατάρτισης ολοκληρώθηκαν σε συνεργασία με τη Γενική Γραμματεία Επαγγελματικής Εκπαίδευσης, Κατάρτισης, Διά Βίου Μάθησης & Νεολαίας και ιδιαίτερα με τους Όλγα Καφετζοπούλου, Δημήτρη Σουλιώτη και Αθανάσιο Τσαγκατάκη. Στηρίχθηκαν σε ένα σύνολο πηγών και κειμένων αναφοράς, συμπεριλαμβανομένων των προηγούμενων Οδηγών Κατάρτισης (σπουδών) των ειδικοτήτων, καθώς και σε μια ειδικά προσαρμοσμένη Μεθοδολογία Ανάπτυξης των Οδηγών Κατάρτισης. Για τη σύνταξή τους συνεργάστηκαν οι Ρένα Βαρβιτσιώτη, Χρήστος Γούλας, Ελένη Θεοδωρή, Ιάκωβος Καρατράσογλου, Κωνσταντίνος Μαρκίδης, Δέσποινα Μπαμπανέλου και Παναγιώτης Νάτσης.

Μέρος Α΄ – ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑΣ

1. Τίτλος της ειδικότητας και ομάδα προσανατολισμού

1.1 Τίτλος ειδικότητας²

Ο/Η «Βοηθός Νοσηλευτικής Ογκολογικών Παθήσεων» αντιστοιχεί στον τίτλο «Βοηθός Νοσηλευτικής Ογκολογικών Παθήσεων», με βάση το Φ.Ε.Κ. 193/Α/17-9-2013,

https://www.minedu.gov.gr/publications/docs2018/N_4186_2013_fek193.pdf

1.2 Ομάδα προσανατολισμού (επαγγελματικός τομέας)

Η ειδικότητα ανήκει στην ομάδα προσανατολισμού «Υγείας και Πρόνοιας».

2. Συνοπτική Περιγραφή Ειδικότητας

2.1. Ορισμός ειδικότητας

Ο/Η «Βοηθός Νοσηλευτικής Ογκολογικών Παθήσεων» αποτελεί μέλος της ομάδας υγείας με εξειδίκευση στην παροχή νοσηλευτικής φροντίδας σε ασθενείς με ογκολογικές παθήσεις, υπό την επίβλεψη και με την υποστήριξη του/της Νοσηλευτή/τριας. Πρόκειται για έναν/μία επαγγελματία που κατέχει την απαραίτητη κατάρτιση σε επίπεδο γνώσεων και δεξιοτήτων, ώστε να συμβάλει στην εφαρμογή παρεμβάσεων για τη βελτίωση της ευεξίας του ατόμου, της οικογένειας, της κοινότητας, αλλά και στην αντιμετώπιση των πολύπλευρων προβλημάτων του ογκολογικού ασθενούς, καθώς και των οικείων του, πάντοτε με την καθοδήγηση του/της Νοσηλευτή/τριας.

2.2. Αρμοδιότητες/Καθήκοντα

Ο/Η «Βοηθός Νοσηλευτικής Ογκολογικών Παθήσεων» ασκεί (ενδεικτικά και όχι περιοριστικά) τις παρακάτω αρμοδιότητες/καθήκοντα, με την επίβλεψη ή την καθοδήγηση του/της Νοσηλευτή/τριας:

- 1) Παρέχει υποστήριξη ή/και φροντίδα στον ασθενή για τις καθημερινές δραστηριότητες υγιεινής και προαγωγής της άνεσής του.
- 2) Εκτελεί παρεμβάσεις πρόληψης ή θεραπείας των ελκών πίεσης και τυχόν επιπλοκών τους.
- 3) Παρέχει βοήθεια στον ασθενή κατά την έγερση, την αλλαγή θέσης και τις μετακινήσεις.
- 4) Παρέχει φροντίδα ή βοήθεια στον ασθενή για τη λειτουργία της απέκκρισης.
- 5) Βοηθάει στην τοποθέτηση ή τοποθετεί επιθέματα, επιδέσμους, ελαστικές κάλτσες, γύψινους επιδέσμους, δερματικές και σκελετικές έλξεις κλπ.
- 6) Συμμετέχει στην τοποθέτηση, την παρακολούθηση και τη φροντίδα εν γένει των παροχετεύσεων.
- 7) Εφαρμόζει περιοριστικά μέτρα για την ασφάλεια του ασθενούς.
- 8) Παρέχει βοήθεια ή/και φροντίδα για τη σίτιση του ασθενούς.

² ΦΕΚ 2661/Β'/30-5-2022

- 9) Συλλέγει και μεταφέρει δείγματα εκκρίσεων και βιολογικών υγρών γενικότερα.
- 10) Παρακολουθεί και αξιολογεί τα ζωτικά σημεία, το ισοζύγιο υγρών των ασθενών και άλλες ενδείξεις των λειτουργιών του οργανισμού.
- 11) Συμμετέχει στην προεγχειρητική, διεγχειρητική και μετεγχειρητική φροντίδα των ασθενών.
- 12) Διενεργεί φλεβοκεντήσεις και χορηγεί φάρμακα και οξυγόνο στους ασθενείς σύμφωνα με τις ιατρικές οδηγίες.
- 13) Παρέχει την κατάλληλη μεταθανάτια φροντίδα.
- 14) Εκπαιδεύει και υποστηρίζει ψυχολογικά τους ασθενείς και τους οικείους τους.
- 15) Συνεργάζεται με τα μέλη της ομάδας υγείας για την αντιμετώπιση των προβλημάτων των ασθενών.
- 16) Ασκεύει επείγουσες νοσηλευτικές πράξεις και παρέχει πρώτες βοήθειες.
- 17) Χρησιμοποιεί τα μέσα ατομικής προστασίας και εφαρμόζει τις αρχές, τις τεχνικές και τις πρακτικές υγιεινής, αντισηψίας και ασηψίας για τον έλεγχο των λοιμώξεων.
- 18) Μεριμνά για την καθαριότητα, τη διατήρηση της λειτουργικότητας και την επάρκεια εργαλείων, οργάνων, εξοπλισμού, αναλώσιμων και μη υλικών και ενημερώνει σχετικά τους αρμοδίους.
- 19) Εκτελεί οποιαδήποτε νοσηλευτική πράξη του ανατεθεί από τον/την υπεύθυνο/η νοσηλευτή/τρια κατά την κρίση και με αποκλειστική ευθύνη του/της τελευταίου/ας.

2.3 Προοπτικές απασχόλησης στον κλάδο ή τομέα

Ο/η κάτοχος διπλώματος της ειδικότητας «**Βοηθός Νοσηλευτικής Ογκολογικών Παθήσεων**» μπορεί να εργαστεί σε:

- Δημόσια Γενικά και Ογκολογικά Νοσοκομεία
- Ιδιωτικά/ές Νοσοκομεία/Κλινικές
- Μονάδες Ημερήσιας Φροντίδας
- Μονάδες Ανακουφιστικής Φροντίδας
- Μονάδες Διαχείρισης Πόνου (Ιατρεία, Κέντρα κ.λπ.)
- Κέντρα Αποκατάστασης
- Οίκους Ευγηρίας
- Κέντρα Υγείας και άλλες δομές Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας
- Πρόγραμμα «Βοήθεια στο σπίτι» και άλλες υπηρεσίες παροχής κατ' οίκον νοσηλείας
- Ιδιωτικά ιατρεία και οδοντιατρεία
- Διαγνωστικά κέντρα
- Φαρμακεία και άλλες μονάδες παροχής υπηρεσιών υγείας.

3. Προϋποθέσεις εγγραφής και διάρκεια προγράμματος κατάρτισης

3.1. Προϋποθέσεις εγγραφής

Προϋπόθεση εγγραφής των ενδιαφερομένων, είναι να είναι κάτοχοι απολυτηρίων τίτλων, εκπαιδευτικών μονάδων της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, ως ακολούθως: Γενικό Λύκειο (ΓΕΛ), Επαγγελματικό Λύκειο (ΕΠΑΛ), Τεχνικό Επαγγελματικό Λύκειο (ΤΕΛ), Ενιαίο Πολυκλαδικό Λύκειο (ΕΠΛ), Τεχνικό Επαγγελματικό Εκπαιδευτήριο (ΤΕΕ) Β' Κύκλου σπουδών, και οι ισότιμοι προς τους προαναφερόμενους τίτλους.

Οι γενικές προϋποθέσεις εγγραφής στα ΙΕΚ ρυθμίζονται στον εκάστοτε ισχύοντα «Κανονισμό Λειτουργίας Ινστιτούτων Επαγγελματικής Κατάρτισης (Ι.Ε.Κ.)».

3.2 Διάρκεια προγράμματος κατάρτισης

Η επαγγελματική κατάρτιση στα ΙΕΚ ξεκινά κατά το χειμερινό ή το εαρινό εξάμηνο, διαρκεί κατ' ελάχιστον τέσσερα (4) εξάμηνα και δεν δύναται να υπερβαίνει τα πέντε (5) συνολικά εξάμηνα θεωρητικής και εργαστηριακής κατάρτισης, συμπεριλαμβανομένης σε αυτά της περιόδου πρακτικής άσκησης ή μαθητείας.

Η συνολική διάρκεια της κατάρτισης που υλοποιείται στο ΙΕΚ είναι **1200** ώρες, ενώ της πρακτικής άσκησης είναι **960** ώρες.

Η συνολική διάρκεια της κατάρτισης που υλοποιείται στο ΙΕΚ είναι ώρες, ενώ του προγράμματος μάθησης σε εργασιακό χώρο είναι ώρες αντίστοιχα.

4. Χορηγούμενοι τίτλοι - Βεβαιώσεις - Πιστοποιητικά

Οι απόφοιτοι των ΙΕΚ μετά την επιτυχή ολοκλήρωση της κατάρτισής τους λαμβάνουν Βεβαίωση Επαγγελματικής Κατάρτισης (ΒΕΚ) και μετά την επιτυχή συμμετοχή τους στις εξετάσεις πιστοποίησης αρχικής επαγγελματικής κατάρτισης που διενεργεί ο ΕΟΠΠΕΠ λαμβάνουν Δίπλωμα Ειδικότητας της Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης επιπέδου πέντε (5). Οι απόφοιτοι των ΙΕΚ οι οποίοι πέτυχαν στις εξετάσεις πιστοποίησης αρχικής επαγγελματικής κατάρτισης που διενεργεί ο ΕΟΠΠΕΠ μέχρι την έκδοση του διπλώματος λαμβάνουν Βεβαίωση Πιστοποίησης Επαγγελματικής Κατάρτισης.

5. Κατατάξεις τίτλων επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης στην ειδικότητα

5.1 Κατάταξη στην ειδικότητα αποφοίτων άλλων ειδικοτήτων της ίδιας ομάδας προσανατολισμού

Η κατάταξη της συγκεκριμένης περίπτωσης πραγματοποιείται σύμφωνα με το άρθρο 25 του Ν. 4763/2020 (ΦΕΚ 254/Α) και του άρθρου 8 της με Αριθμ. Κ5/160259/15-12-

2021 (ΦΕΚ 5837/Β) απόφασης του Γενικού Γραμματέα Επαγγελματικής Εκπαίδευσης Κατάρτισης Διά Βίου Μάθησης και Νεολαίας.

Ειδικότερα: α) Οι κάτοχοι ΒΕΚ των ΙΕΚ και του Μεταλυκειακού Έτους-Τάξη Μαθητείας δύνανται να κατατάσσονται σε συναφείς ειδικότητες των ΙΕΚ με απαλλαγή από τα μαθήματα τα οποία ήδη έχουν διδαχθεί ή κατατάσσονται σε εξάμηνο πέραν του Α' και σε συναφείς ειδικότητες ΙΕΚ σύμφωνα με τους Οδηγούς Κατάρτισης και ύστερα από έγκριση του Προϊσταμένου της Διεύθυνσης Εφαρμογής Επαγγελματικής Κατάρτισης της ΓΓΕΕΚΔΒΜ&Ν. Για τον λόγο αυτό, υποβάλλουν σχετική αίτηση στο ΙΕΚ στο οποίο επιθυμούν να φοιτήσουν από την 1η έως την 15η Σεπτεμβρίου κάθε έτους, συνοδευόμενη από έγγραφο ταυτοποίησης και τη Βεβαίωση Επαγγελματικής Κατάρτισης που κατέχουν. β) Σε περίπτωση που ο υποψήφιος κατατάσσεται σε εξάμηνο που δεν λειτουργεί την τρέχουσα περίοδο κατάρτισης, διατηρεί το δικαίωμα εγγραφής στο εξάμηνο της ειδικότητας στην οποία κατατάχθηκε.

5.2 Κατάταξη αποφοίτων της δευτεροβάθμιας επαγγελματικής εκπαίδευσης στην ειδικότητα

Η κατάταξη αποφοίτων της δευτεροβάθμιας επαγγελματικής εκπαίδευσης πραγματοποιείται σύμφωνα με το άρθρο 25 του Ν. 4763/2020 (ΦΕΚ 254/Α).

Ειδικότερα: α) Η κατάρτιση των αποφοίτων της δευτεροβάθμιας επαγγελματικής εκπαίδευσης (ΕΠΑΛ), καθώς και των κατόχων ισότιμων τίτλων επαγγελματικής εκπαίδευσης διαρκεί σε ΙΕΚ από δύο (2) μέχρι τρία (3) εξάμηνα, συμπεριλαμβανομένης σε αυτά περιόδου πρακτικής άσκησης ή μαθητείας, εφόσον πρόκειται για τίτλο σε ειδικότητα του επαγγελματικού τομέα από τον οποίο αποφοίτησαν από το ΕΠΑΛ ή ισότιμη δομή δευτεροβάθμιας επαγγελματικής εκπαίδευσης. β) Με απόφαση του Γενικού Γραμματέα ΕΕΚΔΒΜ & Ν (σύμφωνα με την παρ. 18, άρθρο 34 του Ν. 4763/2020) καθορίζονται οι αντιστοιχίες ανά ειδικότητα για την εγγραφή σε ΙΕΚ από ΕΠΑΛ και κάθε άλλο ειδικότερο θέμα.³

6. Πιστοποίηση αρχικής επαγγελματικής κατάρτισης αποφοίτων ΙΕΚ

Η διαδικασία πιστοποίησης αρχικής επαγγελματικής κατάρτισης αποφοίτων ΙΕΚ/ΣΑΕΚ της ειδικότητας «Βοηθός Νοσηλευτικής Ογκολογικών Παθήσεων» διενεργείται από τον ΕΟΠΠΕΠ σύμφωνα με τον Ν.4763/20 (254 Α'). Το εξεταστικό σύστημα καθώς και η Τράπεζα Θεμάτων δύνανται να υιοθετούν τις αρχές του διεθνές προτύπου EN ISO/IEC 17024 ως προς την εγκυρότητα, την αξιοπιστία και την αντικειμενικότητα.

³ Η υπάρχουσα απόφαση για την κατάταξη των αποφοίτων δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης στα ΙΕΚ είναι η με Αριθμ. πρωτ.: Κ1/149167/23-09-2015 του Γενικού Γραμματέα Διά Βίου Μάθησης και Νέας Γενιάς, όπως αυτή συμπληρώθηκε με τις Κ1/47016/18-03-2016, Κ1/157361/26-09-2016 και Κ1/160215/ 26-9-2018, και όπως αυτή μπορεί να τροποποιηθεί σύμφωνα με το άρθρο 25 του Ν. 4763/2020 (ΦΕΚ 254/Α) και θα ισχύει.

7. Εθνικό Πλαίσιο Προσόντων

Το «Εθνικό Πλαίσιο Προσόντων» κατατάσσει τους τίτλους σπουδών που αποκτώνται στη χώρα σε οκτώ (8) επίπεδα. Το Δίπλωμα Επαγγελματικής Ειδικότητας, Εκπαίδευσης και Κατάρτισης που χορηγείται στους αποφοίτους ΙΕΚ έπειτα από πιστοποίηση αντιστοιχεί στο πέμπτο (5ο) από τα οκτώ (8) επίπεδα.

Τα επίπεδα των τίτλων σπουδών που χορηγούν τα ελληνικά εκπαιδευτικά ιδρύματα και η αντιστοίχισή τους με το Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Προσόντων είναι τα παρακάτω:

Πίνακας 1. Τύποι προσόντων

<https://www.eoppep.gr/index.php/el/qualification-certificate/national-qualification-framework>.

8. Πιστωτικές μονάδες

Οι πιστωτικές μονάδες προσδιορίζονται με βάση το Ευρωπαϊκό Σύστημα Πιστωτικών Μονάδων για την Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση (ECVET) από τον φορέα που έχει το νόμιμο δικαίωμα σχεδιασμού και έγκρισης των προγραμμάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης. Το ECVET είναι ένα από τα ευρωπαϊκά εργαλεία που αναπτύχθηκαν για την αναγνώριση, συγκέντρωση και μεταφορά πιστωτικών μονάδων (credits) στον χώρο της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης. Με το σύστημα αυτό μπορούν να αξιολογηθούν και να πιστοποιηθούν οι γνώσεις, οι δεξιότητες και οι ικανότητες (μαθησιακά αποτελέσματα) που απέκτησε ένα άτομο κατά τη διάρκεια της επαγγελματικής του εκπαίδευσης και κατάρτισης, τόσο εντός των συνόρων της χώρας του όσο και σε άλλα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Οι πιστωτικές μονάδες για τις ειδικότητες των ΙΕΚ θα προσδιοριστούν από τους αρμόδιους φορείς όταν εκπονηθεί το εθνικό σύστημα πιστωτικών μονάδων για την επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση.

9. Επαγγελματικά δικαιώματα

Τα επαγγελματικά δικαιώματα της ειδικότητας «**Βοηθός Νοσηλευτικής Ογκολογικών Παθήσεων**» έχουν καθοριστεί με Προεδρικά Διατάγματα και Υπουργικές Αποφάσεις⁴.

10. Σχετική νομοθεσία

Παρατίθεται παρακάτω το ισχύον θεσμικό πλαίσιο που αφορά τη λειτουργία των ΙΕΚ, καθώς και τις συγκεκριμένες ρυθμίσεις που αφορούν την ειδικότητα:

- «Κανονισμός Λειτουργίας Ινστιτούτων Επαγγελματικής Κατάρτισης (ΙΕΚ) που υπάγονται στη Γενική Γραμματεία, Επαγγελματικής Εκπαίδευσης, Κατάρτισης, Διά Βίου Μάθησης και Νεολαίας (ΓΓΕΕΚΔΒΜ & Ν)», όπως εκάστοτε ισχύει.
- ΦΕΚ 4146/Β/9-9-2021. Κοινή Υπουργική Απόφαση υπ' αριθμ. ΦΒ7/108652/Κ3. Πλαίσιο Ποιότητας Μαθητείας.
- ΦΕΚ 3938/Β/26-8-2021. Κοινή Υπουργική Απόφαση υπ' αριθμ. Κ5/97484. Πρακτική άσκηση σπουδαστών Ινστιτούτων Επαγγελματικής Κατάρτισης αρμοδιότητας Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων.
- ΦΕΚ 254/Α/21-12-2020. Νόμος υπ' αριθμ. 4763/2020. Εθνικό Σύστημα Επαγγελματικής Εκπαίδευσης, Κατάρτισης και Διά Βίου Μάθησης, ενσωμάτωση

⁴ https://www.eoppep.gr/images/%CE%99%CE%95%CE%9A_%CE%9D_4186-2013.pdf
https://www.eoppep.gr/images/Isotimies_Kai_Epaggelmatika_Dikawmata/iek_N_2009_1992.pdf.

στην ελληνική νομοθεσία της Οδηγίας (ΕΕ) 2018/958 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 28ης Ιουνίου 2018 σχετικά με τον έλεγχο αναλογικότητας πριν από τη θέσπιση νέας νομοθετικής κατοχύρωσης των επαγγελματιών (ΕΕ L 173), κύρωση της Συμφωνίας μεταξύ της Κυβέρνησης της Ελληνικής Δημοκρατίας και της Κυβέρνησης της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας για το Ελληνογερμανικό Ίδρυμα Νεολαίας και άλλες διατάξεις.

- ΦΕΚ 4209/Β'/8-8-2022. Υπουργική Απόφαση Αριθμ. Γ6/Γ.Π.οικ. 46042/2022. Καθηκοντολόγιο Βοηθών Νοσηλευτών-τριών Νοσοκομείων και των λοιπών Νοσηλευτικών Ιδρυμάτων του ΕΣΥ, καθώς και των δημόσιων δομών παροχής υπηρεσιών Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας.
- ΦΕΚ 5788/Β'/14-11-2022. Υπουργική Απόφαση Αριθμ. Γ6/Γ.Π.οικ. 63250/2022. Τροποποίηση της υπό στοιχεία Γ6/Γ.Π.οικ. 46042/5.08.2022 απόφασης, με θέμα: «Καθηκοντολόγιο Βοηθών Νοσηλευτών-τριών Νοσοκομείων και των λοιπών Νοσηλευτικών Ιδρυμάτων του ΕΣΥ καθώς και των δημόσιων δομών παροχής υπηρεσιών Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας» (Β' 4209).

Σε κάθε περίπτωση, ανατρέχετε στην ιστοσελίδα του Υπουργείου Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού (<http://www.minedu.gov.gr>), καθώς και της Γενικής Γραμματείας Επαγγελματικής Εκπαίδευσης, Κατάρτισης, Διά Βίου Μάθησης και Νεολαίας (<https://gsvetlly.minedu.gov.gr/>).

11. Πρόσθετες πηγές πληροφόρησης

1. Γενική Γραμματεία Διά Βίου Μάθησης και Νέας Γενιάς. Οδηγός Σπουδών. Ειδικότητα: Βοηθός Νοσηλευτικής Ογκολογικών Παθήσεων. Κωδικός: 27-00-13-1. Έκδοση: Α, Σεπτέμβριος 2018.

<http://www.gsae.edu.gr/el/toppress/1427-odigoi-spoudon-eidikotiton-iek-tou-n-4186-2013>

2. Εθνικός Οργανισμός Πιστοποίησης Προσόντων και Επαγγελματικού Προσανατολισμού. Θέματα εξετάσεων πιστοποίησης αρχικής επαγγελματικής κατάρτισης ειδικότητας Ι.Ε.Κ. «Βοηθός Νοσηλευτικής Ογκολογικών Παθήσεων».

https://www.eoppep.gr/index.php/el/certification-exams/themata_exetaseon-neou_tyrou

3. Εθνικός Οργανισμός Πιστοποίησης Προσόντων και Επαγγελματικού Προσανατολισμού. e-Προσόντα - Διπλώματα - Βεβαιώσεις Πιστοποίησης Ι.Ε.Κ. - Σ.Ε.Κ.

https://www.eoppep.gr/index.php/el/eprosonta_diplomata

4. Εθνικός Οργανισμός Πιστοποίησης Προσόντων και Επαγγελματικού Προσανατολισμού. Επαγγελματικά Δικαιώματα.

<https://www.eoppep.gr/index.php/el/qualification-certificate/professional-rights>

<https://www.eoppep.gr/images/%CE%99%CE%95%CE%9A %CE%9D 4186-2013.pdf>

5. Ευρωπαϊκό σύστημα ταξινόμησης δεξιοτήτων, ικανοτήτων, προσόντων και επαγγελμάτων ESCO. Βοηθοί επαγγελματιών νοσηλευτικής.

<https://esco.ec.europa.eu/el/classification/occupation?uri=http://data.europa.eu/esco/isco/C3221>

6. Σύλλογος βοηθών Νοσηλευτών ΔΕ Δημοσίου 1ης & 2ης ΥΠΕ.

<https://www.synde12ype.gr/>

7. Ένωση Νοσηλευτών Ελλάδας:

<http://enne.gr>.

8. Εθνικός Σύνδεσμος Νοσηλευτών Ελλάδος. Τομέας Νοσηλευτικής Ογκολογίας.

<https://www.esne.gr/index.php/el/home-oncology-nursing-gr>

9. Μονάδα Ανακουφιστικής **Φροντίδας** Γαλιλαία.

<https://galilee.gr/>

10. Υπουργείο Υγείας:

www.moh.gov.gr.

11. Εθνικός Οργανισμός Δημόσιας Υγείας.

<https://eody.gov.gr/>.

***Μέρος Β΄ - ΣΚΟΠΟΣ & ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ
ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΟΥ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ ΤΗΣ
ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑΣ***

1. Σκοπός του προγράμματος κατάρτισης της ειδικότητας

Ο βασικός σκοπός του προγράμματος κατάρτισης της ειδικότητας είναι να προετοιμάσει τους/τις εκπαιδευόμενους/ες για την επαγγελματική τους σταδιοδρομία στην ειδικότητα **«Βοηθός Νοσηλευτικής Ογκολογικών Παθήσεων»**. Επιδιώκεται, μέσω της θεωρητικής και εργαστηριακής κατάρτισης αλλά και της πρακτικής άσκησης ή της μαθητείας, να αποκτήσουν τις αναγκαίες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες για την άσκηση της ειδικότητας «Βοηθός Νοσηλευτικής Ογκολογικών Παθήσεων».

2. Προσδοκώμενα Μαθησιακά Αποτελέσματα του προγράμματος κατάρτισης

Οι γνώσεις, οι δεξιότητες και οι ικανότητες που θα αποκτήσουν οι εκπαιδευόμενοι/ες κατά τη διάρκεια της κατάρτισής τους οργανώνονται σε ενότητες προσδοκώμενων μαθησιακών αποτελεσμάτων που καλύπτουν το σύνολο του προγράμματος κατάρτισης της ειδικότητας.

Πιο συγκεκριμένα, για την ειδικότητα **«Βοηθός Νοσηλευτικής Ογκολογικών Παθήσεων»**, διακρίνουμε τις παρακάτω ενότητες προσδοκώμενων μαθησιακών αποτελεσμάτων:

- (α) «Προαγωγή της άνεσης και της ασφάλειας του ασθενούς»
- (β) «Αξιολόγηση των αναγκών των ασθενών με ογκολογικές παθήσεις υπό την επίβλεψη νοσηλευτή/τριας»
- (γ) «Εφαρμογή σχεδίου νοσηλευτικής φροντίδας με την υποστήριξη νοσηλευτή/τριας»
- (δ) «Ενημέρωση νοσηλευτών/τριών και άλλων μελών της ομάδας υγείας και συμπλήρωση των νοσηλευτικών εντύπων»
- (ε) «Ανάπτυξη θεραπευτικής σχέσης με τους ογκολογικούς ασθενείς»
- (στ) «Συμμετοχή στην ομάδα παροχής φροντίδας»

Στον πίνακα που ακολουθεί παρουσιάζονται τα επιμέρους προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα ανά ενότητα, που προσδιορίζουν με σαφήνεια όσα οι εκπαιδευόμενοι/ες θα γνωρίζουν ή/και θα είναι ικανοί/ές να πράττουν, αφού ολοκληρώσουν το πρόγραμμα κατάρτισης της συγκεκριμένης ειδικότητας.

Πίνακας 2. Ενότητες προσδοκώμενων μαθησιακών αποτελεσμάτων

ΕΝΟΤΗΤΕΣ ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΩΝ ΜΑΘΗΣΙΑΚΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ	
ΕΝΟΤΗΤΑ ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΩΝ ΜΑΘΗΣΙΑΚΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ	ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

	Με την ολοκλήρωση του προγράμματος κατάρτισης, οι εκπαιδευόμενοι/ες θα είναι ικανοί/ές να:
Α. «Προαγωγή της άνεσης και της ασφάλειας του ασθενούς»	- Εφαρμόζουν αποτελεσματικά και με ασφάλεια τις διαδικασίες προσωπικής υγιεινής και φροντίδας στους ασθενείς, συμπεριλαμβανομένων των δραστηριοτήτων υγιεινής, καθαριότητας, διευθέτησης κλίνης, κινητοποίησης κ.λπ. - Εφαρμόζουν μέτρα για την πρόληψη και τον έλεγχο των λοιμώξεων, σύμφωνα με τις οδηγίες της Επιτροπής Νοσοκομειακών Λοιμώξεων, σε όλες τις δραστηριότητες φροντίδας, αλλά και διαχείρισης εξοπλισμού, αποβλήτων και ιματισμού. - Εξασφαλίζουν ήσυχο και προστατευμένο περιβάλλον φροντίδας, τηρώντας τους κανόνες νοσηλευτικής δεοντολογίας, για παράδειγμα σε θέματα εφαρμογής περιοριστικών μέτρων, διαχείρισης περιβάλλοντος, εξοπλισμού, ιατροτεχνολογικού και μη, εργαλείων, φαρμακευτικού και αναλώσιμου υλικού κ.ο.κ.
Β. «Αξιολόγηση των αναγκών των ασθενών με ογκολογικές παθήσεις υπό την επίβλεψη νοσηλευτή/τριας»	- Συλλέγουν υποκειμενικά και αντικειμενικά δεδομένα σχετικά με την κατάσταση υγείας των ασθενών, π.χ. καταγραφή και αξιολόγηση ζωτικών σημείων, παρακολούθηση της λειτουργίας παροχετεύσεων, τήρηση ισοζυγίου υγρών, λήψη και διαχείριση δειγμάτων για εργαστηριακές εξετάσεις και αξιολόγηση των σχετικών αποτελεσμάτων. - Αναγνωρίζουν τα κυριότερα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι ασθενείς με ογκολογικές παθήσεις, π.χ. ναυτία και έμετο, κόπωση, δύσπνοια, διατροφής, αυτοαντίληψης κ.λπ. - Διατυπώνουν τα πραγματικά ή πιθανά νοσηλευτικά προβλήματα των ασθενών με βάση τα συλλεχθέντα δεδομένα.
Γ. «Εφαρμογή σχεδίου νοσηλευτικής φροντίδας με την υποστήριξη νοσηλευτή/τριας»	- Ιεραρχούν τα νοσηλευτικά προβλήματα των ασθενών και τις ενδεδειγμένες νοσηλευτικές παρεμβάσεις. - Εκτελούν τις προγραμματισμένες νοσηλευτικές παρεμβάσεις με βάση τα ισχύοντα πρωτόκολλα, συμπεριλαμβανομένης της φροντίδας τραυμάτων, της διαχείρισης των συμπτωμάτων και των παρενεργειών της θεραπευτικής αγωγής, της υποβοήθησης και της φροντίδας των λειτουργιών απέκκρισης του εντέρου και της ουροδόχου κύστεως, της χορήγησης φαρμάκων, της πρόληψης και της αντιμετώπισης των ελκών πίεσης. - Αξιολογούν την αποτελεσματικότητα της παρεχόμενης φροντίδας.

	• Διαχειρίζονται αποτελεσματικά το διαθέσιμο χρόνο και τους λοιπούς πόρους κατά την παροχή φροντίδας στους ασθενείς.
Δ. «Ενημέρωση νοσηλευτών/τριών και άλλων μελών της ομάδας υγείας και συμπλήρωση των νοσηλευτικών εντύπων»	• Χρησιμοποιούν συστηματικά τα καθιερωμένα έντυπα για την ενημέρωσή τους. • Συμπληρώνουν ορθά τα νοσηλευτικά έντυπα και βιβλία (λογοδοσία, νοσηλευτικό ιστορικό, στατιστικά φυλλάδια κ.ά.), σύμφωνα με τους ισχύοντες κανονισμούς. • Αναφέρουν στα μέλη της ομάδας παροχής φροντίδας όσα σχετίζονται με την κατάσταση των ασθενών, τις ανάγκες τους και τους απαιτούμενους για την παρεχόμενη φροντίδα πόρους.
Ε. «Ανάπτυξη θεραπευτικής σχέσης με τους ογκολογικούς ασθενείς»	• Οικοδομούν σχέσεις εμπιστοσύνης με τους ασθενείς και τους οικείους τους. • Παρέχουν πληροφόρηση και συναισθηματική υποστήριξη στους ασθενείς. • Προσδιορίζουν τους φραγμούς στην επικοινωνία με τους άλλους. • Ενδυναμώνουν ψυχολογικά τον/την ασθενή, χρησιμοποιώντας τις κατάλληλες τεχνικές επικοινωνίας, π.χ. ενεργητική ακρόαση, ενσυναίσθηση, κινητοποιό συνέντευξη κ.ά.
ΣΤ. «Συμμετοχή στην ομάδα παροχής φροντίδας»	• Συμμετέχουν ενεργά στη διεπαγγελματική ομάδα φροντίδας υγείας. • Δημιουργούν κλίμα ομαδικής εργασίας εφαρμόζοντας τις κατάλληλες διαπροσωπικές και επικοινωνιακές δεξιότητες.

***Μέρος Γ' - ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΕΣ ΠΡΟΔΙΑΓΡΑΦΕΣ &
ΑΝΑΛΥΤΙΚΟ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΤΟΥ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΤΗΣ ΘΕΩΡΗΤΙΚΗΣ ΚΑΙ
ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑΚΗΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ***

Γ1 - ΑΝΑΛΥΤΙΚΟ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΤΗΣ ΘΕΩΡΗΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑΚΗΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ

1. Ωρολόγιο Πρόγραμμα

Παρατίθεται το ωρολόγιο πρόγραμμα της ειδικότητας «**Βοηθός Νοσηλευτικής Ογκολογικών Παθήσεων**», με παρουσίαση των εβδομαδιαίων ωρών θεωρίας (Θ), εργαστηρίων (Ε) καθώς και του συνόλου (Σ) αυτών ανά μάθημα και ανά εξάμηνο:

Πίνακας 3. Ωρολόγιο Πρόγραμμα

ΕΞΑΜΗΝΟ		Α			Β			Γ			Δ		
Α/Α	ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΕΝΟΤΗΤΕΣ	Θ	Ε	Σ	Θ	Ε	Σ	Θ	Ε	Σ	Θ	Ε	Σ
1	ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗ ΝΟΣΗΛΕΥΤΙΚΗ ΕΠΙΣΤΗΜΗ	4	4	8									
2	ΒΑΣΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΝΟΣΗΛΕΥΤΙΚΗΣ				3	4	7						
3	ΑΝΑΤΟΜΙΑ	2		2									
4	ΦΥΣΙΟΛΟΓΙΑ	2		2									
5	ΦΑΡΜΑΚΟΛΟΓΙΑ	2		2									
6	ΥΓΙΕΙΝΗ - ΜΙΚΡΟΒΙΟΛΟΓΙΑ	2		2									
7	ΠΡΩΤΕΣ ΒΟΗΘΕΙΕΣ	2	2	4									
8	ΧΕΙΡΟΥΡΓΙΚΗ ΝΟΣΗΛΕΥΤΙΚΗ				2		2						
9	ΠΑΘΟΛΟΓΙΚΗ ΝΟΣΗΛΕΥΤΙΚΗ				2		2						
10	ΓΥΝΑΙΚΟΛΟΓΙΚΗ- ΠΑΙΔΙΑΤΡΙΚΗ ΝΟΣΗΛΕΥΤΙΚΗ				2		2						
11	ΝΟΣΗΛΕΥΤΙΚΗ ΨΥΧΙΚΗΣ ΥΓΕΙΑΣ				2		2						
12	ΒΑΣΙΚΕΣ ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ ΣΤΗ ΝΟΣΗΛΕΥΤΙΚΗ (ΚΛΙΝΙΚΗ ΑΣΚΗΣΗ ΣΤΟ ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΟ)					5	5						

13	ΒΑΣΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΟΓΚΟΛΟΓΙΚΗΣ ΝΟΣΗΛΕΥΤΙΚΗΣ							2		2			
14	ΕΙΔΙΚΕΣ ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ ΣΤΗΝ ΟΓΚΟΛΟΓΙΚΗ ΝΟΣΗΛΕΥΤΙΚΗ (ΚΛΙΝΙΚΗ ΑΣΚΗΣΗ ΣΤΟ ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΟ)								12	12			
15	ΓΕΝΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ ΣΤΗΝ ΟΓΚΟΛΟΓΙΚΗ ΦΡΟΝΤΙΔΑ							3		3			
16	ΧΗΜΕΙΟΘΕΡΑΠΕΙΑ - ΑΚΤΙΝΟΘΕΡΑΠΕΙΑ							2		2			
17	ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΑΝΑΙΣΘΗΣΙΟΛΟΓΙΑΣ – ΑΝΑΝΗΨΗΣ							1	1	2			
18	ΑΝΑΚΟΥΦΙΣΤΙΚΗ ΦΡΟΝΤΙΔΑ ΟΓΚΟΛΟΓΙΚΩΝ ΑΣΘΕΝΩΝ										2		2
19	ΑΠΟΣΤΕΙΡΩΣΗ – ΑΠΟΛΥΜΑΝΣΗ										1	1	2
20	ΨΥΧΟΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΔΙΑΣΤΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΝΟΣΗΛΕΥΤΙΚΗΣ ΦΡΟΝΤΙΔΑΣ ΤΩΝ ΟΓΚΟΛΟΓΙΚΩΝ ΑΣΘΕΝΩΝ- ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΚΕΣ ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ										2		2
21	ΕΙΔΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ ΟΓΚΟΛΟΓΙΚΗΣ ΦΡΟΝΤΙΔΑΣ										2		2
22	ΠΡΟΗΓΜΕΝΕΣ ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ ΣΤΗΝ ΟΓΚΟΛΟΓΙΚΗ ΝΟΣΗΛΕΥΤΙΚΗ (ΚΛΙΝΙΚΗ ΑΣΚΗΣΗ ΣΤΟ ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΟ)											12	12
ΣΥΝΟΛΟ		14	6	20	12	8	20	8	12	20	7	13	20

2. Αναλυτικό περιεχόμενο προγράμματος θεωρητικής και εργαστηριακής κατάρτισης

2.1. ΕΞΑΜΗΝΟ Α΄

2.1.A. ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗ ΝΟΣΗΛΕΥΤΙΚΗ

- **Περίληψη της μαθησιακής ενότητας**

Σκοπός της συγκεκριμένης μαθησιακής ενότητας είναι να έρθουν οι εκπαιδευόμενοι/ες σε επαφή με την έννοια της Νοσηλευτικής ως διεργασία φροντίδας, της οποίας επίκεντρο είναι ο άνθρωπος, στοχεύοντας στη πρόληψη, τη διατήρηση και προαγωγή της υγείας. Ειδικότερα, πραγματεύεται την απόκτηση των απαιτούμενων γνώσεων, ικανοτήτων και δεξιοτήτων, ώστε οι καταρτιζόμενοι/ες να εφαρμόζουν με επίβλεψη ή κατόπιν ανάθεσης από νοσηλεύτη/τρια τις απαιτούμενες για τη φροντίδα του ασθενή πράξεις και τεχνικές. Το θεωρητικό μέρος πραγματεύεται έννοιες και ορισμούς σχετικά με την ευεξία, την υγεία, την πρόληψη της ασθένειας, την ολιστική και εξατομικευμένη φροντίδα ενός/μίας ασθενούς, την ιεραρχική πυραμίδα των ανθρώπινων αναγκών, την τεχνική της νοσηλευτικής διεργασίας υπό το πρίσμα μιας ανθρωποκεντρικής προσέγγισης. Επίσης, σε επίπεδο υιοθέτησης στάσεων συμπεριφοράς αναφέρονται οι βασικές αρχές της νοσηλευτικής δεοντολογίας, τα ηθικά διλήμματα που συχνά αναδύονται, τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις ασθενών και των βοηθών νοσηλευτών/τριών. Παράλληλα, οι εκπαιδευόμενοι/ες στο εργαστηριακό μέρος της ενότητας αυτής εφαρμόζουν τις τεχνικές επικοινωνίας και αναγνωρίζουν τους μηχανισμούς άμυνας του ατόμου. Εκτιμούν τις ανάγκες και τα προβλήματα των ατόμων με τη συλλογή πληροφοριών. Περιγράφουν και εφαρμόζουν τις αρχές μηχανικής του σώματος σύμφωνα με τα πρωτόκολλα εργονομίας (υγιεινής και ασφάλειας στους χώρους εργασίας) κατά τη νοσηλευτική φροντίδα των ασθενών στον θάλαμο νοσηλείας, στην αίθουσα χειρουργείου και σε ΜΕΘ. Αντιλαμβάνονται τη σπουδαιότητα της λήψης των Ζωτικών Σημείων (Σφυγμός, Αρτηριακή πίεση, Θερμοκρασία, Αναπνοές) και εφαρμόζουν όλο τον απαραίτητο εξοπλισμό για την καταγραφή του στα αντίστοιχα προτυποποιημένα έγγραφα. Οι εκπαιδευόμενοι/ες εξοικειώνονται στη χρήση απλής νοσηλευτικής κλίνης και πραγματοποιούν νοσηλευτικές πράξεις σε προσομοιωμένους/ες ασθενείς, όπως σωματική υγιεινή, μετακίνηση ασθενούς επί κλίνης, χρήση άσηπτης τεχνικής, χρήση μέτρων ατομικής προστασίας (ΜΑΠ), χορήγηση φαρμάκων, περιποίηση ελκών πίεσης, εφαρμογή υποκλυσμού κ.ά.

- **Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα**

Όταν ολοκληρώσουν τη μαθησιακή ενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/ες θα είναι ικανοί/ές να:

- Αναγνωρίζουν την επιστήμη της Νοσηλευτικής και το γνωστικό της αντικείμενο.
- Κατονομάζουν τις έννοιες της υγείας, της ευεξίας, της ασθένειας και της προαγωγής της υγείας.
- Αναλύουν τη θεωρία της πολλαπλότητας των παραγόντων που προκαλούν την ασθένεια.

- Αντιλαμβάνονται τα επίπεδα της πρόληψης (Πρωτογενής, Δευτερογενής, Τριτογενής).
- Εφαρμόζουν δεξιότητες επικοινωνίας, τις οποίες μπορούν να χρησιμοποιούν για τη διεργασία της συλλογής πληροφοριών, όπως η λήψη και η καταγραφή του νοσηλευτικού ιστορικού.
- Σχεδιάζουν τη φροντίδα των ατόμων κατανοώντας την ολότητα του ανθρώπου ως βιοψυχοκοινωνικής οντότητας.
- Εφαρμόζουν τις αρχές μηχανικής του σώματος σύμφωνα με τα πρωτόκολλα εργονομίας (υγιεινής και ασφάλειας στους χώρους εργασίας), στον θάλαμο του νοσηλευτικού τμήματος, στην αίθουσα του χειρουργείου και στη ΜΕΘ.
- Λαμβάνουν τα ζωτικά σημεία (θερμοκρασία, αρτηριακό σφυγμό, αρτηριακή πίεση, αναπνοές και κορεσμός οξυγόνου) με τη χρήση του διαθέσιμου σύγχρονου εξοπλισμού.
- Καταγράφουν τις μετρήσεις των ζωτικών σημείων στα αντίστοιχα προτυποποιημένα δελτία καταγραφής τους.
- Διαχειρίζονται την καθημερινή σωματική υγιεινή των ασθενών και το λουτρό επί κλίνης.
- Εφαρμόζουν διαδικασίες διευθέτησης της κλίνης, με ή χωρίς κατακεκλιμένο/η ασθενή.
- Αξιολογούν πιθανά έλκη πίεσης.
- Σχεδιάζουν νοσηλευτικές παρεμβάσεις, υπό την καθοδήγηση του/της νοσηλευτή/τριας.
- Εξοικειώνονται με τις αρχές της νοσηλευτικής δεοντολογίας.
- Παροτρύνουν τους/τις ασθενείς να συμμετέχουν ενεργά στο πλάνο της νοσηλευτικής φροντίδας.

● **Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα**

Θ:4 Ε:4 Σ:8

2.1.B. ANATOMIA

● **Περίληψη της μαθησιακής ενότητας**

Η παρούσα μαθησιακή ενότητα έχει ως σκοπό την εξοικείωση των εκπαιδευομένων με το γνωστικό αντικείμενο της Ανατομικής, με το σύνολο του ανθρώπινου οργανισμού και με την περιγραφή των επιμέρους οργανικών συστημάτων. Με τον τρόπο αυτό, οι εκπαιδευόμενοι/ες διδάσκονται να απαριθμούν τα διάφορα όργανα και να περιγράφουν τους ιστούς που τα δημιουργούν. Συγκεκριμένα, επιδιώκεται η διευκόλυνση της κατανόησης των προτεραιοτήτων, που τίθενται κατά την άσκηση της νοσηλευτικής φροντίδας, υπό την έννοια ότι οι εκπαιδευόμενοι/ες αντιλαμβάνονται τις ανάγκες του ανθρώπινου οργανισμού και ερμηνεύουν τα διάφορα εμφανιζόμενα κλινικά σημεία και συμπτώματα. Οι εκπαιδευόμενοι/ες, στην ενότητα αυτή, διδάσκονται τις εκπαιδευτικές ενότητες του μυοσκελετικού, του κυκλοφορικού, του αναπνευστικού, του πεπτικού, του ουροποιητικού και του γεννητικού συστήματος και των επιμέρους οργάνων, ιστών και κυττάρων αυτών των συστημάτων.

● **Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα**

Όταν ολοκληρώσουν τη μαθησιακή ενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/ες θα είναι ικανοί/ές να:

- ο Αναγνωρίζουν τη δομή των κυττάρων και των ιστών.
- ο Ορίζουν την τοπογραφία και τη μορφολογία των ιστών.
- ο Απαριθμούν τα όργανα του ανθρώπινου οργανισμού.
- ο Παρουσιάζουν τα κύρια μέρη του κυττάρου, περιγράφοντας τη μορφολογία του.
- ο Διακρίνουν τα βασικά όργανα του ανθρώπινου οργανισμού, ταξινομώντας τα κατά συστήματα.
- ο Ταξινομούν τα είδη των μυών, παραθέτοντας τα βασικά χαρακτηριστικά τους.
- ο Διακρίνουν τα μέρη του αναπνευστικού συστήματος.
- ο Εκτιμούν τη λειτουργία του λεμφικού και κυκλοφορικού συστήματος, διατυπώνοντας βασικές γνώσεις αναφορικά με τα χαρακτηριστικά τους.
- ο Διακρίνουν τα αισθητήρια όργανα του δέρματος, της ακοής, της αφής, της γεύσης, της όσφρησης και της όρασης.
- ο Παρουσιάζουν τα συστήματα του ανθρώπινου οργανισμού.
- ο Αναλύουν ξεχωριστά το κάθε σύστημα (ερειστικό, κυκλοφορικό, αναπνευστικό, πεπτικό, ουροποιητικό, γεννητικό).
- ο Ταξινομούν τα όργανα του ανθρώπινου οργανισμού ανά σύστημα.
- ο Εφαρμόζουν τις αρχές της Ανατομικής στην άσκηση της νοσηλευτικής φροντίδας.
- ο Αξιολογούν τη σωστή λειτουργία του κάθε συστήματος.
- ο Εξηγούν τη σχέση των οργάνων μεταξύ τους.
- ο Υιοθετούν τις αρχές της Ανατομικής κατά τη νοσηλευτική διεργασία.
- ο Υποστηρίζουν τον/την ασθενή κατά τη διάρκεια της νοσηλευτικής παρέμβασης, αναγνωρίζοντας τις ανατομικές ανάγκες του σώματός του/της.

● **Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα**

Θ:2 Ε:0 Σ:2

2.1.Γ. ΦΥΣΙΟΛΟΓΙΑ

● **Περίληψη της μαθησιακής ενότητας**

Σκοπός της συγκεκριμένης ενότητας είναι η κατανόηση των λειτουργικών διαδικασιών κυττάρων, ιστών, οργάνων και οργανικών συστημάτων, ώστε οι εκπαιδευόμενοι/ες να επεξηγούν και να αντιλαμβάνονται τις φυσιολογικές διεργασίες ολόκληρου του ανθρώπινου οργανισμού. Συγκεκριμένα, αναλύονται οι φυσιολογικές λειτουργίες και οι μηχανισμοί όλων των οργανικών συστημάτων (μυοσκελετικό, κυκλοφορικό, πεπτικό, αναπνευστικό, νευρικό, ουροποιητικό, γεννητικό, ενδοκρινικό) σε διακριτές διδακτικές ενότητες και οι εκπαιδευόμενοι/ες εξοικειώνονται με τις φυσιολογικές λειτουργίες του αιμοποιητικού ιστού. Τέλος, καταρτίζονται αναφορικά με τη φυσιολογία της ζωής και του θανάτου, και με την απόκτηση της ικανότητας να συσχετίζουν τις νοσηλευτικές ανάγκες και την παρεχόμενη φροντίδα με τις διάφορες παθοφυσιολογικές διεργασίες που, κατά περίπτωση, υποκρύπτονται.

- **Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα**

Όταν ολοκληρώσουν τη μαθησιακή ενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/ες θα είναι ικανοί/ές να:

- Ταξινομούν τις φυσιολογικές διεργασίες σε επίπεδο κυττάρου, ιστού και οργάνου.
- Περιγράφουν τις βασικές λειτουργίες των ανθρώπινων οργάνων.
- Αναφέρουν τα είδη των οργανικών συστημάτων.
- Απαριθμούν τα χαρακτηριστικά και τους φυσιολογικούς μηχανισμούς λειτουργίας του ανθρώπινου οργανισμού.
- Συσχετίζουν τους μηχανισμούς αλληλορρύθμισης του ανθρώπινου οργανισμού.
- Προβλέπουν ενδεχόμενες αποκλίσεις της φυσιολογικής λειτουργίας.
- Αντιπαραβάλλουν τη μη φυσιολογική λειτουργία με την εμφάνιση αντίστοιχων κλινικών σημείων και συμπτωμάτων.
- Διατυπώνουν διακριτά τη φυσιολογία του αναπνευστικού, κυκλοφορικού, πεπτικού και των υπόλοιπων οργανικών συστημάτων.
- Αναλύουν τη φυσιολογική λειτουργία σε επίπεδο κυττάρων, ιστών, οργάνων και συστημάτων του ανθρώπινου οργανισμού.
- Εξοικειώνονται με τους μηχανισμούς με τους οποίους επιτυγχάνεται η φυσιολογική λειτουργία του ανθρώπινου οργανισμού.
- Υποστηρίζουν τις αρχές της Φυσιολογίας στην άσκηση της νοσηλευτικής φροντίδας.

- **Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα**

Θ:2 Ε:0 Σ:2

2.1.Δ. ΦΑΡΜΑΚΟΛΟΓΙΑ

- **Περίληψη της μαθησιακής ενότητας**

Οι εκπαιδευόμενοι/ες στην παρούσα μαθησιακή ενότητα εξοικειώνονται με τους μηχανισμούς δράσης, τις οδούς χορήγησης, τις ενδείξεις, αντενδείξεις, αλληλεπιδράσεις και παρενέργειες των φαρμάκων, ως προς τη γενικότερη κατάσταση του ασθενή. Αναλύονται τα στοιχεία φαρμακοδυναμικής και φαρμακοκινητικής δράσης, ως μηχανισμοί ενέργειας των φαρμάκων, σε όλα τα συστήματα του ανθρώπινου οργανισμού, καθώς και οι τρόποι ασφαλούς χορήγησης φαρμάκων και ο τρόπος σωστού υπολογισμού των φαρμακευτικών δόσεων. Γίνονται εστιασμένες αναφορές στις διαδικασίες απορρόφησης, κατανομής, μεταβολισμού και απέκκρισης των φαρμάκων στον οργανισμό. Παρουσιάζονται οι ειδικές κατηγορίες φαρμάκων, όπως τα φάρμακα του αυτόνομου νευρικού συστήματος, τα φάρμακα του συμπαθητικού-παρασυμπαθητικού, τα μυοχαλαρωτικά, τα αντίδοτα δηλητηριάσεων, τα αντιαλλεργικά, τα αντιεμετικά, τα φάρμακα που χορηγούνται σε χρόνια φλεγμονώδη εντερική νόσο, τα φάρμακα του ενδοκρινικού και του αιμοποιητικού συστήματος και άλλες κατηγορίες φαρμάκων που χορηγούνται για την αντιμετώπιση παθολογικών καταστάσεων των διαφόρων συστημάτων του οργανισμού. Εξετάζονται οι κύριες κατηγορίες που αφορούν στη χορήγηση αντιμικροβιακών, αντινεοπλασματικών, μη στεροειδών αντιφλεγμονωδών και

κορτικοστεροειδών φαρμάκων. Ειδικές επισημάνσεις αφορούν, τέλος, τις κατηγορίες φαρμάκων που δρουν στην πήξη του αίματος και στον μηχανισμό τροποποίησης κινητικότητας του εντέρου(καθαρκτικά, αντιδιαρροϊκά).

- **Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα**

Όταν ολοκληρώσουν τη μαθησιακή ενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/ες θα είναι ικανοί/ές να:

- Κατονομάζουν τις ιδιότητες και τη δράση των φαρμάκων, όταν χορηγούν μια συγκεκριμένη φαρμακευτική αγωγή.
- Ερμηνεύουν σωστά τις πληροφορίες που αναγράφονται στην ετικέτα των φαρμακευτικών σκευασμάτων.
- Συσχετίζουν τα στοιχεία φαρμακοδυναμικής και φαρμακοκινητικής των διαφόρων κατηγοριών των φαρμάκων.
- Επιλέγουν τους σωστούς τρόπους διαχείρισης και αποθήκευσης των φαρμάκων.
- Υπολογίζουν τις δόσεις των φαρμάκων με την παρουσία του/της υπεύθυνου/ης νοσηλευτή/τριας.
- Συνεπικουρούν για τη χορήγηση των φαρμάκων από όλες τις οδούς (ενδομυϊκή, ενδοφλέβια , υποδόρια, ενδοδερμική).
- Παροτρύνουν και εκπαιδεύουν τους/τις ασθενείς στην ορθή τήρηση των οδηγιών λήψης των φαρμακευτικών σκευασμάτων.
- Παρατηρούν με προσοχή τον ασθενή, τόσο κατά τη διάρκεια, όσο και μετά τη χορήγηση της φαρμακευτικής αγωγής.
- Συνειδητοποιούν τη σπουδαιότητα της φαρμακοεπαγρύπνησης.
- Επαληθεύουν τη δράση των φαρμάκων σύμφωνα με τις ενδείξεις τους.
- Ταυτοποιούν το πρόβλημα του ασθενή με τις καταγεγραμμένες ενδείξεις του φαρμάκου.
- Διατυπώνουν την έννοια της συνέργειας και τον μηχανισμό του ανταγωνισμού των φαρμάκων κατά τη χορήγηση πολλαπλής φαρμακευτικής αγωγής.
- Διακρίνουν την εκδήλωση τυχόν παρενεργειών και ανεπιθύμητων δράσεων κατά τη χορήγηση φαρμάκων ενημερώνοντας άμεσα τον/την υπεύθυνο/η νοσηλευτή/τρια.

- **Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα**

Θ:2 Ε:0 Σ:2

2.1.E. ΥΓΙΕΙΝΗ-ΜΙΚΡΟΒΙΟΛΟΓΙΑ

- **Περίληψη της μαθησιακής ενότητας**

Σκοπός της μαθησιακής ενότητας είναι να εξοικειωθούν οι εκπαιδευόμενοι/ες με τις βασικές αρχές της υγιεινής και της μικροβιολογίας. Πρόκειται για αμιγώς θεωρητική ενότητα, η οποία πραγματεύεται τις βασικές έννοιες της υγείας και της ασθένειας, της υγιεινής, της πρόληψης και της προαγωγής της υγείας, της ανοσολογίας, των λοιμωδών νοσημάτων και των τρόπων μετάδοσης και πρόληψής τους, της στοματικής υγιεινής, της υγιεινής των τροφίμων και της υγείας και ασφάλειας στην εργασία. Επιπλέον, στην υποενότητα της

μικροβιολογίας παρουσιάζονται τα είδη των μικροοργανισμών (βακτήρια, ιοί, ρικέτσιες, μύκητες, παράσιτα), θεμελιώδεις έννοιες αναφορικά με την αναπαραγωγή και την ανάπτυξή τους, οι επιπτώσεις στον άνθρωπο από την εγκατάσταση και τη δράση των βασικότερων μικροοργανισμών και οι υπάρχουσες μέθοδοι πρόληψης και αντιμετώπισης/καταστροφής των εν λόγω μικροοργανισμών. Ειδικότερα, παρουσιάζονται οι έννοιες αποστείρωση-απολύμανση-αντισηψία, ενώ γίνεται ιδιαίτερη αναφορά στις νοσοκομειακές λοιμώξεις και τις λοιμώξεις σε ανοσοκατασταλμένους.

- **Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα**

Όταν ολοκληρώσουν τη μαθησιακή ενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/ες θα είναι ικανοί/ές να:

- Ορίζουν τις βασικές έννοιες και αρχές της Υγιεινής και της Ανοσολογίας.
- Προσδιορίζουν τα είδη των μικροοργανισμών και τις συνέπειες από την αλληλεπίδρασή τους με τον μεγαλοοργανισμό με ξεχωριστή μνεία στις ιδιαιτερότητες της αλληλεπίδρασης στο νοσοκομειακό περιβάλλον.
- Αναλύουν τους τρόπους μετάδοσης των Σεξουαλικά Μεταδιδόμενων Νοσημάτων (AIDS, ηπατίτιδα κ.ά.).
- Διακρίνουν τους τρόπους μετάδοσης των νοσημάτων (αερογενώς, μέσω ξενιστών, μέσω τροφίμων).
- Εφαρμόζουν με τον ενδεδειγμένο τρόπο τις διαδικασίες της απολύμανσης και της αποστείρωσης.
- Εκτελούν την υγιεινή των χεριών σύμφωνα με τα πρωτόκολλα του Εθνικού Οργανισμού Δημόσιας Υγείας.
- Συνιστούν ενδεικνύόμενα μέτρα πρόληψης αναφορικά με τις επιβλαβείς για την υγεία συμπεριφορές και πολιτικές.
- Αποδέχονται τους εμβολιασμούς ως ύψιστο αγαθό για την πρόληψη των λοιμωδών νοσημάτων.
- Υιοθετούν υγιεινές συμπεριφορές.
- Παρουσιάζουν τις διαφορές του εργατικού ατυχήματος από την επαγγελματική ασθένεια.
- Εντοπίζουν τις πηγές κινδύνου στο εργασιακό περιβάλλον.
- Λαμβάνουν κατάλληλα προληπτικά μέτρα για την προάσπιση της υγείας και της ασφάλειας στο εργασιακό περιβάλλον.
- Συμμετέχουν σε δράσεις για την προώθηση των θεμάτων υγείας και ασφάλειας στην εργασία, κατά την εκτέλεση των καθηκόντων τους.

- **Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα**

Θ:2 Ε:0 Σ:2

2.1.ΣΤ. ΠΡΩΤΕΣ ΒΟΗΘΕΙΕΣ

- **Περίληψη της μαθησιακής ενότητας**

Σκοπός της μαθησιακής ενότητας είναι να εισαγάγει τους/τις εκπαιδευόμενους/ες στην απόκτηση των απαραίτητων ειδικών γνώσεων και δεξιοτήτων για να προσφέρουν αποτελεσματική βοήθεια με ασφάλεια σε επείγουσες καταστάσεις

και αποτελείται από θεωρητικό και εργαστηριακό σκέλος. Ειδικότερα, στο θεωρητικό μέρος παρέχονται οι γνώσεις σχετικά με τις βασικές έννοιες των πρώτων βοηθειών, όπως είναι η ασφαλής προσέγγιση του πάσχοντα, ο αλγόριθμος των πρώτων βοηθειών, η εκτίμηση της κατάστασης και η διαλογή των ασθενών (triage) στον τόπο συμβάντος ή στο τμήμα επειγόντων περιστατικών, οι ιδιαιτερότητες στην αντιμετώπιση βρεφών και παιδιών. Αναλύονται τα επείγοντα περιστατικά και η αντιμετώπισή τους, όπως σχετικά με το κυκλοφορικό και το αναπνευστικό σύστημα, τα εγκαύματα, οι δηλητηριάσεις και τα δήγματα, κακώσεις μυοσκελετικού συστήματος, καθώς και οι κατευθυντήριες οδηγίες για την εφαρμογή της καρδιοαναπνευστικής αναζωογόνησης, διασωστικές τεχνικές σε σοκ (shock), απώλεια συνείδησης, πνιγμό, πνιγμονή, τοποθέτηση αεραγωγού για άμεσο αερισμό. Επίσης, γίνεται ειδική αναφορά για την αντιμετώπιση μαζικών καταστροφών (εφαρμογή σεναρίων), περιπτώσεων απεγκλωβισμού από αυτοκίνητο και των ειδικών τρόπων μετακίνησης πάσχοντα. Τέλος, στο πρακτικό σκέλος, γίνεται εξάσκηση στην παροχή πρώτων βοηθειών σε κάθε έκτακτο περιστατικό, όπως σε απώλεια συνείδησης, ηλίαςης-θερμοπληξίας-κρυοπαγημάτων-υποθερμίας, κρίσης άσθματος και άλλων επειγόντων προβλημάτων του αναπνευστικού, καρδιακού επεισοδίου, επιληψίας, υπογλυκαιμίας και αγγειακού εγκεφαλικού επεισοδίου.

● Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα

Όταν ολοκληρώσουν τη μαθησιακή ενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/ες θα είναι ικανοί/ές να:

- Διατυπώνουν τον αλγόριθμο των πρώτων βοηθειών, μελετώντας αντίστοιχα παραδείγματα έκτακτων περιστατικών.
- Περιγράφουν τις ενέργειες και τους χειρισμούς που εφαρμόζονται σε κάθε έκτακτο περιστατικό, εξετάζοντας την σοβαρότητα της κατάστασης.
- Περιγράφουν τα βήματα της Καρδιοαναπνευστικής Αναζωογόνησης σύμφωνα με τις κατευθυντήριες οδηγίες.
- Διακρίνουν τους εσφαλμένους από τους ορθούς χειρισμούς των παρεχόμενων πρώτων βοηθειών, αξιολογώντας το περιστατικό.
- Ταξινομούν το υλικό στο τμήμα επειγόντων περιστατικών, στο ασθενοφόρο ή στο φαρμακείο.
- Επιλέγουν τον τρόπο που ενεργούν, ανάλογα με τον πάσχοντα, το συμβάν και τη βαρύτητά του για όλα τα περιστατικά.
- Συνδυάζουν τους υπάρχοντες πόρους για υποστήριξη όλων των εμπλεκόμενων σε ένα συμβάν.
- Εφαρμόζουν πρώτες βοήθειες στον ενήλικα, το βρέφος και το παιδί.
- Συμμετέχουν στη διαδικασία της διαλογής του περιστατικού στο τμήμα επειγόντων περιστατικών.
- Ελέγχουν για τυχόν επιπλοκές στο περιστατικό μετά την παρέμβασή τους.
- Επαληθεύουν τα αποτελέσματα των πράξεων τους.
- Ανταποκρίνονται επιτυχώς στα σενάρια προσομοίωσης έκτακτων περιστατικών.

- ο Αρνούνται την παροχή πρώτων βοηθειών, εάν δεν πληρούνται οι απαραίτητες προϋποθέσεις κατά την άσκηση των καθηκόντων τους.
 - ο Συνεργάζονται με τους επαγγελματίες υγείας, προκειμένου να αντιμετωπίζουν επείγουσες καταστάσεις, κατά την άσκηση των καθηκόντων τους.
- **Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα**
Θ:2 Ε:2 Σ:4

2.2. ΕΞΑΜΗΝΟ Β΄

2.2.A. ΒΑΣΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΝΟΣΗΛΕΥΤΙΚΗΣ

- **Περίληψη της μαθησιακής ενότητας**

Σκοπός της μαθησιακής ενότητας είναι να εισαγάγει τους/τις εκπαιδευόμενους/ες στις βασικές αρχές νοσηλευτικής φροντίδας για την αντιμετώπιση ασθενών με παθολογικά και χειρουργικά προβλήματα υγείας. Ειδικότερα, παρουσιάζονται οι αρχές ασηψίας, απολύμανσης, απορρύπανσης για τον έλεγχο των λοιμώξεων. Η ενότητα πραγματεύεται μεθόδους άσηπτης τεχνικής υγειονομικού υλικού (επιδεσμικό υλικό, εργαλείων, προστατευτικού εξοπλισμού) καθώς και άλλου εξοπλισμού για τη διενέργεια ιατρικών πράξεων που απαιτούν άσηπτη τεχνική. Στο θεωρητικό σκέλος αναπτύσσεται η απόκτηση των αναγκαίων γνώσεων, ικανοτήτων και δεξιοτήτων, ώστε να εφαρμόζουν με επίβλεψη ή κατόπιν ανάθεσης από νοσηλεύτη/τρια τις ενδεδειγμένες ενέργειες στο πλαίσιο των απαιτούμενων παρεμβάσεων σε ασθενείς με προβλήματα του αναπνευστικού, του πεπτικού, του καρδιαγγειακού, του ουροποιητικού, του μυοσκελετικού και του νευρικού συστήματος. Επίσης, παρουσιάζονται οι αρχές φροντίδας χειρουργικών ασθενών και ασθενών με έγκαυμα, τραχειοστομία, ακρωτηριασμό, έλξη ή γύψινο επίδεσμο, με διαταραχές των ενδοκρινών αδένων, των αισθητηρίων οργάνων, του αίματος και της ούρησης, αλλά και η φροντίδα στο τελικό στάδιο της ζωής. Επίσης, στο εργαστηριακό μέρος της ενότητας εφαρμόζονται οι αρχές χορήγησης των φαρμάκων από το στόμα, παρεντερικά, με αλοιφές και κολλύρια.

- **Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα**

Όταν ολοκληρώσουν τη μαθησιακή ενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/ες θα είναι ικανοί/ές να:

- ο Εκτιμούν τις βασικές ανάγκες και τα προβλήματα των ασθενών.
- ο Σχεδιάζουν εξατομικευμένη νοσηλευτική φροντίδα.
- ο Εφαρμόζουν τις αρχές άσηπτης τεχνικής κατά τη χρήση αποστειρωμένου υλικού.
- ο Διαχειρίζονται με ασφάλεια τον κλινήρη ασθενή, παρέχοντας νοσηλευτική φροντίδα για κάλυψη των βασικών του αναγκών.
- ο Οργανώνουν την εύρυθμη λειτουργία του εξοπλισμού του θαλάμου για την εξειδικευμένη νοσηλευτική φροντίδα των ασθενών (οξυγονοθεραπεία, αναρροφήσεις).
- ο Ελέγχουν τη λειτουργία της παροχής οξυγόνου και της αναρρόφησης.

- ο Κατονομάζουν τις οδούς χορήγησης των φαρμάκων (εντερικά και παρεντερικά).
- ο Αναγνωρίζουν τα προβλήματα από λάθος χορήγηση φαρμάκων.
- ο Εξοικειώνονται με την τεχνική χορήγησης φαρμάκων ενδομυϊκά, υποδόρια, ενδοδερμικά.
- ο Εφαρμόζουν την υγιεινή των χεριών για την πρόληψη των λοιμώξεων.
- ο Εφαρμόζουν αποστειρωμένα γάντια.
- ο Αναγνωρίζουν τις βασικές αρχές διαχείρισης των χειρουργικών ασθενών, μελετώντας τις ανάγκες τους.
- ο Εφαρμόζουν την προεγχειρητική, διεγχειρητική και μετεγχειρητική φροντίδα του/της ασθενούς.
- ο Αναγνωρίζουν πιθανές μετεγχειρητικές επιπλοκές που αφορούν ασθενείς με παθολογικά και χειρουργικά νοσήματα.
- ο Εκτελούν βασικές νοσηλευτικές τεχνικές και ειδικές δεξιότητες στην ολιστική φροντίδα ασθενών με παθολογικά και χειρουργικά προβλήματα, κατόπιν ανάθεσης από νοσηλεύτη/τρια ή και με την επίβλεψή του/της.
- ο Καταμετρούν τα προσλαμβανόμενα και αποβαλλόμενα υγρά, καταγράφοντάς τα σε σχετικό έντυπο σύμφωνα με τις ενδεδειγμένες διαδικασίες.
- ο Εξοικειώνονται με την παροχή νοσηλευτικής φροντίδας ανάλογα με τις ανάγκες νοσηλείας του ασθενούς σε όλα τα επίπεδα Φροντίδας Υγείας (Πρωτοβάθμιο, Δευτεροβάθμιο, Τριτοβάθμιο).

- **Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα**
Θ:3 Ε:4 Σ:7

2.2.B. ΧΕΙΡΟΥΡΓΙΚΗ ΝΟΣΗΛΕΥΤΙΚΗ

- **Περίληψη της μαθησιακής ενότητας**

Στη συγκεκριμένη μαθησιακή ενότητα οι εκπαιδευόμενοι αποκτούν γνώσεις για την παροχή νοσηλευτικής φροντίδας σε ασθενείς με χειρουργικές παθήσεις. Παρουσιάζονται παθήσεις και ειδικές καταστάσεις, η αντιμετώπιση των οποίων συνδέεται με τις σύγχρονες προσεγγίσεις της χειρουργικής. Ειδικότερα, παρουσιάζονται οι αρχές της προεγχειρητικής, περιεγχειρητικής και μετεγχειρητικής φροντίδας, ενώ έμφαση δίνεται στα αίτια, τη φυσική εξέλιξη, την κλινική εικόνα, τη διάγνωση, την πρόγνωση και τη νοσηλευτική φροντίδα των χειρουργικών παθήσεων. Επίσης, επεξηγούνται θέματα χειρουργικών λοιμώξεων και μετεγχειρητικών επιπλοκών γενικότερα, διαχείρισης τραυμάτων και εγκαυμάτων, διαταραχών της ισορροπίας ύδατος και ηλεκτρολυτών, διαταραχών της οξεοβασικής ισορροπίας, αιμορραγιών και καταπληξίας (shock), εντερικής και παρεντερικής διατροφής και αναλύονται οι αναγκαίες νοσηλευτικές παρεμβάσεις για την ανακούφιση και ολοκληρωμένη φροντίδα του χειρουργικού ασθενούς. Οι κυριότερες χειρουργικές παθήσεις αναλύονται θεωρητικά ανά σύστημα και παρουσιάζονται οι απαιτούμενες νοσηλευτικές παρεμβάσεις για τη διαχείριση του χειρουργικού ασθενούς σε όλα τα στάδια της φροντίδας του.

- **Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα**

Όταν ολοκληρώσουν τη μαθησιακή ενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/ες θα είναι ικανοί/ές να:

- ο Διακρίνουν τις κατηγορίες των χειρουργικών επεμβάσεων (καθαρή, καθαρή-μολυσμένη, μολυσμένη, ρυπαρή ή σηπτική).
- ο Προετοιμάζουν τον υλικοτεχνικό εξοπλισμό για την εκτέλεση κάθε χειρουργικής πράξης.
- ο Αξιολογούν την κατάσταση υγείας των ασθενών κατά την προεγχειρητική, περιεγχειρητική και μετεγχειρητική φάση.
- ο Περιγράφουν την προετοιμασία του/της ασθενούς για χειρουργική επέμβαση.
- ο Οργανώνουν την προετοιμασία του/της ασθενούς για τη χειρουργική επέμβαση.
- ο Εφαρμόζουν δεξιότητες φροντίδας στον/στη χειρουργημένο/η ασθενή ως μέλη της διεπιστημονικής ομάδας.
- ο αναγνωρίζουν έγκαιρα τις μετεγχειρητικές δυσχέρειες και επιπλοκές,
- ο Εφαρμόζουν μέτρα πρόληψης των μετεγχειρητικών επιπλοκών,
- ο Εφαρμόζουν απλές επιδέσεις και ακινητοποιήσεις.
- ο Εκτελούν τις διαδικασίες φροντίδας/νοσηλείας του/της ασθενούς, εφαρμόζοντας τις οδηγίες του/της νοσηλεύτη/τριας.
- ο Εφαρμόζουν τους κανόνες ασηψίας-αντισηψίας για τον περιορισμό των χειρουργικών λοιμώξεων.
- ο Επικουρούν τους/τις ασθενείς στην έγερση και βάρδια ύστερα από χειρουργικές επεμβάσεις, διευκολύνοντας τη διαδικασία της αποκατάστασης.
- ο Υποστηρίζουν τις ικανότητες των ασθενών, ώστε να επιτευχθεί το μέγιστο επίπεδο αυτοφροντίδας.
- ο Ενδυναμώνουν τους/τις ασθενείς και τους/τις άτυπους/ες φροντιστές/τριες, εφαρμόζοντας τις οδηγίες της διεπιστημονικής ομάδας υγείας.
- ο Αξιολογούν την ψυχολογική κατάσταση των χειρουργικών ασθενών.
- ο Χρησιμοποιούν τις κατάλληλες τεχνικές ψυχολογικής υποστήριξης και αποκλιμάκωσης του στρες σε όλα τα στάδια της φροντίδας του/της ασθενούς.

● **Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα**

Θ:2 Ε:0 Σ:2

2.2.Γ. ΠΑΘΟΛΟΓΙΚΗ ΝΟΣΗΛΕΥΤΙΚΗ

● **Περίληψη της μαθησιακής ενότητας**

Σκοπός της μαθησιακής ενότητας είναι να εισάγει τους/τις εκπαιδευόμενους/ες στην Παθολογία και στην Παθολογική Νοσηλευτική, ώστε να αποκτήσουν τις απαραίτητες γνώσεις και δεξιότητες για την εξατομικευμένη νοσηλευτική εκτίμηση και εφαρμογή του σχεδίου φροντίδας. Στην παρούσα υποενότητα αναπτύσσονται οι βασικοί μηχανισμοί πρόκλησης νόσου και οι παθολογικές μεταβολές της λειτουργικότητας του ανθρώπινου οργανισμού. Γίνεται αναφορά σε βασικές έννοιες σχετικά με τον ορισμό, την αιτιολογία, τα συμπτώματα και τις επιπλοκές του αναπνευστικού, του κυκλοφορικού, του πεπτικού, του νευρικού,

του ουροποιητικού συστήματος, του αίματος, του δέρματος, και των ενδοκρινών αδένων, καθώς και των χρόνιων συστηματικών νοσημάτων. Επιπρόσθετα αναλύεται και εξηγείται η βασική κατηγοριοποίηση λοιμώξεων καθώς και έννοιες, όπως αυτές της σηψαιμίας και της σηπτικής καταπληξίας με έμφαση στην παροχή αποτελεσματικής νοσηλευτικής φροντίδας στις ανωτέρω καταστάσεις. Η ενότητα πραγματεύεται την παροχή ποιοτικής νοσηλευτικής φροντίδας αναδεικνύοντας ως σημαντικά μέτρα άσκησης του νοσηλευτικού έργου τη λήψη σωστού ατομικού και οικογενειακού ιστορικού καθώς και τη λήψη ζωτικών σημείων με ακρίβεια. Παράλληλα, σε συσχέτιση με τις συνδεόμενες παθολογικές καταστάσεις, περιγράφονται σύγχρονες εργαστηριακές εξετάσεις και διαγνωστικές μέθοδοι για την αντιμετώπιση και τη θεραπεία οξέων και χρόνιων παθολογικών νοσημάτων.

● Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα

Όταν ολοκληρώσουν τη μαθησιακή ενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/ες θα είναι ικανοί/ές να:

- Αντιλαμβάνονται την παθογένεια και τους βασικούς μηχανισμούς πρόκλησης των συχνότερων παθήσεων.
- Υλοποιούν επικουρικά νοσηλευτική εκτίμηση των αναγκών του ασθενή, με σκοπό την ποιοτική νοσηλευτική του φροντίδα.
- Εντοπίζουν τις βασικές εκδηλώσεις και τα συμπτώματα των κυριότερων παθολογικών παθήσεων.
- Αντιμετωπίζουν εγκαίρως νέα πιθανή συμπτωματολογία επιπλοκών παρεμβαίνοντας αποτρεπτικά.
- Παρέχουν εκπαίδευση στον ασθενή και στα μέλη της οικογένειας,
- Προετοιμάζουν τον ασθενή για τις αναγκαίες εργαστηριακές και απεικονιστικές εξετάσεις.
- Αναγνωρίζουν τη σημασία καταγραφής του νοσηλευτικού ιστορικού και τη συνεισφορά της λήψης πληροφοριών στην τελική διάγνωση,
- Προσεγγίζουν ξεχωριστά το κάθε οργανικό σύστημα του ασθενή ως προς τη διερεύνηση της νοσηλευτικής φροντίδας παθολογικών διαταραχών.
- Εφαρμόζουν την ενδεικνυόμενη νοσηλευτική παρέμβαση και φροντίδα στις κατά περιπτώσεις εντοπισμένες παθολογικές παθήσεις,
- Λαμβάνουν τα σωστά μέσα προστασίας και υγιεινής στον προνοσοκομειακό και νοσοκομειακό χώρο.
- Συνεργάζονται με τα μέλη της διεπιστημονικής θεραπευτικής ομάδας για την αντιμετώπιση των παθολογικών νοσημάτων.
- Ιεραρχούν τις ανάγκες του/της ασθενούς.
- Προβαίνουν στις σχετικές νοσηλευτικές παρεμβάσεις πρόληψης, θεραπείας, αποκατάστασης, υπό την εποπτεία του/της νοσηλευτή/τριας.

● Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα

Θ:2, Ε:0, Σ:2

2.2.Δ. ΓΥΝΑΙΚΟΛΟΓΙΚΗ-ΠΑΙΔΙΑΤΡΙΚΗ ΝΟΣΗΛΕΥΤΙΚΗ

● Περίληψη της μαθησιακής ενότητας

Η παρούσα μαθησιακή ενότητα αποτελείται από δύο αυτοτελείς επιμέρους ενότητες, αυτή της Γυναικολογικής και αυτή της Παιδιατρικής Νοσηλευτικής. Η υποενότητα της Γυναικολογικής Νοσηλευτικής έχει ως σκοπό να εισαγάγει τους/τις εκπαιδευόμενους/ες σε έννοιες που αφορούν την ανατομία-φυσιολογία του γυναικείου γεννητικού συστήματος. Ειδικότερα, παρουσιάζονται τα εξελικτικά στάδια και οι αλλαγές που προκύπτουν στο αναπαραγωγικό σύστημα της γυναίκας κατά την εφηβεία, κύηση, τοκετό, λοχεία, εμμηνόπαυση. Αναλύονται οι συχνότερες παθολογικές γυναικολογικές καταστάσεις, με ιδιαίτερες αναφορές ως προς την επίπτωση και τον επιπολασμό γυναικολογικών καρκίνων (μαστού, γεννητικών οργάνων κ.ά.), και συνδέονται με τις αναγκαίες νοσηλευτικές παρεμβάσεις, τόσο σε επίπεδο πρόληψης όσο και θεραπευτικής αντιμετώπισης. Η υποενότητα της Παιδιατρικής Νοσηλευτικής εξοικειώνει τους/τις εκπαιδευόμενους/ες σε έννοιες και ορισμούς που αφορούν τις βιολογικές, ψυχολογικές και πνευματικές ανάγκες τόσο ενός υγιούς όσο κι ενός άρρωστου παιδιού. Εισάγει τους/τις εκπαιδευόμενους/ες στα εξελικτικά στάδια ανάπτυξης ενός παιδιού (γλωσσική, αισθητηριακή, κινητική, συναισθηματική και κοινωνική εξέλιξη). Τέλος, αναφέρονται τα συχνότερα παθολογικά και χειρουργικά προβλήματα της παιδικής ηλικίας και η νοσηλευτική αντιμετώπισή τους.

● Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα

Όταν ολοκληρώσουν τη μαθησιακή ενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/ες θα είναι ικανοί/ές να:

- Κατονομάζουν γυναικολογικές και παιδιατρικές παθήσεις και μεθόδους παρέμβασης σε πρωτοβάθμιο, δευτεροβάθμιο και τριτοβάθμιο επίπεδο φροντίδας.
- Επικουρούν στην εφαρμογή του εξατομικευμένου πλάνου φροντίδας των ασθενών με γυναικολογικά και παιδιατρικά νοσήματα, σύμφωνα με τις ανάγκες του/της ασθενούς, υπό την εποπτεία του/της νοσηλευτή/τριας.
- Συμμετέχουν ενεργά στην πρόληψη και αντιμετώπιση των γυναικολογικών και παιδιατρικών παθήσεων.
- Συνεργάζονται με νοσηλευτές/τριες και άλλους/ες επαγγελματίες υγείας σε προγράμματα έγκαιρης διάγνωσης του καρκίνου του μαστού και του τραχήλου της μήτρας.
- Ενθαρρύνουν τις γυναίκες όλων των ηλικιών για τη διενέργεια διαγνωστικών εξετάσεων ώστε να επιτύχουν την έγκαιρη ανίχνευση παθολογικών καταστάσεων.
- Παρατηρούν τη φυσιολογική ανάπτυξη του παιδιού.
- Παρουσιάζουν τα στάδια ανάπτυξης του παιδιού από τη νεογνική έως την εφηβική ηλικία.
- Συμβουλεύουν γονείς και φροντιστές/τριες για θέματα πρόληψης παιδικών ατυχημάτων.

- ο Αναγνωρίζουν τις παθολογικές καταστάσεις που ενδέχεται να αντιμετωπίσουν η γυναίκα και το έμβρυο, τόσο κατά τη διάρκεια της κύησης και του τοκετού όσο και της λοχείας.
- ο Συμμετέχουν ενεργά στην πρόληψη και αντιμετώπιση των γυναικολογικών και παιδιατρικών παθήσεων.

- **Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα**
Θ:2 Ε:0 Σ:2

2.2.E. ΝΟΣΗΛΕΥΤΙΚΗ ΨΥΧΙΚΗΣ ΥΓΕΙΑΣ

- **Περίληψη της μαθησιακής ενότητας**

Σκοπός της ενότητας είναι η απόκτηση γνώσεων στην ψυχική υγεία και τη νοσηλευτική, παράλληλα με την εφαρμογή βέλτιστων πρακτικών. Στη μαθησιακή ενότητα διασαφηνίζονται οι έννοιες της ψυχικής υγείας και νόσου, παρέχονται χρήσιμες πληροφορίες για τις θεωρίες προσωπικότητας, τη σημασία επίδρασης των μελών της οικογένειας στην ψυχοσυναισθηματική ανάπτυξη του ατόμου, την κρίση στην οικογένεια, ενώ ταυτόχρονα επισημαίνονται ενδεικνυόμενοι τρόποι νοσηλευτικής προσέγγισης και δεξιότητες επικοινωνίας. στις περιπτώσεις που απαιτούνται παρεμβάσεις. Η ενότητα επίσης πραγματεύεται λειτουργίες όπως η αντίληψη, η μάθηση, η μνήμη, η νοημοσύνη, τα κίνητρα, τα συναισθήματα και τους μηχανισμούς άμυνας. Ακόμα, αναλύεται η ανάπτυξη αποτελεσματικών σχέσεων με ασθενείς αλλά και με άλλα μέλη της ομάδας υγείας. Οι εκπαιδευόμενοι/ες αντιλαμβάνονται στην ενότητα αυτή τους τρόπους ανάπτυξης θεραπευτικής σχέσης με τους ασθενείς. Τέλος, αναλύονται οι έννοιες της συναισθηματικής νοημοσύνης και της ενσυναίσθησης ως αποτέλεσμα σεβασμού του κάθε ατόμου με ανάγκη υγειονομικής φροντίδας.

- **Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα**

Όταν ολοκληρώσουν τη μαθησιακή ενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/ες θα είναι ικανοί/ές να:

- ο Περιγράφουν το θεωρητικό πλαίσιο της ολιστικής προσέγγισης στην ψυχική υγεία.
- ο Αποκτούν γνώσεις σχετικές με τα μοντέλα θεραπευτικής προσέγγισης.
- ο Συμβάλουν στην ευαισθητοποίηση της κοινότητας σε θέματα προαγωγής της ψυχικής υγείας.
- ο Δίνουν παραδείγματα μηχανισμών άμυνας του εγώ.
- ο Χρησιμοποιούν αποτελεσματικές δεξιότητες επικοινωνίας.
- ο Εμβαθύνουν στις προσωπικές αναζητήσεις αυτογνωσίας και αυτοκριτικής.
- ο Διαχειρίζονται τα συναισθήματα (π.χ. θυμού, απογοήτευσης, ματαίωσης κ.ά.).
- ο Αμφισβητούν τις απόψεις ή συμπεριφορές που βασίζονται στην αναπαραγωγή στερεοτύπων.
- ο Ενισχύουν επιθυμητές συμπεριφορές από την πλευρά των ασθενών,
- ο Διαφοροποιούν τις έννοιες φυσιολογικής και παθολογικής συμπεριφοράς.

- ο Συνοψίζουν τις κυριότερες θεωρίες προσωπικότητας που έχουν διδαχθεί.
- **Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα**
Θ:2 Ε:0 Σ:2

2.2.ΣΤ. ΒΑΣΙΚΕΣ ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ ΣΤΗ ΝΟΣΗΛΕΥΤΙΚΗ (ΚΛΙΝΙΚΗ ΑΣΚΗΣΗ ΣΤΟ ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΟ)

● **Περίληψη της μαθησιακής ενότητας**

Σκοπός της μαθησιακής ενότητας είναι η εξοικείωση των εκπαιδευομένων σε αποκτηθείσες και νέες δεξιότητες κατά την πρακτική τους άσκηση σε παθολογικές και χειρουργικές κλινικές νοσοκομείων. Ειδικότερα, η ενότητα συνδέει τις θεωρητικές γνώσεις και δεξιότητες με την κλινική τους εφαρμογή στην πράξη, αλλά στοχεύει και στην ανάπτυξη νέων δεξιοτήτων. Οι εκπαιδευόμενοι/νες ασκούνται στις διαδικασίες εισαγωγής και νοσηλείας του ασθενούς, στη διαχείριση υλικών και ιματισμού, στην προετοιμασία ασθενών για παρακλινικές εξετάσεις, στη λήψη, καταγραφή και αξιολόγηση των ζωτικών σημείων και της γλυκόζης. Επίσης, ο έλεγχος και η πρόληψη των λοιμώξεων, η προετοιμασία και χορήγηση φαρμάκων και ορών, η λήψη καρδιογραφήματος και η παροχή ολοκληρωμένης νοσηλευτικής φροντίδας σε διάφορες καταστάσεις περιλαμβάνονται στις βασικές αρχές άσκησης των νοσηλευτικών καθηκόντων. Τέλος, οι εκπαιδευόμενοι/ες εξασκούνται στη χρήση των μέσων ατομικής προστασίας, στη διευθέτηση της κλίνης με ή χωρίς τον ασθενή, στη φροντίδα για την ατομική υγιεινή του ασθενούς, στην προετοιμασία και τη συμμετοχή σε διαδικασία παρακεντήσεων, στην πρόληψη και φροντίδα κατακλίσεων, την προεγχειρητική και τη μετεγχειρητική φροντίδα των ασθενών και γενικά την παροχή ολιστικής και εξατομικευμένης νοσηλευτικής φροντίδας σε νοσηλευόμενους ασθενείς, που αντιμετωπίζουν διάφορα προβλήματα υγείας.

● **Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα**

Όταν ολοκληρώσουν τη μαθησιακή ενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/ες θα είναι ικανοί/ές να:

- ο Διακρίνουν το σύστημα εργασίας και τις διαδικασίες του νοσηλευτικού τμήματος, παρατηρώντας την καθημερινή εργασία των επαγγελματιών.
- ο Αναγνωρίζουν την αναγκαιότητα τήρησης του ιατρικού και νοσηλευτικού απορρήτου.
- ο Προσδιορίζουν τη σκοπιμότητα συγκεκριμένων νοσηλευτικών ενεργειών ως προς το αντίστοιχο επιθυμητό αποτέλεσμα, μελετώντας τα ισχύοντα πρωτόκολλα.
- ο Αναγνωρίζουν τα όρια του πεδίου πρακτικής και δεξιοτήτων, εφαρμόζοντας το επαγγελματικό καθηκοντολόγιο.
- ο Εφαρμόζουν τις διδαχθείσες νοσηλευτικές διαδικασίες και παρεμβάσεις με την επίβλεψη του/της νοσηλευτή ή κατόπιν ανάθεσης από αυτόν/ήν.

- ο Χρησιμοποιούν με τον ενδεδειγμένο τρόπο τα μέσα ατομικής προστασίας και την άσηπτη τεχνική.
 - ο Συμπληρώνουν ορθά τα έντυπα του τμήματος.
 - ο Χορηγούν με ασφάλεια και ακρίβεια την προτεινόμενη φαρμακευτική αγωγή.
 - ο Συγκεντρώνουν τα δεδομένα σχετικά με την κατάσταση της υγείας των ασθενών με απώτερο στόχο τη βέλτιστη νοσηλευτική αξιολόγηση,
 - ο Παρέχουν εξατομικευμένη και ολοκληρωμένη νοσηλευτική φροντίδα ανάλογα με την παθολογική κατάσταση.
 - ο Συνεργάζονται και επικοινωνούν με τα μέλη της διεπιστημονικής ομάδας καθώς και με τους ασθενείς σε πραγματικές συνθήκες εργασίας.
 - ο Συμμετέχουν στην ομάδα σχεδιασμού της συνολικής φροντίδας του ασθενούς, κατά την άσκηση των καθηκόντων τους.
 - ο Υποστηρίζουν με σεβασμό τα ανθρώπινα δικαιώματα και τη διαφορετικότητα του ατόμου, μέσω της παρεχόμενης νοσηλευτικής φροντίδας, στην καθημερινή πρακτική.
- **Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα**
Θ:2 Ε:0 Σ:2

2.3. ΕΞΑΜΗΝΟ Γ΄

2.3.A. ΒΑΣΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΟΓΚΟΛΟΓΙΚΗΣ ΝΟΣΗΛΕΥΤΙΚΗΣ

- **Περίληψη της μαθησιακής ενότητας**
Σκοπός της μαθησιακής ενότητας είναι η απόκτηση από τους/τις εκπαιδευόμενους/νες των απαραίτητων γνώσεων και ικανοτήτων στις βασικές αρχές της ογκολογικής νοσηλευτικής, στον τομέα της πρωτογενούς και δευτερογενούς πρόληψης του καρκίνου, καθώς και η ανίχνευση, αξιολόγηση και θεραπευτική προσέγγιση των προβλημάτων που δημιουργεί η ίδια η νόσος του καρκίνου, αλλά και οι θεραπευτικές προσεγγίσεις, τόσο στον ασθενή, όσο και στην οικογένειά του. Ομοίως, η παροχή ολοκληρωμένης υποστηρικτικής φροντίδας με την κάλυψη σωματικών, ψυχοκοινωνικών και πνευματικών αλλαγών σε όλο το φάσμα της νόσου, από τη διάγνωση μέχρι τη θεραπεία ή το θάνατο. Ειδικότερα, εξετάζονται οι νοσηλευτικές προσεγγίσεις σε ασθενείς που υποβάλλονται σε χειρουργική θεραπεία, σε χημειοθεραπεία ή και ακτινοθεραπεία. Επίσης, οι εκπαιδευόμενοι/ες, εξοικειώνονται με τη νοσηλευτική φροντίδα ασθενών που υποβάλλονται σε ορμονοθεραπεία και ανοσοθεραπεία. Παράλληλα, παρέχονται χρήσιμες πληροφορίες σχετικά με τις συμπληρωματικές θεραπείες στην αντιμετώπιση του καρκίνου καθώς και στις παρενέργειες από τις θεραπείες με εμβάθυνση στις τεχνικές νοσηλευτικής παρέμβασης, καθώς και τη νοσηλευτική ευθύνη. Τέλος, η νοσηλευτική αντιμετώπιση του καρκινικού πόνου και των συνηθέστερων συμπτωμάτων, και η παροχή ανακουφιστικής φροντίδας στους ασθενείς με καρκίνο προσεγγίζεται σε αυτή τη μαθησιακή ενότητα.

- **Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα**

Όταν ολοκληρώσουν τη μαθησιακή ενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/ες θα είναι ικανοί/ές να:

- ο Περιγράφουν τις βασικές έννοιες της ογκολογικής νοσηλευτικής, όπως το σκοπό, το πλαίσιο, τις σχέσεις και το ρόλο του/της νοσηλευτή/τριας σχετικά με τη φροντίδα του ασθενούς με καρκίνο, μελετώντας τα ισχύοντα πρωτόκολλα.
- ο Προσδιορίζουν το ρόλο του/της νοσηλευτήτριας στην πρόληψη των ογκολογικών παθήσεων, συνθέτοντας τις αποκτηθείσες γνώσεις.
- ο Διακρίνουν τις ιδιαίτερες ανάγκες των ογκολογικών ασθενών που υποβάλλονται σε κάθε μορφή αντινεοπλασματικής θεραπείας αξιολογώντας τη συμπτωματολογία της ασθένειας.
- ο Εφαρμόζουν με τον ενδεδειγμένο τρόπο τις διδαχθείσες κλινικές διαδικασίες και παρεμβάσεις σε ασθενείς που υποβάλλονται σε χημειοθεραπεία, ακτινοθεραπεία ή ορμονοθεραπεία, με την επίβλεψη του/της νοσηλευτή/τριας ή κατόπιν ανάθεσης από αυτόν.
- ο Σχεδιάζουν την ορθή αντιμετώπιση του καρκινικού πόνου και των συνηθέστερων συμπτωμάτων της νόσου, με την επίβλεψη του/της νοσηλευτή/τριας.
- ο Χρησιμοποιούν τα ενδεδειγμένα μέσα και τεχνικές για την αντιμετώπιση της καταστολής του μυελού των οστών κατά την παροχή της φροντίδας.
- ο Αναπτύξουν δεξιότητες για την αξιολόγηση και φροντίδα ασθενών με ογκολογικά νοσήματα.
- ο Παρέχουν υποστηρικτική και ανακουφιστική φροντίδα σε ασθενείς με χρόνια νοσήματα και τις οικογένειές τους μέσα από την κάλυψη σωματικών, ψυχοκοινωνικών και πνευματικών αναγκών.
- ο Συμμετέχουν στις ιατρονοσηλευτικές παρεμβάσεις, σε ασθενείς που υποβάλλονται σε χειρουργική θεραπεία.
- ο Συνθέτουν την αποκτηθείσα γνώση στη φροντίδα ασθενών με ογκολογικά νοσήματα, κατά την άσκηση των καθηκόντων τους.
- ο Υιοθετούν τις πιο πρόσφατες κατευθυντήριες οδηγίες για την κλινική πρακτική, κατά την άσκηση των καθηκόντων τους.

● **Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα**

Θ:2 Ε:0 Σ:2

2.3.B. ΕΙΔΙΚΕΣ ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ ΣΤΗΝ ΟΓΚΟΛΟΓΙΚΗ ΝΟΣΗΛΕΥΤΙΚΗ

● **Περίληψη της μαθησιακής ενότητας**

Σκοπός αυτής της μαθησιακής ενότητας είναι η εμπέδωση από τους/τις εκπαιδευόμενους/ες των ειδικών γνώσεων και δεξιοτήτων, που έχουν αποκτηθεί στο θεωρητικό, εργαστηριακό και πρακτικό μέρος της εκπαίδευσης, καθώς και στην ανάπτυξη νέων ειδικών ικανοτήτων και δεξιοτήτων. Οι εκπαιδευόμενοι/νες ασκούνται σε ογκολογικές μονάδες συμμετέχοντας στην οργάνωση και παροχή νοσηλευτικής φροντίδας ασθενών με την επίβλεψη του/της νοσηλευτή/τριας. Ειδικότερα, επιδίωξη της κλινικής άσκησης αποτελεί η καλλιέργεια των απαραίτητων ικανοτήτων αλλά και θετικών στάσεων στην εξατομικευμένη ολοκληρωμένη νοσηλευτική φροντίδα ασθενών με καρκίνο και η συνεργασία με

την οικογένεια και τη θεραπευτική ομάδα. Επίσης, οι εκπαιδευόμενοι/νες εξασκούνται στην παροχή εξατομικευμένης νοσηλευτικής φροντίδας σε ασθενείς που υποβάλλονται σε αντινεοπλασματική θεραπεία, σε χημειοθεραπεία, ακτινοθεραπεία καθώς και σε άλλες θεραπείες. Ομοίως, στην άσκηση των νοσηλευτικών καθηκόντων τους περιλαμβάνονται η νοσηλευτική θεραπευτική αντιμετώπιση των ασθενών, που υποβάλλονται σε χειρουργική θεραπεία στο τελικό στάδιο της ζωής, καθώς και η αξιολόγηση και αντιμετώπιση ογκολογικών ασθενών με καταστολή του μυελού των οστών. Τέλος, οι εκπαιδευόμενοι/νες εξασκούνται στην αξιολόγηση και αντιμετώπιση των ψυχοκοινωνικών προβλημάτων των ασθενών με καρκίνο, καθώς και την υποστήριξη του οικογενειακού τους περιβάλλοντος.

- **Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα**

Όταν ολοκληρώσουν τη μαθησιακή ενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/ες θα είναι ικανοί/ές να:

- Αναγνωρίζουν τον καρκίνο ως οικουμενικό χρόνιο πρόβλημα υγείας, μελετώντας τις επιπτώσεις της νόσου συνολικά στον πληθυσμό.
- Περιγράφουν την αναγκαιότητα αντιμετώπισης του ασθενούς με καρκίνο ως ομαδική προσπάθεια διεπιστημονικής ομάδας, συνθέτοντας σχέδια νοσηλευτικής φροντίδας.
- Προσδιορίζουν τους παραδοσιακούς και σύγχρονους ρόλους των νοσηλευτών/τριών στην πρωτογενή και δευτερογενή πρόληψη κακοήθων νεοπλασιών, ανιχνεύοντας τα προβλήματα των ασθενών.
- Αναλύουν τις σύγχρονες θεραπευτικές προσεγγίσεις των ασθενών με κακοήγη νεοπλασία.
- Οργανώνουν έγκαιρα αποτελεσματικές παρεμβάσεις σε επείγουσες καταστάσεις στην ογκολογία.
- Σχεδιάζουν υποστηρικτική και ανακουφιστική φροντίδα.
- Ερμηνεύουν τις οργανικές, ψυχολογικές, κοινωνικές και πνευματικές ανάγκες των ασθενών με κακοήγη νεοπλασία και των οικογενειών τους σε όλη τη διάρκεια της νόσου
- Αναπτύσσουν εκπαιδευτικό πρόγραμμα των ασθενών και των οικογενειών τους για την αυτοδιαχείριση και αυτό-φροντίδα.
- Εφαρμόζουν εξατομικευμένο πρόγραμμα αποκατάστασης και διαχείρισης των βραχυπρόθεσμων και μακροπρόθεσμων επιπτώσεων της αντινεοπλασματικής θεραπείας.
- Εκτιμούν τις ανάγκες υποστήριξης των ασθενών και του οικογενειακού περιβάλλοντός τους, κατά την άσκηση των καθηκόντων τους.
- Συμμετέχουν στην διαμόρφωση πολιτικής βελτίωσης της ποιότητας φροντίδας του ογκολογικού ασθενούς, κατά την άσκηση των καθηκόντων τους.

- **Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα**

Θ:0 Ε:12 Σ:12

2.3.Γ. ΓΕΝΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ ΣΤΗΝ ΟΓΚΟΛΟΓΙΚΗ ΦΡΟΝΤΙΔΑ

● **Περίληψη της μαθησιακής ενότητας**

Σκοπός της μαθησιακής ενότητας είναι να αποκτήσουν οι εκπαιδευόμενοι/ες γνώσεις και δεξιότητες στον κλάδο της Ογκολογίας. Ειδικότερα, στην ενότητα αυτή διασαφηνίζεται η έννοια της βιολογίας του καρκινικού κυττάρου, γίνονται αναφορές στην καρκινογένεση, τη διασπορά του καρκίνου (μεταστάσεις), την επιδημιολογία του, την αιτιολογία και τους παθοφυσιολογικούς μηχανισμούς, τη σταδιοποίηση και στη διάγνωση των κακοήθων νεοπλασματικών παθήσεων. Ιδιαίτερες επισημάνσεις αφορούν στις επιπλοκές των νεοπλασιών, στις μεθόδους θεραπείας, την πρόγνωση, τα σύγχρονα αντινεοπλασματικά φάρμακα και την αντιμετώπιση των παρενεργειών της φαρμακευτικής αγωγής. Η ανοσολογία των όγκων με τις ιδιαίτερες επισημάνσεις σχετικά με τα αντιγόνα που χαρακτηρίζουν τους όγκους, την ανοσοδιάγνωσή τους καθώς και την ανοσοθεραπεία τους, παρουσιάζουν αναμφίβολα σημαντικό ενδιαφέρον για τους βοηθούς νοσηλευτών/τριών που φροντίζουν ογκολογικούς ασθενείς και για το λόγο αυτό εξετάζονται κάτω από το πρίσμα της παρούσας μαθησιακής ενότητας. Τέλος, σημαντική αναφορά γίνεται στην έγκαιρη διάγνωση και αντιμετώπιση των συχνότερων παθολογικών καταστάσεων (επειγόντων και μη) που σχετίζονται με τον όγκο, καθώς και την αντιμετώπιση των συχνότερων επιπλοκών της θεραπείας του.

● **Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα**

Όταν ολοκληρώσουν τη μαθησιακή ενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/ες θα είναι ικανοί/ές να:

- Διατυπώνουν τους παθοφυσιολογικούς μηχανισμούς ανάπτυξης των νεοπλασιών, αναλύοντας τις διαταραχές του κυτταρικού πολλαπλασιασμού και τη διαφοροποίηση των καρκινικών κυττάρων.
- Αναγνωρίζουν τις βασικές αρχές διάγνωσης των νεοπλασιών, μελετώντας την κλινική εικόνα τους.
- Συνοψίζουν ορισμούς και έννοιες της ογκολογίας, συνθέτοντας αποκτηθείσες γνώσεις.
- Αξιολογούν ορθά τα διάφορα στάδια της νεοπλασματικής νόσου σε σχέση με τη βαρύτητά της και τις μεθόδους θεραπείας.
- Ερμηνεύουν το υπόβαθρο της καρκινογένεσης.
- Διαχειρίζονται με τον ενδεδειγμένο τρόπο τα αντινεοπλασματικά φάρμακα.
- Αναλύουν τις σύγχρονες θεραπευτικές προσεγγίσεις των ασθενών με κακοήγη νεοπλασία.
- Παρουσιάζουν την αναγκαιότητα αντιμετώπισης του ασθενούς με καρκίνο, ως ομαδική προσπάθεια διεπιστημονικής ομάδας.
- Εφαρμόζουν κανόνες συμβουλευτικής σε θέματα που αφορούν κακοήθεις παθήσεις.
- Συστήνουν μέτρα πρόληψης και προστασίας από τις νεοπλασίες.
- Συνθέτουν τις αποκτηθείσες γνώσεις στην παροχή φροντίδας στους ογκολογικούς ασθενείς, κατά την άσκηση των καθηκόντων τους.
- Επικοινωνούν με σεβασμό και διακριτικότητα με τους πάσχοντες και τους οικογένειές τους, κατά την άσκηση των καθηκόντων τους.

- **Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα**
Θ:3 Ε:0 Σ:3

2.3.Δ. ΧΗΜΕΙΟΘΕΡΑΠΕΙΑ-ΑΚΤΙΝΟΘΕΡΑΠΕΙΑ

- **Περίληψη της μαθησιακής ενότητας**

Σκοπός της μαθησιακής ενότητας είναι η απόκτηση γνώσεων και δεξιοτήτων από τους/τις εκπαιδευόμενους/ες σχετικά με τις δράσεις και τους τρόπους εφαρμογής της Χημειοθεραπείας και Ακτινοθεραπείας. Ειδικότερα, εξετάζονται οι βασικές αρχές χημειοθεραπείας, οι προϋποθέσεις για την εφαρμογή της χημειοθεραπείας, οι ενδείξεις-αντενδείξεις της, οι ανεπιθύμητες ενέργειες της χημειοθεραπείας του καρκίνου και οι τρόποι εφαρμογής της. Γίνεται αναφορά στα αντινεοπλασματικά φάρμακα, στην τοξικότητά τους και στο συνδυασμό των φαρμάκων που εφαρμόζεται κατά την θεραπευτική αντιμετώπιση του καρκίνου. Παρουσιάζονται οι προδιαθεσικοί παράγοντες για λοίμωξη στους ογκολογικούς ασθενείς, ο συνδυασμός χημειοθεραπείας - ακτινοθεραπείας - ανοσοθεραπείας καθώς και ο ρόλος της θεραπευτικής ομάδας στη λήψη μέτρων τόσο για την προστασία των ασχολούμενων με την προετοιμασία των χημειοθεραπευτικών φαρμάκων όσο και στα μέτρα προστασίας και αντιμετώπισης του ασθενή από ανεπιθύμητες ενέργειες. Τέλος, η παρουσίαση των αρχών της ακτινοβολίας-ακτινοθεραπείας στους χώρους εφαρμογής της ακτινοθεραπείας, η ανάλυση των ειδών των μηχανημάτων και της εφαρμογής τους στη θεραπεία των κακοήθων νεοπλασμάτων, η επεξήγηση για τις ενδείξεις, την εφαρμογή και τις παρενέργειες και η αποσαφήνιση των κανόνων προφύλαξης ασθενή-εργαζομένων συνθέτουν το θεωρητικό πλαίσιο της ενότητας.

- **Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα**

Όταν ολοκληρώσουν τη μαθησιακή ενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/ες θα είναι ικανοί/ές να:

- ο Περιγράφουν τις δράσεις και τους τρόπους εφαρμογής της Χημειοθεραπείας και Ακτινοθεραπείας, αξιολογώντας την αποτελεσματικότητά τους.
- ο Διακρίνουν τις ενδείξεις-αντενδείξεις της χημειοθεραπείας και τις ανεπιθύμητες ενέργειές της μελετώντας τις δράσεις της.
- ο Αναλύουν τις σύγχρονες θεραπευτικές προσεγγίσεις των ασθενών με κακοήγη νεοπλασία.
- ο Αναγνωρίζουν την τοξικότητα των θεραπειών και τις βασικές αρχές ιατρικής φροντίδας για την αντιμετώπισή της, εκτιμώντας τη σπουδαιότητά τους στην αντιμετώπιση της νόσου.
- ο Αναλύουν τα στάδια διάγνωσης του καρκίνου.
- ο Παρουσιάζουν τις βασικές αρχές χορήγησης της χημειοθεραπείας και της ακτινοθεραπείας.
- ο Σχεδιάζουν τη φροντίδα του ασθενή για την κάλυψη των αναγκών του.
- ο Οργανώνουν τις μεθόδους παρακολούθησης των ασθενών που έχουν ολοκληρώσει τη θεραπευτική αγωγή, με την καθοδήγηση του/της νοσηλευτή/τριας.

- ο Εφαρμόζουν αποτελεσματικές παρεμβάσεις για την αντιμετώπιση των παρενεργειών από τις θεραπείες, με την επίβλεψη του/της νοσηλευτή/τριας.
 - ο Παρουσιάζουν τις σύγχρονες θεραπευτικές προσεγγίσεις των ασθενών με κακοήγη νεοπλασία.
 - ο Εκτιμούν την αποτελεσματικότητα της θεραπείας, κατά την άσκηση των καθηκόντων τους.
 - ο Υιοθετούν διεθνώς αναγνωρισμένα πρωτόκολλα και διαδικασίες εφαρμογής της χημειοθεραπείας-ακτινοθεραπείας και των αντινεοπλασματικών φαρμάκων, κατά την άσκηση των καθηκόντων τους.
- **Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα**
Θ:2 Ε:0 Σ:2

2.3.Ε. ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΑΝΑΙΣΘΗΣΙΟΛΟΓΙΑΣ-ΑΝΑΝΗΨΗΣ

- **Περίληψη της μαθησιακής ενότητας**

Σκοπός της μαθησιακής ενότητας είναι η απόκτηση γνώσεων, δεξιοτήτων και ικανοτήτων από τους/τις εκπαιδευόμενους/ες σε θέματα σχετικά με τις μεθόδους και τα είδη αναισθησίας, τα φάρμακα που χρησιμοποιούνται γενικότερα (καταστολή, αναλγησία, μυοχάλαση, κ.λπ.), τα μηχανήματα αναισθησίας καθώς και τη διαδικασία της ανάνηψης και την ενδεικνυόμενη νοσηλευτική φροντίδα σε όλη τη διαδικασία αναισθησίας-ανάνηψης. Η μαθησιακή ενότητα αποτελείται από θεωρητικό και εργαστηριακό σκέλος. Ειδικότερα, στο θεωρητικό μέρος παρουσιάζονται η προνάρκωση, τα εισπνεόμενα και ενδοφλέβια αναισθητικά φάρμακα, η διαδικασία της ενδοτραχειακής διασωλήνωσης, τα κυκλώματα και τα μηχανήματα αναισθησίας και το monitoring. Επίσης, εξετάζονται οι ειδικές περιπτώσεις αναισθησίας, όπως οι εφαρμογές της στη μαιευτική και τη γυναικολογία, τη νευροχειρουργική, τη θωρακοχειρουργική, στα νεογνά, τα βρέφη και τα παιδιά. Στο εργαστηριακό μέρος επιδιώκεται η ανάπτυξη ικανοτήτων και δεξιοτήτων σχετικών με τη χρήση των μηχανημάτων αναισθησίας, τη διαδικασία της αναρρόφησης, τη χρήση φαρμάκων, αναλώσιμου και μη υλικού, και του αναισθησιολογικού εξοπλισμού γενικότερα, τη συμμετοχή στη διαδικασία καθετηριασμού περιφερικών και κεντρικών φλεβών και αρτηριών στο χειρουργείο. Τέλος, αναλύονται τα καθήκοντα των Βοηθών Νοσηλευτών σε κάθε είδος αναισθησίας και σε κάθε φάση διαχείρισης του ασθενούς (προεγχειρητικά, διεγχειρητικά και μετεγχειρητικά), στο χώρο του χειρουργείου και της ανάνηψης/μεταναισθητικής φροντίδας.

- **Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα**

Όταν ολοκληρώσουν τη μαθησιακή ενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/ες θα είναι ικανοί/ές να:

- ο Περιγράφουν τις βασικές οδούς χορήγησης αναισθητικών παραγόντων και υγρών, τις κύριες κατηγορίες αναισθητικών και αναλγητικών παραγόντων που χρησιμοποιούνται κατά την περιαναισθητική περίοδο, ερμηνεύοντας τις διαφορετικές δράσεις τους.

- ο Αναφέρουν τις συνήθειες αλλά και πιο σύγχρονες αναισθητικές τεχνικές, συγκρίνοντάς τες.
 - ο Διακρίνουν τους τύπους της αναισθησίας και τις ενδείξεις τους, τις πιθανές επιπλοκές της αναισθησίας και τους τρόπους πρόληψης και διαχείρισης αυτών των επιπλοκών, αναλύοντας τα δεδομένα και πληροφορίες.
 - ο Συνδέουν/αποσυνδέουν τον ασθενή στο αναισθησιολογικό μηχάνημα.
 - ο Παρακολουθούν με τη χρήση monitor τον ασθενή στο χώρο του χειρουργείου και στη μονάδα μεταναισθητικής φροντίδας (υπό επίβλεψη).
 - ο Σχεδιάζουν τις διαδικασίες καθετηριασμού αγγείων στο πλαίσιο των καθηκόντων τους (επικουρικά).
 - ο Παρασκευάζουν τα αναισθησιολογικά διαλύματα, κατόπιν ανάθεσης από νοσηλεύτη/τρια ή και υπό την επίβλεψή του/της.
 - ο Αξιολογούν τα ζωτικά σημεία και τις λειτουργίες του ασθενούς που νοσηλεύεται στη Μονάδα Ανάνηψης.
 - ο Ελέγχουν τα συστήματα χορήγησης αναισθησίας για διαρροές.
 - ο Ρυθμίζουν τις παραμέτρους χορήγησης αερίων του αναπνευστήρα, με την επίβλεψη του/της νοσηλεύτη/τριας.
 - ο Συμμετέχουν στις διαδικασίες χορήγησης αναισθησίας και περιεγχειρητικής φροντίδας, στο πλαίσιο των καθηκόντων τους.
 - ο Υιοθετούν διεθνώς αναγνωρισμένα πρωτόκολλα και διαδικασίες λειτουργίας του αναισθησιολογικού τμήματος, κατά την άσκηση των καθηκόντων τους.
- **Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα**
Θ:1 Ε:1 Σ:2

2.4. ΕΞΑΜΗΝΟ Δ΄

2.4.A. ΑΝΑΚΟΥΦΙΣΤΙΚΗ ΦΡΟΝΤΙΔΑ ΟΓΚΟΛΟΓΙΚΩΝ ΑΣΘΕΝΩΝ

- **Περίληψη της μαθησιακής ενότητας**

Σκοπός της μαθησιακής ενότητας είναι η απόκτηση γνώσεων και δεξιοτήτων από τους/τις εκπαιδευόμενους/ες σχετικά με την παρεχόμενη ανακουφιστική φροντίδα των ασθενών με καρκίνο. Παρουσιάζεται η ιστορική εξέλιξη του Διεθνούς Κινήματος της Ανακουφιστικής Φροντίδας και η Διεπιστημονική Ολιστική Προσέγγιση ασθενούς/οικογένειας. Εξετάζονται και αναλύονται οι παρεμβάσεις με στόχο την υποστηρικτική και ανακουφιστική φροντίδα σε ασθενείς με ογκολογικά νοσήματα, και στις οικογένειές τους μέσα από την κάλυψη των σωματικών, ψυχοκοινωνικών και πνευματικών αναγκών τους. Ειδικότερα, επικεντρώνεται στις ειδικές προσεγγίσεις για την αντιμετώπιση του καρκινικού πόνου και των συνηθέστερων συμπτωμάτων και την αξιολόγηση και αντιμετώπιση της καταστολής μυελού των οστών. Επίσης, μελετώνται η ιστορική εξέλιξη της φιλοσοφίας της ανακουφιστικής φροντίδας και οι δομές της. Τέλος, οι εκπαιδευόμενοι/ες εισάγονται στη νοσηλευτική θεραπευτική αντιμετώπιση ογκολογικών ασθενών με ψυχολογική νοσηρότητα (άγχος και κατάθλιψη), στην ανακούφιση του χρόνιου πόνου καθώς και στη φροντίδα των ασθενών και των

οικογενειών τους κατά τις τελευταίες μέρες της ζωής, αλλά και στην υποστήριξή των συγγενών κατά τη διαδικασία του θρήνου.

- **Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα**

Όταν ολοκληρώσουν τη μαθησιακή ενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/ες θα είναι ικανοί/ές να:

- Αναπαράγουν τις διεθνώς αποδεκτές κατευθυντήριες οδηγίες για ποιοτική Α.Φ. στις υπηρεσίες παροχής φροντίδας υγείας, αναγνωρίζοντας την αξία τους.
- Συσχετίζουν τα συνηθέστερα συμπτώματα του ογκολογικού ασθενούς με την αντίστοιχη θεραπευτική προσέγγιση, αξιολογώντας την αποτελεσματικότητά τους.
- Αναγνωρίζουν τη φάση του επερχόμενου θανάτου, αντιμετωπίζοντας αποτελεσματικά το γεγονός.
- Σχεδιάζουν θεραπευτικό πρόγραμμα για τη νόσο ή και τα συμπτώματα, με την καθοδήγηση του/της νοσηλευτή/τριας.
- Εφαρμόζουν τις ενδεδειγμένες νοσηλευτικές παρεμβάσεις για την υποστήριξη και ανακούφιση του πόνου, υπό την επίβλεψη ή κατόπιν ανάθεσης από νοσηλευτή/τρια.
- Διαχειρίζονται αποτελεσματικά τις αποκτηθείσες γνώσεις και δεξιότητες για την υποστήριξη και νοσηλευτική φροντίδα του ασθενή που βρίσκεται στο τελικό στάδιο της ζωής του, καθώς και την υποστήριξη της οικογένειάς του.
- Αξιολογούν τη νοσηλευτική θεραπευτική αντιμετώπιση ασθενούς που πονά.
- Επιλέγουν από ένα εύρος στρατηγικών για την ενίσχυση της ποιότητας ζωής με την ολιστική προσέγγιση.
- Προσαρμόζουν τη φροντίδα του ασθενή για την κάλυψη των πολιτιστικών αναγκών του.
- Αποδέχονται την εφαρμογή των διεθνώς αναγνωρισμένων πρωτοκόλλων φροντίδας του ογκολογικού ασθενούς, κατά την άσκηση των καθηκόντων τους.
- Υποστηρίζουν την οικογένεια στη διαδικασία του θρήνου, κατά την άσκηση των καθηκόντων τους.
- Υποστηρίζουν ψυχολογικά την οικογένεια, τους φροντιστές και ιδιαίτερα τα παιδιά, καθ' όλη τη διάρκεια της νόσου, κατά την άσκηση των καθηκόντων τους.

- **Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα**

Θ:2 Ε:0 Σ:2

2.4.B. ΑΠΟΣΤΕΙΡΩΣΗ-ΑΠΟΛΥΜΑΝΣΗ

- **Περίληψη της μαθησιακής ενότητας**

Σκοπός της μαθησιακής ενότητας είναι η απόκτηση γνώσεων, δεξιοτήτων και ικανοτήτων από τους/τις εκπαιδευόμενους/ες, σχετικών με τις βασικές έννοιες της αποστείρωσης, της απολύμανσης και της ασηψίας και το σύστημα λειτουργίας της Κεντρικής Αποστείρωσης του νοσοκομείου. Η ενότητα αποτελείται από θεωρητικό

και εργαστηριακό σκέλος. Ειδικότερα, στο θεωρητικό μέρος εισάγονται τα θέματα της διαχείρισης των ακάθαρτων εργαλείων, ο καθαρισμός, ο λειτουργικός έλεγχος, η συντήρηση, η συσκευασία, η τοποθέτηση φορτίου στον κλίβανο, η διαχείριση/διακίνηση και αποθήκευση αποστειρωμένου υλικού. Εξετάζονται οι μέθοδοι και οι διαδικασίες της αποστείρωσης, οι βαθμοί και τα μέσα απολύμανσης και οι αντισηπτικοί παράγοντες.

Στο εργαστηριακό μέρος οι εκπαιδευόμενοι/ες εξασκούνται στις διαδικασίες ελέγχου, χρήσης και αποθήκευσης του αποστειρωμένου υλικού καθώς και διαχείρισης των ακάθαρτων εργαλείων (καταμέτρηση και καθαρισμός), στον τρόπο χρήσης των απολυμαντικών, στην τοποθέτηση του φορτίου στον κλίβανο, στην εφαρμογή της άσηπτης τεχνικής και στη διαχείριση του ατομικού προστατευτικού εξοπλισμού σε όλα τα προαναφερθέντα στάδια, καθώς και στην τεχνική απολύμανσης του χώρου υπό το πρίσμα της άσκησης των νοσηλευτικών τους καθηκόντων.

- **Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα**

Όταν ολοκληρώσουν τη μαθησιακή ενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/ες θα είναι ικανοί/ές να:

- Ορίζουν την αρχιτεκτονική δομή και το ρόλο της Κεντρικής Αποστείρωσης, κατανοώντας τους σκοπούς λειτουργίας του Τμήματος.
- Εξηγούν τις διαδικασίες που λαμβάνουν χώρα στην Κεντρική Αποστείρωση, αναφέροντας τη σειρά των ενεργειών.
- Προσδιορίζουν τις έννοιες «αποστείρωση - απολύμανση - αντισηψία», εξηγώντας τις διαφορές τους.
- Διαχειρίζονται τα απολυμαντικά και τους αντισηπτικούς παράγοντες.
- Εφαρμόζουν αποτελεσματικά τις δεξιότητες διαχείρισης των εργαλείων σε κάθε φάση.
- Χρησιμοποιούν ορθά τον απαιτούμενο προστατευτικό εξοπλισμό.
- Συμπληρώνουν τα έντυπα της Κεντρικής Αποστείρωσης.
- Επιλέγουν την κατάλληλη κατά περίπτωση μέθοδο αποστείρωσης.
- Ελέγχουν την αποτελεσματικότητα των μέτρων και πρακτικών απολύμανσης, αντισηψίας και αποστείρωσης που έχουν εφαρμοστεί.
- Υιοθετούν τα διεθνή πρωτόκολλα για τις διαδικασίες αντισηψίας, απολύμανσης κατά την άσκηση των καθηκόντων τους.
- Αποδέχονται τον τρόπο λειτουργίας της Κεντρικής Αποστείρωσης, κατά την άσκηση των καθηκόντων τους.

- **Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα**

Θ:1 Ε:1 Σ:2

2.4.Γ. ΨΥΧΟΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΔΙΑΣΤΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΝΟΣΗΛΕΥΤΙΚΗΣ ΦΡΟΝΤΙΔΑΣ ΤΩΝ ΟΓΚΟΛΟΓΙΚΩΝ ΑΣΘΕΝΩΝ-ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΚΕΣ ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ

- **Περίληψη της μαθησιακής ενότητας**

Σκοπός της μαθησιακής ενότητας είναι η απόκτηση γνώσεων και δεξιοτήτων από τους/τις εκπαιδευόμενους/ες σχετικών με την ψυχοσωματική διάσταση του καρκίνου και την ψυχολογία του ογκολογικού ασθενή. Η συγκεκριμένη μαθησιακή

ενότητα είναι θεωρητική και παρουσιάζονται οι ψυχολογικές, κοινωνικές, πνευματικές ανάγκες της ανακουφιστικής φροντίδας των ασθενών και των φροντιστών τους, καθώς και η αποτελεσματική επικοινωνία και λήψη αποφάσεων. Ειδικότερα, εξετάζονται και αναλύονται η συστηματική αξιολόγηση και αντιμετώπιση των ψυχολογικών συμπτωμάτων, όπως το άγχος, η κατάθλιψη, η ευερεθιστότητα, οι αλλαγές στην εικόνα και στη σεξουαλικότητα, η ψυχοκοινωνική και πνευματική αξιολόγηση, η υποστήριξη ασθενή και οικογένειας, το άγχος εκπλήρωσης του ρόλου του φροντιστή και οι επιπτώσεις της επιβάρυνσης στα μέλη της οικογένειας,. Τέλος, εξετάζονται και αναλύονται, το νόημα της ελπίδας στην Ανακουφιστική Φροντίδα και η νοσηματοδότηση της νόσου, η επικοινωνία καλών και δυσάρεστων νέων μαζί με τις τεχνικές επικοινωνίας (λεκτικές-μη λεκτικές) και τα εμπόδια στην επικοινωνία, το πολιτισμικό πλαίσιο, η επικοινωνία με τον ασθενή και την οικογένεια, αλλά και η ψυχολογική υποστήριξή τους από τη διεπιστημονική ομάδα.

- **Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα**

Όταν ολοκληρώσουν τη μαθησιακή ενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/ες θα είναι ικανοί/ές να:

- ο Διακρίνουν τις έννοιες πόνου και «υποφέρειν» αναλύοντας το περιεχόμενό τους.
- ο Περιγράφουν τα απαραίτητα στοιχεία για ολοκληρωμένη αξιολόγηση του πόνου και του «υποφέρειν» μελετώντας τις έννοιες.
- ο Αναγνωρίζουν την ενεργητική ακρόαση και συνειδητή παρουσία ως απαραίτητες δεξιότητες για την παροχή φροντίδας συμπίνας ασθενών με καρκίνο και των οικογενειών τους εκτιμώντας τα δεδομένα.
- ο Εφαρμόζουν δεξιότητες επικοινωνίας, απαραίτητες για την αλληλεπίδραση με τον ασθενή, την οικογένεια, τη διεπιστημονική ομάδα, τους εθελοντές και την κοινότητα, σε όλη την πορεία της νόσου και στο τέλος της ζωής υπό την επίβλεψη του/της νοσηλευτή/τριας.
- ο Διευκολύνουν τις συζητήσεις ασθενών και οικογένειας σε όλη την πορεία της νεοπλασματικής νόσου με την καθοδήγηση του/της νοσηλευτή/τριας.
- ο Εφαρμόζουν τα κατάλληλα υποστηρικτικά μέτρα για την αντιμετώπιση των ψυχολογικών αναγκών της οικογένειας του ασθενή που πεθαίνει, με σεβασμό στους επικρατούντες πολιτισμικούς κανόνες.
- ο Παρουσιάζουν τις σωματικές ανάγκες των ασθενών καθώς και τις ψυχολογικές, κοινωνικές, πνευματικές και πρακτικές ανάγκες ΑΦ των ασθενών και των φροντιστών τους.
- ο Εφαρμόζουν το ολιστικό πρότυπο αξιολόγησης και διαχείρισης πόνου και των άλλων σχετιζόμενων με την απειλητική σοβαρή ασθένεια προβλημάτων σε όλη την πορεία της νόσου.
- ο Εφαρμόζουν δεξιότητες ενεργητικής ακρόασης (επανάληψη, παράφραση, αντανάκλαση συναισθήματος).

- ο Διαχειρίζονται αποτελεσματικά οδυνηρές αντιδράσεις, όπως θυμό, επιθετικότητα, καταθλιπτικές αντιδράσεις ασθενών και συγγενών κατά την άσκηση των καθηκόντων τους.
 - ο Οργανώνουν προϋποθέσεις για τη διαμόρφωση μιας σχέσης εμπιστοσύνης με τον ασθενή και τους συγγενείς, κατά την άσκηση των καθηκόντων τους.
- **Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα**
Θ:1 Ε:1 Σ:2

2.4.Δ. ΕΙΔΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ ΟΓΚΟΛΟΓΙΚΗΣ ΦΡΟΝΤΙΔΑΣ

- **Περίληψη της μαθησιακής ενότητας**

Σκοπός αυτής της μαθησιακής ενότητας είναι η απόκτηση γνώσεων και δεξιοτήτων από τους/τις εκπαιδευόμενους/ες, σχετικών με ειδικά θέματα ογκολογίας για την οικοδόμηση ικανοτήτων απαραίτητων για την ειδικότητα του/της Βοηθού Ογκολογικής Νοσηλευτικής. Ειδικότερα, μελετώνται η μορφολογική περιγραφή, η κλινική εικόνα και οι επιπλοκές επιμέρους νεοπλασιών, ανά κατηγορία ιστού. Οι νεοπλασματικές καταστάσεις που εμφανίζονται ανά σύστημα, καθώς και οι συχνότεροι όγκοι των οργάνων του ανθρώπινου σώματος, αφενός μεν εξηγούνται ως προς το θεωρητικό μέρος, αφετέρου δε συνδέονται με αποκτηθείσες γνώσεις και αναγκαίες νοσηλευτικές παρεμβάσεις. Πιο συγκεκριμένα, μελετώνται οι κακοήθεις όγκοι των πνευμόνων και οι μεταστάσεις τους, ο καρκίνος στομάχου, λεπτού και παχέος εντέρου, ο καρκίνος παγκρέατος, οι όγκοι ήπατος και οι ηπατικές μεταστάσεις και λεμφώματα του πεπτικού συστήματος. Επίσης, παρουσιάζονται οι όγκοι του ουροποιητικού συστήματος (καρκίνος νεφρού και ουροδόχου κύστεως), οι κακοήθεις όγκοι του γυναικολογικού συστήματος (καρκίνος ωοθηκών, τραχήλου της μήτρας, κακοήθεις όγκοι μαστού), και του γεννητικού συστήματος του άνδρα (καρκίνος προστάτη, όρχεων), καθώς και οι λευχαιμίες και τα κακοήθη λεμφώματα. Τέλος, αναλύονται η έγκαιρη διάγνωση και αντιμετώπιση των συχνότερων παθολογικών καταστάσεων (επειγόντων και μη) που σχετίζονται με τον όγκο καθώς και η αντιμετώπιση των συχνότερων επιπλοκών της θεραπείας του καρκίνου.

- **Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα**

Όταν ολοκληρώσουν τη μαθησιακή ενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/ες θα είναι ικανοί/ές να:

- ο Περιγράφουν την κλινική εικόνα των επιμέρους νεοπλασιών, αξιολογώντας τη σοβαρότητα της νόσου.
- ο Αναφέρουν ασφαλείς και αποτελεσματικές φαρμακευτικές και μη φαρμακευτικές παρεμβάσεις για την ανακούφιση του πόνου και λοιπών συμπτωμάτων, ανιχνεύοντας τις υπάρχουσες επιλογές.
- ο Αναγνωρίζουν τους τρόπους αντιμετώπισης των πιο συχνών ανεπιθύμητων ενεργειών της αντινεοπλασματικής θεραπείας, μελετώντας παραδείγματα.
- ο Αντιμετωπίζουν τη διαχείριση των συχνότερων συμπτωμάτων στο τέλος της ζωής.

- ο Παρουσιάζουν τις ιδιαιτερότητες στη διαχείριση του καρκίνου.
- ο Αξιολογούν τα σημεία και συμπτώματα της νεοπλασματικής νόσου.
- ο Εφαρμόζουν τις βασικές αρχές της ανακουφιστικής φροντίδας.
- ο Αναπτύσσουν εκπαιδευτικό πρόγραμμα/στρατηγικές εκπαίδευσης των ασθενών και των οικογενειών τους, για την αυτοδιαχείριση και αυτό-φροντίδα με την επίβλεψη του/της νοσηλευτή/τριας.
- ο Εφαρμόζουν εξατομικευμένο πρόγραμμα αποκατάστασης και διαχείρισης των βραχυπρόθεσμων και μακροπρόθεσμων επιπτώσεων της αντινεοπλασματικής θεραπείας.
- ο Υποστηρίζουν την εφαρμογή των διεθνών πρωτοκόλλων διαχείρισης του καρκίνου, κατά την άσκηση των καθηκόντων τους.
- ο Συμμετέχουν στην διαμόρφωση πολιτικής βελτίωσης της ποιότητας φροντίδας του ογκολογικού ασθενή, κατά την άσκηση των καθηκόντων τους.

● **Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα**

Θ:2 Ε:0 Σ:2

2.4.Ε. ΠΡΟΗΓΜΕΝΕΣ ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ ΣΤΗΝ ΟΓΚΟΛΟΓΙΚΗ ΝΟΣΗΛΕΥΤΙΚΗ

● **Περίληψη της μαθησιακής ενότητας**

Κύριος σκοπός της μαθησιακής ενότητας είναι η απόκτηση των απαραίτητων γνώσεων, δεξιοτήτων και ικανοτήτων από τους/τις εκπαιδευόμενους/ες, ώστε να είναι ικανοί/ες να συνηγορούν για τη σημαντικότητα της παροχής αποτελεσματικής, υποστηρικτικής και ανακουφιστικής νοσηλευτικής φροντίδας σε ασθενείς με νεοπλασματικά νοσήματα. Ειδικότερα, το πρόγραμμα της ειδικότητας θα συμβάλλει στην ανάπτυξη της κριτικής σκέψης, στην καλλιέργεια των απαραίτητων γνωστικών, ψυχοκινητικών και ηθικών ικανοτήτων, των εκπαιδευόμενων, ώστε να συνεργάζονται με το συγκεκριμένο ασθενή, την οικογένεια και τη διεπιστημονική ομάδα για την ανάπτυξη, διαχείριση και συντονισμό, προσωποκεντρικού, επικεντρωμένου στην οικογένεια, τεκμηριωμένου επιστημονικά, πολιτισμικά ευαίσθητου σχεδίου ανακουφιστικής φροντίδας, από τη στιγμή της διάγνωσης, καθ' όλη τη συνέχεια μεταβάσεων φροντίδας, έως την αποκατάσταση. Τέλος, η συγκεκριμένη μαθησιακή ενότητα είναι αμιγώς πρακτική, λαμβάνει χώρα σε παθολογικές ογκολογικές και χειρουργικές ογκολογικές κλινικές, σε υπηρεσίες παροχής ανακουφιστικής φροντίδας εσωτερικών και εξωτερικών ασθενών των νοσοκομείων, και αποσκοπεί στην εμπέδωση των ειδικών γνώσεων και δεξιοτήτων που έχουν αποκτηθεί στο θεωρητικό, εργαστηριακό και πρακτικό μέρος της εκπαίδευσης, καθώς και στην ανάπτυξη νέων εξειδικευμένων και προηγμένων ικανοτήτων και δεξιοτήτων και στάσεων των εκπαιδευομένων.

● **Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα**

Όταν ολοκληρώσουν τη μαθησιακή ενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/ες θα είναι ικανοί/ές να:

- ο Περιγράφουν το ρόλο του/της νοσηλευτή/τριας ως μέλος της διεπιστημονικής ομάδας στην παροχή Α.Φ. υψηλής ποιότητας σε

ασθενείς με απειλητικά/σοβαρά για τη ζωή νοσήματα και τις οικογένειές τους, τεκμηριώνοντας τη σπουδαιότητά του.

- ο Αναγνωρίζουν τις αρμοδιότητες των μελών της διεπιστημονικής ομάδας στο σχεδιασμό και την παροχή της Α.Φ., αξιολογώντας το ρόλο του καθενός.
- ο Αποκωδικοποιούν τις ανάγκες και τα προβλήματα των ασθενών, συγκρίνοντας περιστατικά.
- ο Εφαρμόζουν το ολιστικό πρότυπο αξιολόγησης και διαχείρισης πόνου και των άλλων σχετιζόμενων με την απειλητική σοβαρή ασθένεια προβλημάτων σε όλη την πορεία της νόσου, με την επίβλεψη του/της νοσηλεύτη/τριας.
- ο Εφαρμόζουν με τον ενδεδειγμένο τρόπο τις διδαχθείσες κλινικές διαδικασίες και παρεμβάσεις με την επίβλεψη του/της νοσηλεύτη/τριας ή κατόπιν ανάθεσης από αυτόν/ήν.
- ο Ερμηνεύουν το ρόλο των φροντιστών στη φροντίδα των ασθενών.
- ο Σχεδιάζουν εξατομικευμένο ολιστικό σχέδιο νοσηλευτικής φροντίδας για ασθενείς με κακοήγη νεοπλασία για τη διαχείριση των αναγκών τους.
- ο Υπολογίζουν τις ανάγκες υποστήριξης των ασθενών και του οικογενειακού τους περιβάλλοντος.
- ο Συμβάλλουν στην καθοδήγηση και εκπαίδευση των φροντιστών με την καθοδήγηση του/της νοσηλεύτη/τριας σε όλη την πορεία της ασθένειας και τους υποστηρίζουν στο πένθος κατά την άσκηση των καθηκόντων τους.
- ο Συμμετέχουν αποτελεσματικά στις ιατρονοσηλευτικές παρεμβάσεις, που ο ρόλος τους είναι επικουρικός, κατά την άσκηση των καθηκόντων τους.
- ο Νοσηματοδοτούν την προσωπική τους εμπειρία στην παροχή Α.Φ. στο τέλος της ζωής, κατά την άσκηση των καθηκόντων τους.

- **Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα**

Θ:0 Ε:12 Σ:12

Γ2 – ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΕΣ ΠΡΟΔΙΑΓΡΑΦΕΣ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΘΕΩΡΗΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑΚΗΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ

1. Αναγκαίος και επιθυμητός εξοπλισμός και μέσα διδασκαλίας

1.1 Θεωρητική κατάρτιση

Αναγκαίος εξοπλισμός και μέσα διδασκαλίας:

1. Πίνακας κιμωλίας ή μαρκαδόρου.
2. Βιντεοπροβολέας (Projector).
3. Οθόνη προβολής (πανί).

Επιθυμητός εξοπλισμός και μέσα διδασκαλίας:

1. Διαδραστικός πίνακας.
2. Πλήρες Υπολογιστικό σύστημα (PC) ή φορητός υπολογιστής.

1.2 Εργαστήρια

Αναγκαίος εξοπλισμός και μέσα διδασκαλίας:

α) Μακράς Διαρκείας

- Έδρα.
- Καρέκλες (μία ανά εκπαιδευόμενο).
- Κρεβάτι Νοσοκομειακό με στρώμα, ερεσίνωτο και κάγκελα.
- Νεροχύτης με παροχή ζεστού και κρύου νερού.
- Προπλάσματα ανθρωπίνου σώματος.
- Σκελετός που να παριστά επακριβώς τα οστά κανονικού μεγέθους με ελαστική σπονδυλική στήλη και στήριξη σε ειδικό βάθρο.
- Στατώ ορών εντοιχισμένο ή τροχήλατο.
- Ambu ενηλίκων από σιλίκονη με μάσκες διαφόρων μεγεθών, ασκό, αεραγωγούς και με υποδοχή παροχής O₂.
- Τροχήλατα καρότσια ανοξείδωτα, τροχήλατα καθαρού και ακάθαρτου ιματισμού.
- Παραβάν τρίφυλλο τροχήλατο.
- Ζυγός.
- Λουτήρας πλαστικός κρεβατιού.
- Νεφροειδή τριών τύπων (μικρό, μεσαίο, μεγάλο).
- Δίσκος νοσηλείας ανοξείδωτος (μεσαίος, μεγάλος).
- Εργαλεία και υλικά φροντίδας ατομικής υγιεινής.
- Ουροδοχεία και σκωραμίδες (ανοξείδωτα και πλαστικά).
- Δοχείο τολυπίων ανοξείδωτο.
- Ψαλίδια διαφόρων τύπων.

- Πιεσόμετρα απλά.
- Στηθοσκόπια.
- Πλήρη στολή Χειρουργικού Προσωπικού (παπούτσια, ρόμπες, μάσκες, γάντια, καπέλα) και πλήρη στολή Χειρουργείου για ασθενή (ποδονάρια, ρόμπα, καπέλα, μπλούζα, παντελόνι).
- Λαβίδες διαφόρων τύπων και χρήσεων.
- Τραχειοσωλήνες διαφόρων μεγεθών.
- Περιλαίμια αυχένα διαφόρων μεγεθών.
- Συσκευή ταχείας χορήγησης ενδοφλέβιων υγρών.
- Ιματισμός.

β) Αναλώσιμος Εξοπλισμός

- Οροί διαφόρων ειδών.
- Υγειονομικό και φαρμακευτικό υλικό (επιδεσμικό υλικό, υλικό αποστείρωσης, συσκευές ορών, βελόνες διαφόρων τύπων, σύριγγες, αμπούλες, φλεβοκαθετήρες, μάσκες O₂ γάντια, καθετήρες διαφόρων ειδών, αντισηπτικά υλικά, κ.α.).
- Ορθοπεδικό υλικό (γυψοταινίες, νάρθηκες, κ.α.).

Επιθυμητός εξοπλισμός και μέσα διδασκαλίας

- Κομοδίνο νοσηλείας με ανακλινόμενο ρυθμιζόμενο τραπεζάκι.
- Επιτοίχια παροχή O₂ ή φορητή πηγή με ροόμετρο (οβίδα O₂),
- Προπλάσματα διαφόρων τύπων (ενέσεων, τραυμάτων, διασωλήνωσης, κ.α.).
- Τροχήλατο αλλαγής τραυμάτων,
- Μηχανήματα υποστήριξης και παρακολούθησης ζωής (ηλεκτροκαρδιογράφος, monitor, απινιδωτής αυτόματος, κ.ά.).

2. Διδακτική μεθοδολογία

Στο πλαίσιο των εκπαιδευτικών συναντήσεων, αξιοποιείται η συμμετοχική ή/και βιωματική διδασκαλία. Έχοντας ως σημείο εκκίνησης τις βασικές αρχές εκπαίδευσης ενηλίκων αλλά και τη σύνδεση της αρχικής επαγγελματικής κατάρτισης με το πραγματικό περιβάλλον εργασίας, η εκπαίδευση έχει ένα διπλό σημείο αναφοράς: την ενεργή ανταπόκριση στις μαθησιακές ανάγκες της συγκεκριμένης κάθε φορά ομάδας εκπαιδευομένων, με άξονα προσανατολισμού τις ανάγκες που προκύπτουν στο περιβάλλον εργασίας της συγκεκριμένης ειδικότητας.

Ο/Η εκπαιδευτής/ρια οργανώνει και καθοδηγεί την εκπαιδευτική πράξη, επιλύει τυχόν ανακύπτοντα προβλήματα, υποστηρίζει, ανατροφοδοτεί και ενδυναμώνει τους/τις εκπαιδευομένους/ες. Διαμεσολαβεί, διευκολύνει και ενισχύει τη διαδικασία μάθησης, σε ομαδικό και σε ατομικό επίπεδο, συνδέοντας την κατάρτιση με τον κόσμο της εργασίας.

Η συμμετοχική και βιωματική εκπαίδευση διαμορφώνει ένα δημιουργικό περιβάλλον μάθησης και ενισχύει την αλληλεπίδραση εκπαιδευτή/τριας και εκπαιδευομένων. Προσφέρει τη δυνατότητα να γίνουν αντιληπτές αλλά και να αξιοποιηθούν στην εκπαιδευτική διαδικασία οι ανάγκες, οι ιδιαιτερότητες, οι δυνατότητες, οι γνώσεις, οι δεξιότητες και οι εμπειρίες της συγκεκριμένης ομάδας των καταρτιζομένων. Προσφέρει τη δυνατότητα να γίνουν πρακτικές και ρεαλιστικές συνδέσεις με το πραγματικό περιβάλλον εργασίας της συγκεκριμένης ειδικότητας.

Ένα αλληλεπιδραστικό περιβάλλον μάθησης υποστηρίζουν η χρήση σύντομων εμπλουτισμένων εισηγήσεων και η συχνή εφαρμογή συμμετοχικών εκπαιδευτικών τεχνικών και μέσων. Ενδεικτικά αναφέρουμε ότι η ενίσχυση της συμμετοχής των καταρτιζομένων υποβοηθείται ενεργά με την αξιοποίηση απλών τεχνικών, όπως ο καταιγισμός ιδεών, οι ερωτήσεις-απαντήσεις ή η συζήτηση, οι ατομικές ή/και ομαδικές ασκήσεις εφαρμογής ή επίλυσης προβλήματος, η προσομοίωση, η εργασία σε ομάδες, οι μελέτες περίπτωσης. Οι εκπαιδευτικές δραστηριότητες που αξιοποιούν τις παραπάνω ή ανάλογες εκπαιδευτικές τεχνικές αντλούν τα θέματά τους από τη θεματολογία της κάθε μαθησιακής ενότητας, καθώς και από τα σχετικά ζητήματα που συνδέονται με το πραγματικό περιβάλλον εργασίας.

Η εκπαίδευση σε συγκεκριμένες -ατομικές ή/και ομαδικές- δραστηριότητες μέσα στην τάξη και στα εργαστήρια προετοιμάζει τα μέλη της ομάδας για τη συμμετοχή τους στην πρακτική άσκηση/μαθητεία. Η σταδιακή εξειδίκευση της γνώσης, η ανάπτυξη συγκεκριμένων δεξιοτήτων/ικανοτήτων, καθώς και η καλλιέργεια κατάλληλων στάσεων και συμπεριφορών σε ζητήματα που αφορούν την απασχόληση στην ειδικότητα προετοιμάζουν τη συγκεκριμένη κάθε φορά ομάδα εκπαιδευομένων για τα επόμενα βήματα. Το πρόγραμμα κατάρτισης συνδυάζει την απόκτηση θεωρητικών γνώσεων με την ανάπτυξη αναγκαίων πρακτικών δεξιοτήτων για την αποτελεσματική άσκηση του επαγγέλματος.

Σε ανάλογη κατεύθυνση, στο πλαίσιο της πρακτικής εφαρμογής της ειδικότητας δίνεται και η δυνατότητα ανάπτυξης διαθεματικών προγραμμάτων/σχεδίων δραστηριοτήτων («project»), με σύγχρονη εφαρμογή διαφορετικών μαθησιακών ενοτήτων και θεματικών. Οι συγκεκριμένες δραστηριότητες μπορούν να αναπτύσσονται σε μεγαλύτερη ή μικρότερη χρονική έκταση και να συμπεριλαμβάνουν, ενδεικτικά, επισκέψεις σε χώρους εργασίας και εγκαταστάσεις παραγωγής, συναντήσεις με έμπειρους επαγγελματίες της ειδικότητας ή ειδικούς του συγκεκριμένου παραγωγικού τομέα και κλάδου, υλοποίηση ομαδικών εργασιών με συνδυασμό διαφορετικών μαθησιακών ενοτήτων και υπό την καθοδήγηση ομάδας εκπαιδευτών/τριών ή ακόμη και δημιουργία ομάδων εκπαιδευομένων με στόχο την αμοιβαία άσκηση, μελέτη και αλληλοδιδασκαλία. Οι παραπάνω δραστηριότητες μπορούν να αξιοποιηθούν και αυτόνομα - ανεξάρτητα δηλαδή από την υλοποίηση ενός συνολικότερου project.

3. Υγεία και ασφάλεια κατά τη διάρκεια της κατάρτισης

Για την προστασία των εκπαιδευομένων, τόσο στο πλαίσιο της αίθουσας διδασκαλίας και των εργαστηριακών χώρων στο ΙΕΚ όσο και στο πλαίσιο των επιχειρήσεων για την υλοποίηση της πρακτικής άσκηση/μαθητείας, τηρούνται όλες οι προβλεπόμενες

διατάξεις για τους κανόνες υγείας και ασφάλειας στην ειδικότητα και στο επάγγελμα αλλά και ευρύτερα όπως προβλέπονται ιδίως από:

- Τον κώδικα νόμων για την υγεία και την ασφάλεια των εργαζομένων (βλ. Ν. 3850/2010), όπως ισχύει.
- Τις διατάξεις του κτιριοδομικού κανονισμού (βλ. 3046/304/89-ΦΕΚ 59/Δ/3-02-89), όπως ισχύει.
- Τον κανονισμό λειτουργίας των εργαστηριακών κέντρων (ΦΕΚ 1318 Β'/2015), όπως ισχύει.
- Το ΦΕΚ 3938/Β/26-8-2021, κοινή Υπουργική Απόφαση υπ' αριθμ. Κ5/97484 με θέμα την «Πρακτική άσκηση σπουδαστών Ινστιτούτων Επαγγελματικής Κατάρτισης αρμοδιότητας Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων», όπως ισχύει.
- Το ΦΕΚ 4146/Β/9-9-2021, κοινή Υπουργική Απόφαση υπ' αριθμ. ΦΒ7/108652/Κ3, με θέμα το «Πλαίσιο Ποιότητας Μαθητείας», όπως ισχύει.

Παρακάτω παρατίθενται οι βασικοί κανόνες υγείας και ασφάλειας, καθώς και ο σχετικός αναγκαίος εξοπλισμός για τις συνθήκες άσκησης της ειδικότητας:

3.1 Βασικοί κανόνες υγείας και ασφάλειας

- Στους/στις εκπαιδευόμενους/ες πρέπει να παρέχονται άρτιες συνθήκες για την εκπαίδευσή τους στους χώρους του Ι.Ε.Κ. ή στους χώρους εργαστηριακής και πρακτικής άσκησης, δηλαδή πρέπει να διατίθεται ο απαραίτητος εξοπλισμός, να προσφέρονται όλα τα απαραίτητα Μέσα Ατομικής Προστασίας, να διενεργούνται δωρεάν οι ενδεδειγμένες ιατρικές πράξεις (π.χ. εμβολιασμοί, διαγνωστικές εξετάσεις κ.λπ.), να διεξάγονται τα σχετικά εκπαιδευτικά προγράμματα κ.ο.κ.
- Η εκπαιδευτική μονάδα πρέπει να διαθέτει τεχνικό ασφαλείας και να τηρεί την υποχρέωση της εκτίμησης επαγγελματικού κινδύνου, η οποία αποτελεί ένα από τα σημαντικότερα εργαλεία για την αποτελεσματική διαχείριση της ασφάλειας και υγείας. Αναγκαία προϋπόθεση αποτελούν η εκτέλεση ενεργειών πληροφόρησης, τεκμηρίωσης και καταγραφής των συνθηκών εκπαίδευσης και εργασίας, από τη φάση της απλής περιγραφής της παραγωγικής διαδικασίας μέχρι και τις τελικές φάσεις προσδιορισμού των βλαπτικών παραγόντων, συμπεριλαμβανομένων και των πληροφοριών σχετικά με την επίδραση των δημιουργούμενων συνθηκών του περιβάλλοντος στην ανθρώπινη υγεία.
- Η καταλληλότητα του ηλεκτρολογικού εξοπλισμού, ο μηχανολογικός εξοπλισμός, η πυρασφάλεια, η πρόβλεψη για την αντιμετώπιση των βιολογικών παραγόντων με την τήρηση της καθαριότητας στους χρησιμοποιούμενους χώρους, η μέριμνα για την αποφυγή έκθεσης σε χημικούς κινδύνους και βλαπτικούς εργονομικούς παράγοντες συμπεριλαμβάνονται στα γενικά προληπτικά μέτρα για τη διατήρηση της υγείας και ασφάλειας των καταρτιζόμενων, εκπαιδευτών και τρίτων.

- Οι εκπαιδευόμενοι/ες πρέπει να τηρούν τους κανόνες υγείας και ασφάλειας, όπως αυτοί προβλέπονται από τον φορέα στον οποίο εκτελούν την εργαστηριακή ή πρακτική άσκησή τους ή από τον εργοδότη στην περίπτωση της μαθητείας (μέτρα υγιεινής, διαχείριση αποβλήτων, χειρισμός ασθενών και φορτίων, συμμόρφωση με το συνιστώμενο πρόγραμμα εμβολιασμών κ.λπ.).
- Οι εκπαιδευόμενοι/ες θα πρέπει να εκπαιδεύονται σχετικά με την εφαρμογή των πρωτοκόλλων και διαδικασιών που αφορούν τα ζητήματα υγείας και ασφάλειας, που μπορεί να προκύψουν στις εγκαταστάσεις του Ι.Ε.Κ. και των μονάδων παροχής υπηρεσιών υγείας στο πλαίσιο της κατάρτισης.
- Σε περίπτωση σχετιζόμενου με την κατάρτιση ατυχήματος ή νοσήματος θα πρέπει να ενημερώνονται οι αρμόδιοι φορείς (Ι.Ε.Κ. και μονάδες υγείας) και να προβαίνουν σε όλες τις προβλεπόμενες ενέργειες.

3.2 Μέσα ατομικής προστασίας

Οι κανόνες ατομικής υγιεινής και καθαριότητας, όπως η λήψη προληπτικών και προστατευτικών μέτρων για την αποφυγή μολυσματικών ασθενειών από βιολογικούς παράγοντες κινδύνου (ιοί, βακτήρια, μύκητες κ.α.) σε εργασιακούς και εκπαιδευτικούς χώρους, έχουν μεγάλη σημασία για τον περιορισμό των βλαβερών επιπτώσεων. Ο εξοπλισμός ατομικής προστασίας πρέπει να επιλέγεται με βάση τις επικρατούσες συνθήκες εργασίας. Τα μέσα ατομικής προστασίας πρέπει να πληρούν τις προϋποθέσεις των σχετικών κοινοτικών και εθνικών διατάξεων, όσον αφορά στο σχεδιασμό και την κατασκευή τους.

Τα συνιστώμενα Μέσα Ατομικής Προστασίας για τους/τις εκπαιδευόμενους/ες ανάλογα με τους κινδύνους, στους οποίους εκτίθενται, είναι:

- Σκούφος.
- Προστατευτική ρόμπα ή ποδιά ή κουστούμι ή ολόσωμη φόρμα μιας χρήσης, που χρησιμοποιείται επιπροσθέτως της καθημερινής στολής εργασίας (πλαστική ρόμπα, αποστειρωμένη ρόμπα, ολόσωμη φόρμα με κουκούλα κ.λπ.).
- Ιατρικά γάντια μιας χρήσης.
- Μάσκες ιατρικής χρήσεως (απλές χειρουργικές, FFP2 και FFP3 ανάλογα με το είδος έκθεσης).
- Γυαλιά ή ασπίδες προσώπου για την οφθαλμική προστασία.

Η τήρηση εφαρμογής των ατομικών μέτρων προφύλαξης έναντι του περιορισμού διασποράς λοιμωδών μεταδοτικών νοσημάτων (όπως λ.χ. έναντι του κορωνοϊού SARS-CoV2 (COVID-19), συμβάλλει καθοριστικά στην προστασία της Δημόσιας Υγείας.

Για την τήρηση των εκάστοτε συνιστώμενων μέτρων και προφυλάξεων, θα πρέπει να παρέχεται πλήρης και επαναλαμβανόμενη εκπαίδευση στους/στις εκπαιδευόμενους/ες.

Μέρος Δ' – ΠΡΟΔΙΑΓΡΑΦΕΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΠΡΑΚΤΙΚΗΣ ΑΣΚΗΣΗΣ

1. Ο Θεσμός της πρακτικής άσκησης

Η πρακτική άσκηση συνδέεται άρρηκτα με τη θεωρητική κατάρτιση, αφού κατά τη διάρκειά της οι πρακτικά ασκούμενοι/ες ανακαλούν τη θεωρητική και εργαστηριακή γνώση για να την εφαρμόσουν στην πράξη και να αντεπεξέλθουν στις εργασίες που τους ανατίθενται. Καλούνται να αναλάβουν συγκεκριμένα καθήκοντα και να δώσουν λύση σε πρακτικά προβλήματα που ανακύπτουν, υπό την εποπτεία των εκπαιδευτών/τριών. Έτσι, ο θεσμός της πρακτικής άσκησης στοχεύει στην ανάπτυξη επαγγελματικών ικανοτήτων/δεξιοτήτων σχετικών με την ειδικότητα, στην ενίσχυση της επαφής με τον εργασιακό χώρο και στην προετοιμασία των εκπαιδευομένων για την παραγωγική διαδικασία - μέσω της απόκτησης εμπειριών ιδιαίτερα χρήσιμων για τη μετέπειτα επαγγελματική τους πορεία.

Αναλυτικότερα, η πρακτική άσκηση είναι υποχρεωτική για τους εκπαιδευομένους των Ινστιτούτων Επαγγελματικής Κατάρτισης (ΙΕΚ) και θεωρείται απαραίτητη προϋπόθεση για την απόκτηση Βεβαίωσης Επαγγελματικής Κατάρτισης (Άρθρο 27 του Ν. 4763/2020 για το Εθνικό Σύστημα Επαγγελματικής Εκπαίδευσης, Κατάρτισης και Διά Βίου Μάθησης).

Στη συνέχεια αναφέρονται χρήσιμες πληροφορίες για τον θεσμό της πρακτικής άσκησης, όπως περιγράφονται στη σχετική νομοθεσία,⁵ και που αφορούν τις βασικές προϋποθέσεις, τον τρόπο και τους όρους υλοποίησής της.

Διάρκεια πρακτικής άσκησης

Η συνολική διάρκεια της περιόδου πρακτικής άσκησης είναι εννιάκοσιες εξήντα (960) ώρες. Οι ώρες πρακτικής ανά ημέρα καθορίζονται σε τέσσερις (4) έως οκτώ (8) ανάλογα με τη φύση και το αντικείμενο της ειδικότητας κατάρτισης του/της ασκούμενου/ης. Δεν επιτρέπεται η υπέρβαση του ημερήσιου ωραρίου πέραν των ωρών που ορίζονται στην ειδική σύμβαση πρακτικής άσκησης.

Η περίοδος της πρακτικής άσκησης της στην ειδικότητα **«Βοηθός Νοσηλευτικής Ογκολογικών Παθήσεων»** μπορεί να είναι συνεχιζόμενη ή τμηματική, ύστερα από την επιτυχή ολοκλήρωση της θεωρητικής και εργαστηριακής κατάρτισης του **Δ' εξαμήνου** και πρέπει να ολοκληρωθεί εντός είκοσι τεσσάρων (24) μηνών από τη λήξη του τελευταίου εξαμήνου θεωρητικής και εργαστηριακής κατάρτισης.

Όροι υλοποίησης πρακτικής άσκησης

Η πρακτική άσκηση δύναται να πραγματοποιείται σε θέσεις που προσφέρονται από φυσικά πρόσωπα, ΝΠΔΔ, ΝΠΙΔ, δημόσιες υπηρεσίες, ΟΤΑ α' και β' βαθμού και επιχειρήσεις. Εξαιρούνται οι φορείς:

- α) Προσωρινής απασχόλησης
- β) Τα νυχτερινά κέντρα

⁵ ΦΕΚ 3938/Β/26-8-2021. Κοινή Υπουργική Απόφαση υπ' αριθμ. Κ5/97484. Πρακτική άσκηση σπουδαστών Ινστιτούτων Επαγγελματικής Κατάρτισης αρμοδιότητας Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων.

γ) Παροχής καθαριότητας και φύλαξης

δ) Τα πρακτορεία τυχερών παιχνιδιών

ε) Κάθε επιχείρηση στην οποία δεν είναι εφικτός ο έλεγχος της εκπαίδευσης από τον αρμόδιο φορέα.

Ο/η εκπαιδευόμενος/η ΙΕΚ, προκειμένου να πραγματοποιήσει πρακτική άσκηση, υπογράφει ειδική σύμβαση πρακτικής άσκησης με τον εργοδότη, η οποία θεωρείται από το ΙΕΚ φοίτησης. Η ειδική σύμβαση πρακτικής άσκησης δεν συνιστά σύμβαση εξαρτημένης εργασίας.

Βασικός συντελεστής για την επιτυχή υλοποίηση της πρακτικής άσκησης είναι και ο/η εκπαιδευτής/τρια της επιχείρησης ή υπηρεσίας ο/η οποίος/α αναλαμβάνει την παρακολούθηση και υποστήριξη των ασκούμενων. Σε αυτή την κατεύθυνση, ο/η εργοδότης/τρια ορίζει έμπειρο στέλεχος συναφούς επαγγελματικής ειδικότητας με τον/την πρακτικά ασκούμενο/η ως «Εκπαιδευτή στον χώρο εργασίας», ο/η οποίος/α αναλαμβάνει την αποτελεσματική υλοποίηση των εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων στον χώρο εργασίας και την παρακολούθηση της προόδου του/της πρακτικά ασκούμενου/ης.

Η παρακολούθηση της προόδου του/της πρακτικά ασκούμενου/ης γίνεται μέσω του βιβλίου πρακτικής άσκησης. Αναλυτικότερα, σε αυτό καταγράφει ο/η ίδιος/α πρακτικά ασκούμενος/η κατά εβδομάδα τις εργασίες με τις οποίες ασχολήθηκε και περιγράφει συνοπτικά τα καθήκοντα που του/της ανατέθηκαν στον χώρο πραγματοποίησης της πρακτικής άσκησης. Κάθε εβδομαδιαία καταχώριση ελέγχεται και υπογράφεται από τον εκπαιδευτή στον χώρο εργασίας.

2. Οδηγίες για τον/την πρακτικά ασκούμενο/η

2.1 Προϋποθέσεις εγγραφής στο πρόγραμμα πρακτικής άσκησης

Η πρακτική άσκηση είναι υποχρεωτική για τους/τις εκπαιδευόμενους/ες των Ινστιτούτων Επαγγελματικής Κατάρτισης και θεωρείται απαραίτητη προϋπόθεση για την απόκτηση Βεβαίωσης Επαγγελματικής Κατάρτισης.

Για την έναρξη της πρακτικής άσκησης στην ειδικότητα **«Βοηθός Νοσηλευτικής Ογκολογικών Παθήσεων»** οι εκπαιδευόμενοι/ες πρέπει να έχουν συμπληρώσει το τέταρτο (4ο) εξάμηνο φοίτησης στα ΙΕΚ. Στην περίπτωση αυτή, μπορούν πια να τοποθετηθούν σε θέση πρακτικής της ειδικότητάς τους.

2.2 Δικαιώματα και υποχρεώσεις του/της πρακτικά ασκούμενου/ης/

Βασική προϋπόθεση για την επιτυχή υλοποίηση ενός προγράμματος πρακτικής άσκησης είναι η γνώση και η εφαρμογή των δικαιωμάτων και των υποχρεώσεων κάθε εμπλεκόμενου μέλους όπως ορίζονται στην εκάστοτε ισχύουσα νομοθεσία⁶.

⁶ ΦΕΚ 3938/Β/26-8-2021. Κοινή Υπουργική Απόφαση υπ' αριθμ. Κ5/97484. Πρακτική άσκηση σπουδαστών Ινστιτούτων Επαγγελματικής Κατάρτισης αρμοδιότητας Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων.

Στη συνέχεια παρατίθενται κάποια δικαιώματα και υποχρεώσεις των πρακτικά ασκούμενων.

➤ **Δικαιώματα πρακτικά ασκούμενων**

1. Τμηματική ή συνεχόμενη υλοποίηση της πρακτικής άσκησης.
2. Δυνατότητα αποζημίωσης η οποία ορίζεται στο 80% του νόμιμου, νομοθετημένου, κατώτατου ορίου του ημερομίσθιου του ανειδίκευτου εργάτη ή όπως αυτό διαμορφώνεται από το Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων ή αναλογικά εάν η ημερήσια διάρκεια της πρακτικής είναι μικρότερη των οκτώ (8) ωρών. Η αποζημίωση καταβάλλεται στον/στην πρακτικά ασκούμενο/η μετά την ολοκλήρωση της πρακτικής άσκησης. Σε περίπτωση μη δυνατότητας χρηματοδότησης της αποζημίωσης της πρακτικής άσκησης, δεν υφίσταται η υποχρέωση αποζημίωσής της, παρά μόνο η υποχρέωση του εργοδότη να αποδίδει τις προβλεπόμενες ασφαλιστικές εισφορές.
3. Υπαγωγή στην ασφάλιση του e-ΕΦΚΑ (πρώην ΙΚΑ-ΕΤΑΜ) για τον κλάδο του ατυχήματος. Για την ασφάλισή του/της, καταβάλλονται οι προβλεπόμενες από την παρ. 1 του άρθρου 10 του Ν. 2217/1994 (Α' 83) ασφαλιστικές εισφορές, οι οποίες βαρύνουν το φυσικό ή νομικό πρόσωπο (εργοδότης) στο οποίο υλοποιείται η πρακτική άσκηση.
4. Δικαίωμα αναφοράς στο ΙΕΚ της μη τήρησης των όρων πρακτικής άσκησης.
5. Δικαίωμα διακοπής πρακτικής άσκησης βάσει τεκμηρίωσης και σχετική δήλωση στο ΙΕΚ εποπτείας.
6. Αλλαγή εργοδότη, εφόσον συντρέχει τεκμηριωμένος σοβαρότατος λόγος.
7. Οι πρακτικά ασκούμενοι/ες δεν απασχολούνται την Κυριακή και τις επίσημες αργίες.

➤ **Υποχρεώσεις πρακτικά ασκούμενων**

1. Τήρηση του ημερήσιου ωραρίου πρακτικής άσκησης, όπως ορίζεται στην ειδική σύμβαση.
2. Τήρηση των όρων υγείας και ασφάλειας του εργοδότη.
3. Σεβασμός της κινητής και ακίνητης περιουσίας του εργοδότη.
4. Αρμονική συνεργασία με τα στελέχη του εργοδότη.
5. Προσκόμιση -όπου απαιτείται - όλων των απαραίτητων ιατρικών βεβαιώσεων για την εξάσκηση του επαγγέλματος.
6. Προσκόμιση στο ΙΕΚ των απαραίτητων δικαιολογητικών, πριν από την έναρξη και μετά τη λήξη της πρακτικής άσκησης αλλά και σε περίπτωση διακοπής της.
7. Ενημέρωση σε περίπτωση απουσίας του/της ασκούμενου/ης της επιχείρησης και του ΙΕΚ εποπτείας.
8. Τήρηση βιβλίου πρακτικής άσκησης, το οποίο διατίθεται από το ΙΕΚ και στο οποίο αναγράφονται από τους/τις ασκούμενους/ες κατά εβδομάδα οι εργασίες με τις οποίες ασχολήθηκαν και περιγράφονται συνοπτικά τα καθήκοντα που τους ανατέθηκαν στον χώρο πραγματοποίησης πρακτικής άσκησης.
9. Προσκόμιση στο τέλος κάθε μήνα στο ΙΕΚ φοίτησης ή εποπτείας της πρακτικής άσκησης του βιβλίου πρακτικής άσκησης για έλεγχο.

10. Υποβολή μετά την ολοκλήρωση της πρακτικής άσκησης του βιβλίου πρακτικής άσκησης στο ΙΕΚ φοίτησης συμπληρωμένο με τις εβδομαδιαίες εκθέσεις, τον χρόνο και το αντικείμενο απασχόλησης, τις ημέρες απουσίας, και την επίδοση του/της πρακτικά ασκούμενου/ης. Υποβολή του εντύπου λήξης (Βεβαίωση Παρουσίας) της πρακτικής άσκησης, συμπληρωμένο, υπογεγραμμένο και σφραγισμένο από τον εργοδότη-νόμιμο εκπρόσωπο του φορέα απασχόλησης, στο οποίο βεβαιώνεται ότι ο/η εκπαιδευόμενος/η πραγματοποίησε την πρακτική άσκηση στην επιχείρηση/οργανισμό, καθώς και το χρονικό διάστημα αυτής.
11. Άμεση ενημέρωση του ΙΕΚ φοίτησης από τον/την πρακτικά ασκούμενο/η σε περίπτωση διακοπής της πρακτικής άσκησης και προσκόμιση του βιβλίου πρακτικής και του εντύπου της λήξης (Βεβαίωση Παρουσίας) με τις ημέρες πρακτικής άσκησης που έχουν πραγματοποιηθεί. Για να συνεχίσει ο/η εκπαιδευόμενος/η την πρακτική άσκηση για το υπόλοιπο του προβλεπόμενου διαστήματος στον ίδιο ή σε άλλο φορέα απασχόλησης (εργοδότη), θα πρέπει να ακολουθηθεί εκ νέου η διαδικασία έναρξης πρακτικής. Αν η διακοπή της πρακτικής άσκησης γίνει από τον εργοδότη, τότε οφείλει ο τελευταίος να ενημερώσει άμεσα το ΙΕΚ φοίτησης του πρακτικά ασκούμενου/ης.

2.3 Φορείς υλοποίησης πρακτικής άσκησης

Κάθε πρακτικά ασκούμενος/η πραγματοποιεί την πρακτική άσκηση σε τμήματα των φορέων απασχόλησης αντίστοιχα με την ειδικότητά του/της, με την εποπτεία υπευθύνου του φορέα, ειδικότητας αντίστοιχης με το αντικείμενο κατάρτισής του/της.

Ειδικότερα, στην ειδικότητα **«Βοηθός Νοσηλευτικής Ογκολογικών Παθήσεων»** οι εκπαιδευόμενοι/ες πραγματοποιούν πρακτική άσκηση σε **τομείς** που σχετίζονται με την παροχή φροντίδας υγείας, **σε φορείς/ επιχειρήσεις, όπως:**

- Δημόσια και Ιδιωτικά Νοσοκομεία,
- Κέντρα Υγείας,
- Δημόσιες και Ιδιωτικές Ογκολογικές Κλινικές,
- Δημόσια και Ιδιωτικά Κέντρα Ημερήσιας Νοσηλείας,
- Κέντρα Ογκολογικής Φροντίδας και Θεραπείας,
- Κέντρα Ανακουφιστικής Φροντίδας,
- Ογκολογικά Κέντρα Παίδων και Εφήβων,
- Κέντρα Αποκατάστασης και Αποθεραπείας,

και σε **θέσεις εργασίας** Βοηθού Νοσηλευτή Ογκολογικών Παθήσεων ή Βοηθού Νοσηλευτή.

3. Οδηγίες για τους εργοδότες που προσφέρουν θέση πρακτικής άσκησης

Οι εργοδότες που προσφέρουν θέση πρακτικής άσκησης πρέπει να πληρούν ορισμένες προϋποθέσεις και να λαμβάνουν υπόψη τους κάποια δεδομένα με

γνώμονα τη διασφάλιση της ποιότητας της πρακτικής άσκησης αλλά και τη διευκόλυνση του εκπαιδευτικού έργου. Ενδεικτικά αναφέρονται τα παρακάτω:⁷

- Παροχή άρτιων συνθηκών για την εκπαίδευση στον χώρο εργασίας, διάθεση κατάλληλων εγκαταστάσεων, μέσων και εξοπλισμού, ορισμός υπεύθυνου εκπαιδευτή για τους εκπαιδευομένους.
- Τήρηση συνθηκών υγείας και ασφάλειας εργαζομένων και παροχή όλων των απαραίτητων ατομικών μέσων προστασίας κατά τη διάρκεια της εκπαίδευσης.
- Ενημέρωση των πρακτικά ασκούμενων για τις δραστηριότητες, τα αντικείμενα και τους τομείς της εργασίας και διευκόλυνση της ομαλής ένταξής τους στο εργασιακό περιβάλλον.
- Συμβολή στην απόκτηση προσωπικών δεξιοτήτων και στη διαμόρφωση εργασιακής κουλτούρας στους πρακτικά ασκούμενους.
- Τήρηση των όρων της σύμβασης πρακτικής άσκησης και στόχευση στα μαθησιακά αποτελέσματα της πρακτικής άσκησης όπως αυτά ορίζονται στον Οδηγό Κατάρτισης της ειδικότητας.
- Απαγόρευση υπέρβασης του ημερήσιου ωραρίου πέραν των ωρών που ορίζονται στην ειδική σύμβαση πρακτικής άσκησης.
- Απαγόρευση πραγματοποίησης της πρακτικής άσκησης νυχτερινές ώρες (22:00-06:00), την Κυριακή και στις επίσημες αργίες.
- Συμπλήρωση και καταχώριση του ειδικού εντύπου «Ε3.5 Αναγγελία Έναρξης/Μεταβολών Πρακτικής Άσκησης» σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις του αρμόδιου Υπουργείου, την έναρξη της πρακτικής άσκησης και τη λήξη αυτής για κάθε πρακτικά ασκούμενο. Οι εργοδότες του Δημοσίου υποχρεούνται επιπλέον να καταχωρίζουν το απογραφικό δελτίο κάθε πρακτικά ασκούμενου/ης στο Μητρώο Μισθοδοτούμενων Ελληνικού Δημοσίου, σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις. Τα ανωτέρω έγγραφα τηρούνται στο αρχείο εργοδότη, ώστε να είναι διαθέσιμα σε περίπτωση ελέγχου.
- Ο ανώτατος αριθμός πρακτικά ασκούμενων ανά εργοδότη εξαρτάται από τον αριθμό των εργαζομένων όπως αυτός παρουσιάζεται στην ετήσια κατάσταση προσωπικού προς την Επιθεώρηση Εργασίας. Ειδικότερα:
 - α) Οι ατομικές επιχειρήσεις, χωρίς κανέναν εργαζόμενο, μπορούν να δέχονται έναν (1) πρακτικά ασκούμενο.
 - β) Οι εργοδότες που απασχολούν 1-10 άτομα μπορούν να προσφέρουν θέσεις πρακτικής άσκησης που αντιστοιχούν στο 25% (1-2 άτομα) των εργαζομένων εξαρτημένης εργασίας. Ειδικότερα για εργοδότες που απασχολούν 1-5 άτομα, το αποτέλεσμα της ποσόστωσης στρογγυλοποιείται προς τα κάτω, ενώ για εργοδότες που απασχολούν από 6-10 άτομα τα αποτελέσματα της ποσόστωσης στρογγυλοποιούνται προς τα πάνω.
 - γ) Οι εργοδότες που απασχολούν από 10 και πάνω εργαζομένους μπορούν να δέχονται πρακτικά ασκούμενους που αντιστοιχούν στο 17% των εργαζομένων

⁷ Σχετικά με τις υποχρεώσεις των εργοδοτών κατά τη διάρκεια της πρακτικής άσκησης, βλ. ΦΕΚ 3938/Β/26-8-2021. Κοινή Υπουργική Απόφαση υπ' αριθμ. Κ5/97484. Πρακτική άσκηση σπουδαστών Ινστιτούτων Επαγγελματικής Κατάρτισης αρμοδιότητας Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων.

εξαρτημένης εργασίας, με ανώτατο όριο τα σαράντα (40) άτομα σε κάθε περίπτωση.

δ) Οι εργοδότες που απασχολούν πάνω 250 εργαζομένους μπορούν να δέχονται πρακτικά ασκούμενους που αντιστοιχούν στο 17% των εργαζομένων εξαρτημένης εργασίας ανά υποκατάστημα, με ανώτατο όριο τα σαράντα (40) άτομα σε κάθε περίπτωση, αν ο αριθμός που προκύπτει από την ποσόστωση είναι μεγαλύτερος. Τα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, τα οποία δεν διαθέτουν υποκαταστήματα, μπορούν να δέχονται πρακτικά ασκούμενους/ες που αντιστοιχούν στο 17% των υπαλλήλων τους.

- Σε περίπτωση που ο εργοδότης παρέχει παράλληλα θέσεις μαθητείας ή πρακτικής άσκησης άλλων εκπαιδευτικών βαθμίδων τα ανωτέρω ποσοστά λειτουργούν σωρευτικά.

4. Ο ρόλος του/της εκπαιδευτή/τριας της πρακτικής άσκησης

Ο/η εργοδότης/τρια της επιχείρησης που προσφέρει θέση πρακτικής άσκησης ορίζει ένα έμπειρο στέλεχος συναφούς επαγγελματικής ειδικότητας με τον/την πρακτικά ασκούμενο/η ως «εκπαιδευτή στον χώρο εργασίας», ο οποίος αναλαμβάνει την αποτελεσματική υλοποίηση των εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων στον χώρο εργασίας, την παρακολούθηση της προόδου των εκπαιδευομένων και την ανατροφοδότηση των υπεύθυνων εκπαιδευτών στην εκπαιδευτική δομή.

Αναλυτικότερα, ο/η εκπαιδευτής/τρια είναι το συνδεδετικό πρόσωπο του εργοδότη της επιχείρησης με την εκπαιδευτική δομή (ΙΕΚ) και, κατά συνέπεια, έχει συνεχή συνεργασία με αυτήν. Επιπλέον, ο ρόλος αφορά την παροχή συμβουλών, πληροφοριών ή καθοδήγησης, καθώς πρόκειται για ένα άτομο με χρήσιμη εμπειρία, δεξιότητες και εξειδίκευση, το οποίο υποστηρίζει την προσωπική και επαγγελματική ανάπτυξη των πρακτικά ασκούμενων.

5. Ενότητες προσδοκώμενων μαθησιακών αποτελεσμάτων της πρακτικής άσκησης

Κατά τη διάρκεια της *πρακτικής άσκησης* επιδιώκεται η αναβάθμιση των γνώσεων, των επαγγελματικών δεξιοτήτων και των ικανοτήτων των σπουδαστών/τριων ΙΕΚ, με αποτέλεσμα την ομαλή μετάβασή τους από την αίθουσα κατάρτισης στο χώρο εργασίας και μάλιστα κάτω από πραγματικές εργασιακές συνθήκες. Στο πλαίσιο αυτής της μετάβασης και της ομαλής ένταξης, οι πρακτικά ασκούμενοι/ες καλούνται να καλλιεργήσουν όχι μόνο επαγγελματικές δεξιότητες που αφορούν την ειδικότητα και που δεν εξαντλούνται στο πλαίσιο της αίθουσας κατάρτισης αλλά και οριζόντιες δεξιότητες που ενισχύουν την επαγγελματική τους συμπεριφορά και καλλιεργούν την περιβαλλοντική αλλά και επιχειρηματική κουλτούρα. Έτσι, η πρακτική άσκηση αποτελεί ένα προπαρασκευαστικό στάδιο κατά το οποίο αναβαθμίζονται οι γενικές και ειδικές γνώσεις, συντελούνται σημαντικές διεργασίες επαγγελματικού προσανατολισμού και διευκολύνεται η επαγγελματική ανάπτυξη του ατόμου.

Αναλυτικότερα, κατά τη διάρκεια της πρακτικής άσκησης δίνεται η δυνατότητα στον/στην πρακτικά ασκούμενο/η να ασκηθεί στις εργασίες που απορρέουν από τα επιμέρους μαθησιακά αποτελέσματα του προγράμματος κατάρτισης στην ειδικότητα. Η άσκηση μπορεί να επιτευχθεί μέσω της παρατήρησης της εργασίας, της συμμετοχής σε ομάδα εκτέλεσης της εργασίας, της καθοδηγούμενης εργασίας ή της δοκιμής/αυτόνομης εκτέλεσης της εργασίας από τον/την πρακτικά ασκούμενο/η.

Στον πίνακα που ακολουθεί αποτυπώνονται οι ενότητες προσδοκώμενων μαθησιακών αποτελεσμάτων της πρακτικής άσκησης για την ειδικότητα «Βοηθού Νοσηλεύτη Ογκολογικών Παθήσεων» και οι αντίστοιχες ενδεικτικές εργασίες ανά ενότητα κατά τη διάρκεια της πρακτικής άσκησης. Επισημαίνεται ότι οι εν λόγω εργασίες μπορούν να χρησιμοποιηθούν από τους/τις πρακτικά ασκούμενους/ες για τη συμπλήρωση του βιβλίου πρακτικής άσκησης.

Πίνακας 4. Ενότητες προσδοκώμενων μαθησιακών αποτελεσμάτων πρακτικής άσκησης

ΕΝΟΤΗΤΕΣ ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΩΝ ΜΑΘΗΣΙΑΚΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ	ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ ΚΑΤΑ ΤΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΤΗΣ ΠΡΑΚΤΙΚΗΣ ΑΣΚΗΣΗΣ	ΕΙΔΙΚΕΣ ΠΡΟΔΙΑΓΡΑΦΕΣ
Α. «Προαγωγή της άνεσης και της ασφάλειας του ασθενούς»	- Εφαρμογή των διαδικασιών ατομικής υγιεινής και φροντίδας στους ασθενείς. - Εφαρμογή μέτρων για την πρόληψη και τον έλεγχο των νοσοκομειακών λοιμώξεων. - Εξασφάλιση ήρεμου και προστατευμένου περιβάλλοντος φροντίδας.	ΑΝΑΓΚΑΙΟΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ - Επαγγελματικός ρουχισμός. - Μέσα ατομικής προστασίας. - Υλικά και εξοπλισμός καθαριότητας και απολύμανσης. - Εξοπλισμός νοσηλευτικού τμήματος (υγειονομικό αναλώσιμο υλικό, ιατρικά όργανα, συσκευές και μηχανήματα).

Β. «Αξιολόγηση των αναγκών των ασθενών με ογκολογικές παθήσεις υπό την επίβλεψη νοσηλεύτη/τριας»	• Συλλογή υποκειμενικών και αντικειμενικών δεδομένων της κατάστασης υγείας των ασθενών. • Αναγνώριση των σημαντικότερων προβλημάτων των ογκολογικών ασθενών. • Διατύπωση των αναγνωρισθέντων νοσηλευτικών προβλημάτων των ογκολογικών ασθενών.	ΑΝΑΓΚΑΙΟΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ • Επαγγελματικός ρουχισμός. • Μέσα ατομικής προστασίας. • Εξοπλισμός νοσηλευτικού τμήματος (υγειονομικό αναλώσιμο υλικό, ιατρικά όργανα, συσκευές και μηχανήματα).
Γ. «Εφαρμογή σχεδίου νοσηλευτικής φροντίδας με την υποστήριξη νοσηλεύτη/τριας»	• Διαχείριση των κυριότερων προβλημάτων που αντιμετωπίζουν οι ασθενείς. • Ιεράρχηση των ενδεδειγμένων νοσηλευτικών παρεμβάσεων • Εφαρμογή των προγραμματισμένων νοσηλευτικών παρεμβάσεων. • Αξιολόγηση της παρεχόμενης φροντίδας υγείας. • Διαχείριση του χρόνου και των διαθέσιμων για τη φροντίδα πόρων.	ΑΝΑΓΚΑΙΟΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ • Επαγγελματικός ρουχισμός. • Μέσα ατομικής προστασίας. • Εξοπλισμός νοσηλευτικού τμήματος (υγειονομικό αναλώσιμο υλικό, ιατρικά όργανα, συσκευές και μηχανήματα).
Δ. «Ενημέρωση νοσηλευτών και άλλων μελών της ομάδας υγείας και νοσηλευτικών εντύπων»	• Χρήση των ενδεδειγμένων νοσηλευτικών εντύπων. • Συμπλήρωση των νοσηλευτικών εντύπων και βιβλίων (λογοδοσία,	ΑΝΑΓΚΑΙΟΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ • Επαγγελματικός ρουχισμός. • Μέσα ατομικής προστασίας.

	νοσηλευτικό ιστορικό, στατιστικά στοιχεία), σύμφωνα με τους ισχύοντες κανονισμούς. • Αναφορά στην διεπιστημονική ομάδα υγείας, της κατάστασης των ασθενών.	
Ε. «Ανάπτυξη θεραπευτικής σχέσης με τους ογκολογικούς ασθενείς»	• Δημιουργία σχέσης εμπιστοσύνης με τους ασθενείς και τους φροντιστές τους. • Παροχή πληροφόρησης και συναισθηματικής υποστήριξης στους ασθενείς. • Προσδιορισμός των φραγμών επικοινωνίας με τον/την ασθενή και το περιβάλλον του/της. • Ενδυνάμωση ψυχολογική των ασθενών με την χρήση κατάλληλων τεχνικών επικοινωνίας.	ΑΝΑΓΚΑΙΟΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ • Επαγγελματικός ρουχισμός. • Μέσα ατομικής προστασίας.
Στ. «Ενεργός συμμετοχή στην ομάδα παροχής φροντίδας»	• Συμμετοχή στην διεπαγγελματική ομάδα παροχής φροντίδας υγείας. • Εφαρμογή δεξιοτήτων επικοινωνίας για δημιουργία κλίματος ομαδικής εργασίας.	ΑΝΑΓΚΑΙΟΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ • Επαγγελματικός ρουχισμός. • Μέσα ατομικής προστασίας.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ: Προφίλ εκπαιδευτών/τριών

Μαθησιακή ενότητα	Ειδικότητα εκπαιδευτή/τριας
Επίπεδο σπουδών Εκπαιδευτή/Εκπαιδευτριας κατά το Εθνικό Πλαίσιο Προσόντων	
Α΄ Εξάμηνο	
ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗ ΝΟΣΗΛΕΥΤΙΚΗ	Πτυχίο ΑΕΙ/ΑΤΕΙ/ΤΕΙ Νοσηλευτικής.
ΑΝΑΤΟΜΙΑ	Πτυχίο ΑΕΙ/ΑΤΕΙ/ΤΕΙ Νοσηλευτικής ή Ιατρικής.
ΦΥΣΙΟΛΟΓΙΑ	Πτυχίο ΑΕΙ/ΑΤΕΙ/ΤΕΙ Νοσηλευτικής ή Ιατρικής.
ΦΑΡΜΑΚΟΛΟΓΙΑ	Πτυχίο ΑΕΙ/ΑΤΕΙ/ΤΕΙ Νοσηλευτικής ή Φαρμακευτικής ή Ιατρικής.
ΥΓΙΕΙΝΗ - ΜΙΚΡΟΒΙΟΛΟΓΙΑ	Πτυχίο ΑΕΙ/ΑΤΕΙ/ΤΕΙ Νοσηλευτικής ή Ιατρικής και ελλείψει αυτών Πτυχίο ΑΕΙ Δημόσιας και Κοινοτικής Υγείας ή ΑΕΙ Δημόσιας και Ενιαίας Υγείας.
ΠΡΩΤΕΣ ΒΟΗΘΕΙΕΣ	Πτυχίο ΑΕΙ/ΑΤΕΙ/ΤΕΙ Νοσηλευτικής.
Β΄ Εξάμηνο	
ΒΑΣΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΝΟΣΗΛΕΥΤΙΚΗΣ	Πτυχίο ΑΕΙ/ΑΤΕΙ/ΤΕΙ Νοσηλευτικής.
ΧΕΡΟΥΡΓΙΚΗ ΝΟΣΗΛΕΥΤΙΚΗ	Πτυχίο ΑΕΙ/ΑΤΕΙ/ΤΕΙ Νοσηλευτικής.
ΠΑΘΟΛΟΓΙΚΗ ΝΟΣΗΛΕΥΤΙΚΗ	Πτυχίο ΑΕΙ/ΑΤΕΙ/ΤΕΙ Νοσηλευτικής.
ΓΥΝΑΙΚΟΛΟΓΙΚΗ-ΠΑΙΔΙΑΤΡΙΚΗ ΝΟΣΗΛΕΥΤΙΚΗ	Πτυχίο ΑΕΙ/ΑΤΕΙ/ΤΕΙ Νοσηλευτικής.
ΝΟΣΗΛΕΥΤΙΚΗ ΨΥΧΙΚΗΣ ΥΓΕΙΑΣ	Πτυχίο ΑΕΙ/ΑΤΕΙ/ΤΕΙ Νοσηλευτικής.
ΒΑΣΙΚΕΣ ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ ΣΤΗ ΝΟΣΗΛΕΥΤΙΚΗ (ΚΛΙΝΙΚΗ ΑΣΚΗΣΗ ΣΤΟ ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΟ)	Πτυχίο ΑΕΙ/ΑΤΕΙ/ΤΕΙ Νοσηλευτικής.
Γ΄ Εξάμηνο	

ΒΑΣΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΟΓΚΟΛΟΓΙΚΗΣ ΝΟΣΗΛΕΥΤΙΚΗΣ	Πτυχίο ΑΕΙ/ΑΤΕΙ/ΤΕΙ Νοσηλευτικής.
ΕΙΔΙΚΕΣ ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ ΣΤΗΝ ΟΓΚΟΛΟΓΙΚΗ ΝΟΣΗΛΕΥΤΙΚΗ (ΚΛΙΝΙΚΗ ΑΣΚΗΣΗ ΣΤΟ ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΟ)	Πτυχίο ΑΕΙ/ΑΤΕΙ/ΤΕΙ Νοσηλευτικής.
ΓΕΝΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ ΣΤΗΝ ΟΓΚΟΛΟΓΙΚΗ ΦΡΟΝΤΙΔΑ	Πτυχίο ΑΕΙ/ΑΤΕΙ/ΤΕΙ Νοσηλευτικής ή Ιατρικής (κατά προτίμηση ειδικότητας Παθολογικής ή Ακτινοθεραπευτικής Ογκολογίας).
ΧΗΜΕΙΟΘΕΡΑΠΕΙΑ - ΑΚΤΙΝΟΘΕΡΑΠΕΙΑ	Πτυχίο ΑΕΙ/ΑΤΕΙ/ΤΕΙ Νοσηλευτικής ή Ιατρικής (κατά προτίμηση ειδικότητας Παθολογικής ή Ακτινοθεραπευτικής Ογκολογίας).
ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΑΝΑΙΣΘΗΣΙΟΛΟΓΙΑΣ - ΑΝΑΝΗΨΗΣ	Πτυχίο ΑΕΙ/ΑΤΕΙ/ΤΕΙ Νοσηλευτικής ή Ιατρικής (κατά προτίμηση ειδικότητας Αναισθησιολογίας).
Δ' Εξάμηνο	
ΑΝΑΚΟΥΦΙΣΤΙΚΗ ΦΡΟΝΤΙΔΑ ΟΓΚΟΛΟΓΙΚΩΝ ΑΣΘΕΝΩΝ	Πτυχίο ΑΕΙ/ΑΤΕΙ/ΤΕΙ Νοσηλευτικής ή Ιατρικής (κατά προτίμηση ειδικότητας Αναισθησιολογίας).
ΑΠΟΣΤΕΙΡΩΣΗ - ΑΠΟΛΥΜΑΝΣΗ	Πτυχίο ΑΕΙ/ΑΤΕΙ/ΤΕΙ Νοσηλευτικής.
ΨΥΧΟΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΔΙΑΣΤΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΝΟΣΗΛΕΥΤΙΚΗΣ ΦΡΟΝΤΙΔΑΣ ΤΩΝ ΟΓΚΟΛΟΓΙΚΩΝ ΑΣΘΕΝΩΝ- ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΚΕΣ ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ	Πτυχίο ΑΕΙ/ΑΤΕΙ/ΤΕΙ Νοσηλευτικής.
ΕΙΔΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ ΟΓΚΟΛΟΓΙΚΗΣ ΦΡΟΝΤΙΔΑΣ	Πτυχίο ΑΕΙ/ΑΤΕΙ/ΤΕΙ Νοσηλευτικής ή Ιατρικής (κατά προτίμηση ειδικότητας Παθολογικής Ογκολογίας).
ΠΡΟΗΓΜΕΝΕΣ ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ ΣΤΗΝ ΟΓΚΟΛΟΓΙΚΗ ΝΟΣΗΛΕΥΤΙΚΗ (ΚΛΙΝΙΚΗ ΑΣΚΗΣΗ ΣΤΟ ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΟ)	Πτυχίο ΑΕΙ/ΑΤΕΙ/ΤΕΙ Νοσηλευτικής.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

A. Βιβλιογραφικές αναφορές σχετικές με την ειδικότητα

- Αρβανιτίδου – Βαγιωνά, Μ. (2009). Κοινωνική και Προληπτική Ιατρική. Εκδόσεις: University Studio Press AE.
- Ασκητοπούλου, Ε. & Παπαϊωάννου, Α. (2015). Εγχειρίδιο Αναισθησιολογίας & Περιεγχειρητικής Φροντίδας. Εκδόσεις: ΣΕΑΒ ΚΑΛΛΙΠΟΣ.
- Βελονάκης, Ε. (2017). Πρόληψη. Εκδόσεις ΒΗΤΑ.
- Γενική Γραμματεία Διά Βίου Μάθησης και Νέας Γενιάς. (2018). Οδηγός Σπουδών. Ειδικότητα: Βοηθός Νοσηλευτικής Γενικής Νοσηλείας. Έκδοση: Α.
- Γενική Γραμματεία Διά Βίου Μάθησης και Νέας Γενιάς. (2018). Οδηγός Σπουδών. Ειδικότητα: Βοηθός Νοσηλευτικής Μονάδων Εντατικής Θεραπείας. Έκδοση: Α.
- Γενική Γραμματεία Διά Βίου Μάθησης και Νέας Γενιάς. (2018). Οδηγός Σπουδών. Ειδικότητα: Βοηθός Νοσηλευτικής Ογκολογικών Παθήσεων. Έκδοση: Α.
- Γενική Γραμματεία Διά Βίου Μάθησης και Νέας Γενιάς. (2018). Οδηγός Σπουδών. Ειδικότητα: Βοηθός Νοσηλευτικής Τραυματολογίας. Έκδοση: Α.
- Γενική Γραμματεία Διά Βίου Μάθησης και Νέας Γενιάς. (2018). Οδηγός Σπουδών. Ειδικότητα: Βοηθός Νοσηλευτικής Χειρουργείου. Έκδοση: Α.
- Γενική Γραμματεία Διά Βίου Μάθησης και Νέας Γενιάς. (2018). Οδηγός Σπουδών. Ειδικότητα: Διασώστης - Πλήρωμα Ασθενοφόρου. Έκδοση: Α.
- Γκοβίνα, Ο. & Κωνσταντινίδης, Θ. (2019). Βασικές Αρχές Ογκολογικής Νοσηλευτικής και Ανακουφιστικής Φροντίδας: Από τη Θεωρητική Προσέγγιση στην Κλινική Φροντίδα. Εκδόσεις: Broken Hill Publishers LTD.
- Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών. (2020-2021). Αναισθησιολογία. Επιμέλεια: Γερολουκά-Κωστοπαναγιώτου, Γ.
- Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών. (2018). Περίγραμμα μαθημάτων με μαθησιακά αποτελέσματα. Προπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών 2018-2019.
- Εισαγωγή στη Μικροβιολογία, Tortora G.J., Funke B.R., Case C.L. Εκδόσεις: Broken Hill Publishers LTD, 2η έκδοση, 2017.
- Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών. (2020). Οδηγός Σπουδών 2020/2021. Τμήμα Νοσηλευτικής.
- Ζαμπάτης, Χ., Ζυγογιάννη, Α., Κουκουλία, Β., Κύργιας, Γ., Μπαλαφούτα, Π., Μπούσμπουρας, Π., Νεανίδης, Κ., Πιστεύου - Γομπάκη, Κ., Τσέκερης, Π., Χατζηγιαννάκη, Α. (2013). Αρχές ακτινοθεραπευτικής ογκολογίας. Εκδόσεις: University Studio Press. Έκδοση 2η.
- Ιακωβίδης, Β. & Ιακωβίδης, Α. (2007). Ψυχικές επιδράσεις του καρκίνου: Επικοινωνώντας με τον ασθενή. Εκδόσεις: Γράφημα.
- ΚΕΕΛΠΝΟ. (2014). Δέσμες Μέτρων Ελέγχου και Πρόληψης Διασποράς Λοιμώξεων.
- ΚΕΕΛΠΝΟ. (2015). Οδηγίες για τη σύνταξη του εσωτερικού κανονισμού πρόληψης και ελέγχου λοιμώξεων σε χώρους παροχής υπηρεσιών υγείας.

- Κλινικές Κατευθυντήριες Οδηγίες – Αποστείρωση. (2016). Διεύθυνση Νοσηλευτικών Υπηρεσιών Υπουργείο Υγείας. Κυπριακή Δημοκρατία.
- Κρεατσάς, Γ. Σύγχρονη γυναικολογία και μαιευτική. (2009). Εκδόσεις: Broken Hill Publishers LTD.
- Λαβδανίτη, Μ. (2017). Ογκολογική Νοσηλευτική: Θεωρία και κλινική πρακτική. Εκδόσεις: ΒΗΤΑ.
- Λάζος, Γ. & Αργυρίου, Γ. (2019). Νοσηλευτικές διαδικασίες στη Μονάδα Εντατικής Θεραπείας. Εκδόσεις: University Studio Press.
- Μάτζιου-Μεγαπάνου, Β. (2011). Παιδιατρική νοσηλευτική - Βασικές αρχές στη φροντίδα των παιδιών. Εκδόσεις: Λαγός.
- Μπαλτόπουλος, Γ. (2009). Πρώτες Βοήθειες και Πρακτική Θεραπευτική Συνήθων Καταστάσεων. Εκδότης: Broken Hill Publishers LTD. 1η έκδοση.
- Μπαλτόπουλος, Γ. (2013). Βασικές, Ανώτερες και Εξειδικευμένες Νοσηλευτικές Δεξιότητες. Επιμέλεια: Εκδόσεις ΒΗΤΑ.
- Νανάς, Σ. & Βασιλειάδης, Ι. (2019). Πρώτες Βοήθειες Προνοσοκομειακή Επείγουσα Ιατρική. Εκδόσεις: Ι.Β. Παρισιάνος.
- Παπαγεωργίου, Δ., Κελέση, Μ.-Σταυροπούλου, Φασόη, Γ. -Μπαρκά. (2013). Βασική Νοσηλευτική–Θεωρία, Εκπαίδευση, Εφαρμογή. Εκδόσεις Κωνσταντάρας.
- Παπαγεωργίου, Ε. (2010). Νευρολογία.
- Πανεπιστήμιο Δυτικής Αττικής. Τμήμα Νοσηλευτικής. Περιγράμματα Μαθημάτων Προγράμματος Σπουδών. Αιγάλεω 2021-22.
- Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου. Τμήμα Νοσηλευτικής. Οδηγός Σπουδών Ακαδημαϊκού Έτους 2021-2022.
- Παπαδάκης, Α. & Κουφάκης, Ε. (2020). Διαδικασίες καθαρισμού, απολύμανσης και αποστείρωσης επιφανειών χώρων αντικειμένων. Εκδότης: Επιμελητήριο Ηρακλείου.
- Παπαδοπούλου, Λ. & Τσίτσου, Λ. (2016). Πρώτες Βοήθειες. Ε.Ε.Σ., Τομέας Νοσηλευτικής.
- Παπανικολάου, Π. (2009). Νευρολογία – Ψυχιατρική. Εκδόσεις: ΟΕΔΒ.
- Φασόη, Γ., Κελέση, Μ., Παπαγεωργίου, Δ. (2019). Αρχές και Κλινικές Δεξιότητες στη Νοσηλευτική. Εκδόσεις: Κωνσταντάρας.
- Χατζηπαναγιώτου, Στ. & Λεγάκης Ν.-Στ. Τα μικρόβια και ο άνθρωπος. Εκδόσεις: Αικατερίνη Λουκίσα & Λεγάκη Αιμιλία. 2η έκδοση.
- Baird, M.S., Hicks Keen, J., Swearingen, P.L.. (2010). Επείγουσα Νοσηλευτική – ΜΕΘ. Εκδόσεις: ΒΗΤΑ.
- Becker, R. (2019). Θεμελιώδεις Διαστάσεις της Ανακουφιστικής Φροντίδας στη Νοσηλευτική: Τεκμηριωμένη Γνώση και Πρακτική. Εκδόσεις: Broken Hill Publishers LTD.
- Beckmann, C. (2018). Μαιευτική και Γυναικολογία. Εκδόσεις: Κωνσταντάρας.
- Benjamin, I., Griggs R., Wing Ed., Fetz J. (2017). CECIL Βασική Παθολογία. Εκδόσεις: Broken Hill Publishers LTD.
- Butterworth, J.F., Mackey, D.C., Wasnick, J.D. (2018). Morgan και Mikhail Κλινική Αναισθησιολογία. Επιμέλεια: Λακουμέντα Σ. Εκδόσεις: Παρισιάνου.
- Casciato, D.A. & Territo, M.C. (2011). Κλινική Ογκολογία. Εκδόσεις: Λίτσας.

- Corner, J. & Bailey, C. (2009). Νοσηλευτική Ογκολογία: Το πλαίσιο της φροντίδας. Εκδόσεις: Πασχαλίδης.
- Doherty, G. (2017). Σύγχρονη Χειρουργική. Διάγνωση και Θεραπεία. Εκδόσεις: Broken Hill Publishers LTD.
- Faull, C., Caestecker, S., Nicholson, A., Black, F. (2017). Εγχειρίδιο Ανακουφιστικής Φροντίδας. Εκδόσεις: Broken Hill Publishers LTD.
- Fraise, A., Maillard, J.Y., Sattar S.A. (2021). Russell, Hugo & Ayliffe's Αρχές και Μέθοδοι Απολύμανσης, Συντήρησης και Αποστείρωσης. Επιμέλεια: Μπαμπάτσικου Φ., Κουτής Χ., Ντελέζος Κ. Εκδόσεις: Παρισιάνου.
- Guyton, A. & Hall, J. (2014). Ιατρική Φυσιολογία. Εκδόσεις: Παρισιάνου. 12η έκδοση.
- Kearney, N., Richardson, A., Foubert, J. (2011). Νοσηλεύοντας Ασθενείς με Καρκίνο: Αρχές & Πρακτική. Εκδόσεις: Έλλην.
- Kinghom, S. & Gamlin, R. (2004). Ανακουφιστική νοσηλευτική: Εξασφαλίζοντας ελπίδα και ποιότητα ζωής. Εκδόσεις: BHTA.
- Lemone, P., Burke, K., Bauldoff, G. (2014). Παθολογική-Χειρουργική Νοσηλευτική. Κριτική σκέψη κατά τη φροντίδα του ασθενή. Εκδόσεις: Λαγός.
- Lloyd, M., Bor, R., Noble, L. (2021). Κλινικές Επικοινωνιακές Δεξιότητες για Επαγγελματίες Υγείας. Εκδόσεις: Κωνσταντάρας.
- Lynn, P. (2012). Κλινικές Νοσηλευτικές Δεξιότητες & Νοσηλευτική Διεργασία (Έγχρωμος άτλας). Γενική Επιμέλεια Ελληνικής Έκδοσης Λεμονίδου Χ. Εκδόσεις: Πασχαλίδης.
- McArdle, O. & O'Mahony D. (2010). Ογκολογία - Έγχρωμο Εικονογραφημένο Εγχειρίδιο. Εκδόσεις: Παρισιάνου.
- Moore, K.L. (2012). Κλινική Ανατομία. Εκδόσεις: Broken Hill Publishers LTD. 2η έκδοση.
- Nicol, M., Bavin, C., Bedford-Turner, S., Cronin, P., Rawling-Anderson, K. (2004). Βασικές Νοσηλευτικές Διαδικασίες. Επιμέλεια: Μπίτση Γ. Εκδόσεις: Παρισιάνου.
- Piasecki, M. (2008). Η Τέχνη της Επικοινωνίας στο Χώρο της Υγείας: Ένας πρακτικός οδηγός. Εκδόσεις: Παπασωτηρίου.
- Proehl, J.A. (2012). Επείγουσες Νοσηλευτικές Διαδικασίες. Εκδόσεις: Λαγός.
- Rudolf, M, Levene, M. (2018). Επίτομη κλινική παιδιατρική. Εκδόσεις: Παρισιάνου.
- Sarafino, E.P. & Smith, T.W. (2021). Ψυχολογία της Υγείας: Βιοψυχοκοινωνικές αλληλεπιδράσεις. Εκδόσεις: Gutenberg.
- Silverthorn, Dee Unglaub. (2018). Φυσιολογία του Ανθρώπου. Εκδόσεις: Broken Hill Publishers LTD.
- Simonsen, T., Aarbakke, J., Kay, I. (2009). Νοσηλευτική Φαρμακολογία. Εκδόσεις: Broken Hill Publishers LTD. 1η έκδοση.
- Taylor, C., Lillis, C., Lemone, Pr. (2006). Θεμελιώδεις Αρχές της Νοσηλευτικής: Η Επιστήμη και η Τέχνη της Νοσηλευτικής Πρακτικής. Εκδόσεις: Πασχαλίδης. Τόμος I, II, III.
- Webb, L. (2021). Δεξιότητες επικοινωνίας στη νοσηλευτική. Εκδόσεις: Παπασωτηρίου.
- Whalen, K. & Harvey, R.A. (2015). Φαρμακολογία. Εκδόσεις: Παρισιάνου. 6η έκδοση.

B. Βιβλιογραφικές αναφορές σχετικές με τη μεθοδολογία ανάπτυξης των Οδηγών Κατάρτισης

- Γενική Γραμματεία Επαγγελματικής Εκπαίδευσης, Κατάρτισης και Διά Βίου Μάθησης. (2013). *Γλωσσάρι*. Ανακτήθηκε 15 Φεβρουαρίου, 2020, από <http://www.gsae.edu.gr/el/glossari>
- Γενική Γραμματεία Επαγγελματικής Εκπαίδευσης, Κατάρτισης και Διά Βίου Μάθησης. Τμήμα Σπουδών Προγραμμάτων και Οργάνωσης Επαγγελματικής Κατάρτισης. (2020). *Οδηγοί Σπουδών ειδικοτήτων ΙΕΚ του Ν. 4186/2013*. Ανακτήθηκε 15 Φεβρουαρίου, 2020, από <http://www.gsae.edu.gr/el/toppress/1427-odigoi-spoudon-eidikotiton-iek-tou-n-4186-2013>
- Γούλας, Χ. & Λιντζέρης, Π. (2017). *Διά Βίου Μάθηση, Επαγγελματική Κατάρτιση, Απασχόληση και Οικονομία: Νέα δεδομένα, προτεραιότητες και προκλήσεις*. Αθήνα: ΙΜΕ ΓΣΕΒΕΕ, ΙΝΕ ΓΣΕΕ.
- Γούλας, Χ., Μαρκίδης, Κ. & Μπαμπανέλου, Δ. (2021). *Πρότυπο ανάπτυξης εκπαιδευτικών υλικών του ΙΝΕ/ΓΣΕΕ*. Ανάκτηση από <https://protypoekpedeftikonylikon.gr>
- Δημουλάς, Κ., Βαρβιτσιώτη, Ρ. & Σπηλιώτη, Χ. (2007). *Οδηγός ανάπτυξης επαγγελματικών περιγραμμάτων*. Αθήνα: ΓΣΕΕ, ΣΕΒ, ΓΣΕΒΕΕ, ΕΣΕΕ.
- Καραλής, Θ., Καρατράσογλου, Ι., Μαρκίδης, Κ., Βαρβιτσιώτη, Ρ., Νάτσης, Π. & Παπαευσταθίου, Κ. (2021). *Μεθοδολογικές προσεγγίσεις ανάπτυξης επαγγελματικών περιγραμμάτων και πλαισίων εκπαιδευτικών προδιαγραφών προγραμμάτων*. Αθήνα: ΙΝΕ/ΓΣΕΕ. https://www.inegsee.gr/wp-content/uploads/2021/07/Me8odologia_EP_Ebook.pdf
- Λευθεριώτου, Π. (χ.χ.). *Η εκπαιδευτική διεργασία στην εκπαίδευση ενηλίκων*. Αθήνα: Υπουργείο Εθνικής Παιδείας & Θρησκευμάτων, Γενική Γραμματεία Εκπαίδευσης Ενηλίκων. Ανακτήθηκε 20 Φεβρουαρίου, 2020, από <http://www.nath.gr/Photos/%CE%95%CE%9A%CE%A0%CE%91%CE%99%CE%94%CE%95%CE%A5%CE%A3%CE%97%CE%95%CE%9D%CE%97%CE%9B%CE%99%CE%9A%CE%A9%CE%9D.pdf>
- Cedefop. (2014). *Επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση στη Ελλάδα: Συνοπτική περιγραφή*. Λουξεμβούργο: Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
- Cedefop. (2014). *Terminology of European Education and Training Policy: A Selection of 130 Key Terms*, 2nd edition. Luxembourg: Publications Office of the European Union.
- Korpon, V. A., Shmurygina, O. V., Shchipanova, D. E., Dremina, M. A., Papaloizou, L., Orphanidou, Y. & Morevs, P. (2018). Functional analysis and functional maps of qualifications in ECVET context. *The Education and Science Journal*, 20(6), 90-117. doi: 10.17853/1994-5639-2018-6-90-117.
- Mansfield, B. & Schmidt, H. (2001). *Linking vocational education and training standards and employment requirements: An international manual*. European Training Foundation. Retrieved June 9, 2020, from https://www.etf.europa.eu/sites/default/files/m/C12578310056925BC12571FE00473D6B_NOTE6UAEET.pdf
https://www.etf.europa.eu/sites/default/files/m/C12578310056925BC12571FE00473D6B_NOTE6UAEET.pdf

Psfidou, I. (2009). What learning outcome based curricula imply for teachers and trainers, *7th International Conference on Comparative Education and Teacher Training*, June 29-July 3 2009, 183-188. Sofia, Bulgaria: Bureau for Educational Services.

Γ. Σχετική εθνική νομοθεσία

ΦΕΚ 4146/Β/9-9-2021. Κοινή Υπουργική Απόφαση υπ' αριθμ. ΦΒ7/108652/Κ3. Πλαίσιο Ποιότητας Μαθητείας.

ΦΕΚ 3938/Β/26-8-2021. Κοινή Υπουργική Απόφαση υπ' αριθμ. Κ5/97484. Πρακτική άσκηση σπουδαστών Ινστιτούτων Επαγγελματικής Κατάρτισης αρμοδιότητας Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων.

ΦΕΚ 254/Α/21-12-2020. Νόμος υπ' αριθμ. 4763/2020. Εθνικό Σύστημα Επαγγελματικής Εκπαίδευσης, Κατάρτισης και Διά Βίου Μάθησης, ενσωμάτωση στην ελληνική νομοθεσία της Οδηγίας (ΕΕ) 2018/958 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 28ης Ιουνίου 2018 σχετικά με τον έλεγχο αναλογικότητας πριν από τη θέσπιση νέας νομοθετικής κατοχύρωσης των επαγγελματιών (ΕΕ L 173), κύρωση της Συμφωνίας μεταξύ της Κυβέρνησης της Ελληνικής Δημοκρατίας και της Κυβέρνησης της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας για το Ελληνογερμανικό Ίδρυμα Νεολαίας και άλλες διατάξεις.

ΦΕΚ 3520/Β/19-9-2019. Υπουργική Απόφαση υπ' αριθμ. 40331/Δ1.13521/2019. Επανακαθορισμός Όρων Ηλεκτρονικής Υποβολής Εντύπων Αρμοδιότητας Σώματος Επιθεώρησης Εργασίας (ΣΕΠΕ) και Οργανισμού Απασχολήσεως Εργατικού Δυναμικού (ΟΑΕΔ).

ΦΕΚ 2440/Β/18-7-2017. Κοινή Υπουργική Απόφαση υπ' αριθμ. Κ1/118932/2017. Ρύθμιση Θεμάτων Επιδότησης και Ασφάλισης της Μαθητείας των Σπουδαστών των Δημόσιων και Ιδιωτικών Ινστιτούτων Επαγγελματικής Κατάρτισης (ΙΕΚ) και Σχολών Επαγγελματικής Κατάρτισης (ΣΕΚ).

ΦΕΚ 1245/Β/11-04-2017. Υπουργική Απόφαση υπ' αριθμ. Κ1/54877/2017. Τροποποίηση του Κανονισμού Λειτουργίας Ινστιτούτων Επαγγελματικής Κατάρτισης (ΙΕΚ) που υπάγονται στη Γενική Γραμματεία Διά Βίου Μάθησης (ΓΓΔΒΜ).

ΦΕΚ 1807/Β/2-7-2014. Υπουργική Απόφαση υπ' αριθμ. 5954/2014. Κανονισμός Λειτουργίας Ινστιτούτων Επαγγελματικής Κατάρτισης (ΙΕΚ) που Υπάγονται στη Γενική Γραμματεία Διά Βίου Μάθησης (ΓΓΔΒΜ).

ΦΕΚ 566/Β/8-5-2006. Κοινή Υπουργική Απόφαση υπ' αριθμ. 110998/8-5-2006. Πιστοποίηση Επαγγελματικών Περιγραμμάτων.

ΦΕΚ 240/Α/16-10-2003, Π.Δ. 268/2003. Περί συμπληρώσεως διατάξεων του Π.Δ. 210/2001 "Επαγγελματικά δικαιώματα των κατόχων Διπλώματος Ο.Ε.Ε.Κ. επιπέδου Μεταδευτεροβάθμιας Επαγγελματικής Κατάρτισης των ειδικοτήτων "Νοσηλευτική Τραυματολογία", "Νοσηλευτική Ογκολογικών Παθήσεων", "Νοσηλευτής Χειρουργείου", "Νοσηλευτική Ατόμων με Ψυχικές Παθήσεις" και "Νοσηλευτική Μονάδα Εντατικής Θεραπείας" των Ινστιτούτων Επαγγελματικής Κατάρτισης (Ι.Ε.Κ.) και των πτυχιούχων Τ.Ε.Ε. Α' και Β' κύκλου της ειδικότητας "Βοηθών Νοσηλευτών", καθώς και καθορισμός των προϋποθέσεων και της διαδικασίας χορήγησης της άδειας ασκήσεως των ανωτέρω επαγγελμάτων".

ΦΕΚ 165/Α/24-7-2001, Π.Δ. 210/2001. Επαγγελματικά δικαιώματα των κατόχων Διπλώματος Ο.Ε.Ε.Κ. επιπέδου Μεταδευτεροβάθμιας Επαγγελματικής Κατάρτισης των

ειδικοτήτων “Νοσηλευτική Τραυματολογία”, “Νοσηλευτική Ογκολογικών Παθήσεων”, “Νοσηλευτής Χειρουργείου”, “Νοσηλευτική Ατόμων με Ψυχικές Παθήσεις” και “Νοσηλευτική Μονάδα Εντατικής Θεραπείας” των Ινστιτούτων Επαγγελματικής Κατάρτισης (Ι.Ε.Κ.) και των πτυχιούχων Τ.Ε.Ε. Α΄ και Β΄ κύκλου της ειδικότητας “Βοηθών Νοσηλευτών”, καθώς και καθορισμός των προϋποθέσεων και της διαδικασίας χορήγησης της άδειας ασκήσεως των ανωτέρω επαγγελμάτων.

ΦΕΚ 1082/Β/14-8-2001. Υπουργική Απόφαση υπ΄ αριθμ. Υ7β/οικ 4756/2001. Προϋποθέσεις χορήγησης άδειας άσκησης επαγγέλματος Βοηθών Νοσηλευτών.

Μεθοδολογία ανάπτυξης των Οδηγών Κατάρτισης

Συντακτική ομάδα

Γούλας Χρήστος

Βαρβιτσιώτη Ρένα

Θεοδωρή Ελένη

Καρατράσογλου Μάκης

Μαρκίδης Κωνσταντίνος

Μπαμπανέλου Δέσποινα

Νάτσης Παναγιώτης

Επιμέλεια σύνταξης:

Μπαμπανέλου Δέσποινα

Το κείμενο συντάχθηκε στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού, Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση 2014-2020» και ειδικότερα της Πράξης με τίτλο «Διαμόρφωση οδηγών κατάρτισης και εκπαιδευτικών εγχειριδίων Ινστιτούτων Επαγγελματικής Κατάρτισης (ΙΕΚ)» – ΟΠΣ (MIS) 5069281 που συγχρηματοδοτείται από την Ελλάδα και την Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΚΤ)

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού,
Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

